

Philip A. Clarke

JÉZUS A TESCÓBAN –
MISSZIÓ AZ ÚJ ÉVEZREDBEN

Szeeverényi János

MEGTÉRSZ VAGY MEGHALSZ
ÉS EGYÉB ÍRÁSOK

Kiadja
az Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió
és a Magyarországi Evangélikus Egyház missziói bizottsága

Budapest, 2009

Philip A. Clarke: *Jézus a Tescóban – Misszió az új évezredben*

Jesus at Tesco – Mission in a New Millennium

Cliff College Publishing, Sheffield, United Kingdom, 1997

2000-ben kis változtatásokkal újra kiadták.

A szerző köszönetét fejezi ki azért, hogy a Tesco vezetősége engedélyezte nevük használatát a könyv címében.

Az angol szöveget fordította: Szeverényi Máté,

lektorálta: Balog Eszter, Hulej Enikő

A kiadó engedélyével.

Szeverényi János: *Megtérsz vagy meghalsz* és egyéb írások
Az *Evangélikus Élet* hetilap engedélyével.

A kéziratot gondozta: Dankuné Tóth Éva, Fehér Charlotte, Hulej Enikő

Megrendelhető:

Evangélikus Missziói Központ: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Tel./fax: 06 1 400 30 57, e-mail: evmis@lutheran.hu

Honlap: <http://misszio.lutheran.hu>

Borítóterv, tipográfia, tördelés:

Kreatív Flotta Stúdió

www.kreativflotta.hu

Nyomdai kivitelezés:

Pauker Nyomdaipari Kft.

www.pauker.hu

ISBN 978-963-87825-3-3

ISSN 1789-7378

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó 5

PHILIP A. CLARKE: JÉZUS A TESCÓBAN – MISSZIÓ AZ ÚJ ÉVEZREDBEN

Előszó a magyar kiadáshoz 8

Előszó 9

1. Szembenézni a kihívással 11

2. Változó eszmék 15

3. Változó erkölcs? 19

4. Változó egyház? 22

5. Kapcsolatteremtés 26

6. Halfogás 34

7. Farkas a bárányok között 41

8. „Ez nekünk is menne!” 45

9. Fontoljuk meg! 51

10. Isten missziója – és a miénk 52

Felhasznált irodalom 53

Szószeret 55

SZEVERÉNYI JÁNOS: MEGTÉRSZ VAGY MEGHALSZ

Megtérsz vagy meghalsz 58

A szabadság íze 62

A missziói gyülekezet 66

Munkatársak 70

Misszionárius lelkészek képzése – Levett saruval 76

A szent normális 80

Ádám nem járt bibliárára – Szabadulás a falak fogságából 84

Isten családja 88

Hol lakik Isten? 92

„Növeli, ki elfödi a bajt” – „Téríts magadhoz, Uram...” 97

EGYÉB ÍRÁSOK

Missziós látás – Iktatási beszéd	104
Farmer és Luther-rózsa	113
Fény vagy te is!	115
Malacka-szindróma	117
Mi köze a párducnak a kutyához?	118
A missziói parancs	119
Rácsok mögött szabadon	120
Halálos konszenzus vagy hitvalló követés?	122
Új nap – új kegyelem	128
Miért ellenszenves ma sokak számára az egyház?	131
Mit tenne ma Sztehlo Gábor?	133
Állapot, nem program	136
Kiadványaink	138

ELŐSZÓ

A bűneset óta minden új kezdet megtérésre való felhívással indult. Isten hívja az embert (Zsolt 50,4). Minket is hív magához, korszakváltó, nyugtalan napjainkban. Érezzük, látjuk: váltásra van szükség. A változás hogyanjáról eltérnek a vélemények. Eleink: a próféták, Keresztelő János, Jézus, az apostolok, az egyházatyák, a reformátorok, a pietisták és az újkori evangéliumi keresztyének nyomán mi is úgy látjuk, hogy az egyház életének titka a szív megtérése. Megtérni és újjászületni csak Isten által lehet. A hívő ember átéli – törekénysége ellenére is – a teremtő erőt. Más bibliai képpel élve: megízleli az élő vizet, amely a szomjazót megelégtíti, betölti, és „örök életre buzó víz forrásává lesz benne.” Így lett egy kiszikkadt lelkű, nyugtalan, maga körül forgó (samáriai) asszonyból néhány órán belül misszionárius. Úgy tett tanúságot Jézusról kortársainak, hogy hittek neki, és szavára ők is Jézushoz mentek (Jn 4,1–42).

A *Jézus a Tescóban* című tanulmány jelzést ad arról, hogy a relatív szabadságban élő nyugati ember is elcsángálhat az Úrtól. (A diktatúra ateista propagandája is hatásos volt mifelénk.) Az angliai methodista egyház korábbi missziói lelkésze, Philip A. Clarke osztja meg velünk eszméldéseinek, imádságainak, útkeresésének esszenciáját.

Könyvecskénkben közreadom az *Evangélikus Élet* hetilapunkban *Megtérsz vagy meghalsz* címmel megjelent cikksorozatokat és néhány más írást. Imádkozom, hogy füzetünk járuljon hozzá honi keresztyénségünk Isten akarata szerinti megújulásához.

Emlékezzünk Jézus féltő figyelmeztetésére, amit a silóami tragédia kapcsán mondott hallgatónak:

„...ha meg nem tértek, mindnyájan ugyanúgy vesztek el.” (Lk 13,5)

Szeverényi János
2009 őszén

Philip A. Clarke

JÉZUS A TESCÓBAN –
MISSZIÓ AZ ÚJ ÉVEZREDBEN

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

A *Jézus a Tescóban* című könyvet angolul először a Cliff College adta ki, amely egy evangéliumi/evangelikál bibliaiskola az Egyesült Királyságban, és célja, hogy evangelizációra és misszióra képezzen diákokat.

A könyv azzal a szándékkal íródott, hogy a helyi gyülekezeteknek segítséget nyújtson az Istentől elrugaskodott világban való keresztyén tanúságtételre. Bár a könyv eredetileg brit kontextusban fogalmazódott meg, egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az itt kidolgozott missziós programok Európa-szerte alkalmazhatók. Ezért örömmel teszem a könyvet elérhetővé!

Philip A. Clarke
a Darlingtoni Metodista Kerület szuperintendense
Egyesült Királyság

2007. október

ELŐSZÓ

V alaminek mielőbb történnie kell! Egy 1998-as felmérés szerint Angliában több mint egymillió ember (hetente 2200 fő) hagyott fel a templomba járással 1989 és 1998 között. Ezek fele 16 éven aluli volt. A keresztyének 70%-a még húszéves kora előtt elhagyja az egyházat, a gyülekezetek 52%-ában pedig teljesen hiányoznak a 15 és 18 év közti fiatalok. Ezek a statisztikák rámutatnak arra, hogy újfajta misszióra és egyházra van szükség ahhoz, hogy kapcsolódni tudjunk mai, világias társadalmunkhoz.

Sok gyülekezetben tapasztaltam országszerte azt a tendenciát, hogy miközben különböző missziós helyzetekre próbálnak felkészülni, addig úgy kezdenek stratégiákba, ötletekbe és szervezési kérdésekbe, hogy figyelmen kívül hagyják a kulturális környezetet, melyben az evangélium helyet foglal. E könyv célja, hogy felvázolja kultúránk néhány jellegzetes vonását, melyekkel a Jézusról szóló örömhír hirdetőiként szembenézünk. Megvizsgáljuk a változásokat és azokat a kortárs missziós modelleket, amelyek hatékonyak bizonyultak a fenti helyzetekben.

Az érthetőség és tömörség érdekében törekedtem a teológiai és szociológiai szakkifejezések mellőzésére. Ahol ez mégis elkerülhetetlen volt, ott lábjegyzet jelöli azt az irodalmat, amely lehetővé teszi a témában való további elmélyülést; és a megértést a füzet végén található, rövid definíciókat tartalmazó szószedet is segíti.

A könyv – azért, hogy a gyülekezeteket bátorítsa missziós törekvésekben – egyesíti a világias társadalmunk jellemvonásait érintő elméleti háttérrel és a konkrét evangelizációs formákat ismertető gyakorlati útmutatással. Az egyház feladata, hogy megfelelő módon kapcsolódjon ahhoz a szekuláris, materialista kultúrához, amelynek részei is vagyunk, mert ez az a hely Isten országa és Isten világa között, ahol a misszió tulajdonképpen megvaló-

szul. Csak így lesz hatással az örök evangélium a morális és spirituális lehetőségek mai szupermarketére, és így történhet meg, hogy a világ Jézussal akár a Tescóban is találkozhat.

Philip A. Clarke
evangelizációs igazgató
Angliai Metodista Egyház

1. SZEMBENÉZNI A KIHÍVÁSSAL

Azt a hordozható számítógépet vagy mosógépet, melyet a múlt hónapban vásároltunk, mára már felülmúlt egy újabb modell. Mindannyian tudatában vagyunk a változás örökké gyorsuló ütemének: változik a stílus és az erkölcs [az „ethos” szót erkölcsnek fordítjuk, bár a jelentése ennél mélyebb, átfogóbb; utal mindarra, ami befolyásolja azt, hogyan élünk – a ford.], amely fölött kevés befolyásunk van. Ezek a változások akarva-akaratlanul magukkal sodornak. Már egy generációval ezelőtt Alvin Toffler *Jövősokk* című könyvében rámutatott arra, hogyan árasztja el mindez az embereket, és mennyire bizonytalanul érzik magukat abban a társadalomban, amely életstílusában, kultúrájában, közösségében az állandóságnak szikráját sem mutatja.¹ Tony Blair *Új-Britannia* című munkájában úgy említi Nagy-Britanniát, mint nagyszerű történelemmel rendelkező országot, amely keresgéli jelenlegi identitását, és szüksége van arra, hogy kitörjön felesleges működési rendszereiből egy olyan világban, melyet a mulandóság, újszerűség és sokféleség jellemez.² Mondhatjuk, hogy az egyház is visszatükröz sokat ezekből a problémákból.

Mialatt személyes életünk csak az utolsó évtizedben is óriásit változott – az iskolás korunk óta eltelt időről nem is beszélve –, az egyház általában nagyon lassan alkalmazkodik ehhez liturgiájában, missziójában, vezetésében, egész működési rendszerében. Ha jövőre 1950-et íránk, talán elmondhatná magáról az egyház, hogy kulturális befolyással bír – sajnos azonban, bármilyen meglepetést is tartogat a következő év, az nem 1950 lesz. Bármely mozgalom, amely képtelen kapcsolatot teremteni az új generációval, őshüllőnek fog tűnni, és a dinoszauruszok sorsára jut. Az igazi egyház sokkal inkább élő szervezet, mint intézmény. Mozgósítani képes lelkültre van szükség, új keresztyéneket kell megtérésre segítenie, vagy megsemmisül. Az egyháztörténelem és felekezeti élet sokszor példázza, hogy a gyökeres változás, az ébredés és a megújulás folyamatai hamar intézményesülnek, és gyakran elvesztik alapító álmukat – legyen az a protestáns reformáció, a Wesley-féle ébredési mozgalom, az Üdvhadsereg vagy a közelmúlt pünkösdi és házi gyülekezetei.

Egy vasárnap reggel vendégszolgáloként korábban érkeztem az egyik gyülekezetbe, és láttam, amint három fiú – labdáját az utcán rugdosva – megkérdezte az egyházfit, játszhat-e a parkolóban, de az nem engedte meg, mondván, hogy a parkoló az érkező gyülekezeti tagok számára van fenntartva. Elérkezett az istentisztelet ideje. A lelkész imádkozott az énekkarral, de aztán, mielőtt a szentélybe lépett volna, kiment az utcára, hogy behívja a srácokat. Az alku úgy szólt, hogy ha bejönnek, istentisztelet után focizik velük egyet a parkolóban. A fiúk beléptek a templomba focimezben, labdával a himnuszokat éneklő, főként idős hölgyekből álló kórust követve. Énekeltek, kérdezték, hogy épp mi történik, imádkoztak, a végén pedig úrvacsorát vettek. Ezután következett a foci. A vasárnapi iskola tanítója azonban kijelentette: „Ha ezek a srácok még egyszer eljönnek, én lemondok.” Ez az egyszerű eset máris a helyi gyülekezet életének sűrűjébe viszi a missziói iránt elkötelezettség kérdését, sokkal jobban, mint bármely könyv vagy szeminárium tenné. Mennyire nagy szükségünk van arra, hogy észrevegyük a lehetőségeket és a missziós kihívásokat, melyek előttünk vannak!

Az *Esély az újrakezdesre*³ című dokumentum megállapítja:

„Anglia keresztyén hagyománnyal átitatott ország. A keresztyénség mindig is kultúránk és értékeink fő formálója volt. Az Egyesült Királyságban többben tartoznak valamilyen egyházba, mint bármely más társadalmi szervezetbe. A gyülekezeti tagok képviselik valamennyi társadalmi osztályt és etnikai csoportot. A britek életének kétségkívül van egy erőteljes, pozitívan keresztyén magva.”

„Az ország népességének több mint kétharmada állítja: hisz Istenben. Ez pedig a nemzet keresztyén örökségének köszönhető.” Ennek ellenére Peter Brierley elemzése 1998-ban kimutatta, hogy mintegy 16.000 gyülekezetben az alkalmak látogatóinak száma nem éri el az ötvenet. A templomba járás gyakorisága visszaesett, és bár néhány változtatás – új stílusú istentisztelet, más időpont – (pl. hétközben) egyeseket vonz, a látogatott-

ság görbéje lefele ível. A hanyatlás részben érinti a teológiailag széles úton járó, liberális gyülekezeteket és a 30-44 év közti lakosságot. Sok etnikai és evangéliumi gyülekezet viszont növekedett. A felekezeti hűségnek van még némi mérséklő hatása, de a távolság a templompad és az utca közt egyre nagyobb.

Egy földrajzi példával élve: az egyház egykor úgy próbálta elérni az embereket, hogy volt társadalmi befolyása, időközben azonban az élet folyója olyan erősen kanyargott, hogy az egyház beragadt az egyik kanyarba, majd tóvá lett és teljesen megszakadt a kapcsolata a folyóval. Sokféle missziós stílust próbáltak megvalósítani a tó kényelmes közegéből kiindulva, de ott közben kifejlesztették a maguk kis biológiai rendszerét, szakzsargonját, mely jelentősen különbözött a folyóban lévőktől. A tóból való kiáltozás rendszerint nem váltott ki semmilyen reakciót a folyóban lévőkből a nyelv és a stílus miatt, mely már értelmetlen volt számukra. Az egyháznak ismét a főáramlatba kell kerülnie és – ahogy Rob Frost megfogalmazza *Mi az egyház útja?*⁴ című könyvében – ne jelen állapotának konzerválásával legyen elfoglalva!

A Churches Together in England nevű ökumenikus szervezet arra hívja fel az egyházat, hogy tartson bűnbánatot a más vallású és kultúrájú emberek múltbéli üldözése és elnyomása miatt. Ennek és az egyház felekezeti megosztottságának tudatában mégis örvendezésre ad okot a keresztyének világméretű családja, és a szükségben lévők között évszázadokon át megnyilvánuló közös szolgálat. Ezt álszerűség nélkül nevezhetjük diadalnak. Az *Esély az újrakezdesre* folytatása így szól:

„Az egyházaknak példamutatással s nem propagandával kellene élni. Ne arra vágyakozzunk, hogy készre szabott keresztyén válaszokat nyújtsunk az embereknek, hanem hogy felkeltsük az érdeklődésüket Jézus Krisztus története iránt, mely oly mélyen érintette múltunkat, és meggyőződésünk szerint erősíthet bennünket a jövővel való szembenézés során is.”⁵

Mindezek személyes és testületi elkötelezettséget egyaránt magukban foglalnak: a keresztyének elkötelezettségét a hit továbbadásában és az egyház széleskörű erőfeszítéseivel összhangban, helyi szinten az igazságosságért való munkálkodást, úgy, hogy mindez a kormányok politikájára is hatással legyen, valamint a missziós kezdeményezések támogatását.

¹ Alvin Toffler: *Future Shock*, Fount, 1970.

² Tony Blair: *New Britain*, Forth Estate, 1996.

³ *Churches Together in England, A Chance to Start Again*, 1996, 7.o.

⁴ Rob Frost: *Which Way for the Church?*, Kingsway, 1997.

⁵ *Churches Together in England, A Chance to Start Again*, 1996, 9.o.

2. VÁLTOZÓ ESZMÉK

A keresztyéneknek szembe kell nézniük az új évezred kihívásaival, lehetőségeivel. Mindezt úgy, hogy nem egyszerűen missziós folyamatokon, stílusokon és programokon dolgozzanak, hanem megszólítják a megváltozott és folyamatosan változó társadalmat Jézus Krisztus változatlan örömhírével. Ma a nyugati világban az egyház új kihívásokkal találkozik a hitéletben, a misszióban, azonban különleges, új lehetőségek is nyílnak. Ezek közül néhány nem különbözik azoktól, melyekkel az első század alakuló gyülekezetei szembenéztek koruk pluralista, multikulturális környezetében. Hozzájuk hasonlóan olyan társadalomban teszünk bizonyosságot, amelynek nincs vagy csak nagyon kevés emléke van az evangélium üzenetéről. Ilyen helyzet generációk óta nem fordult elő, sőt azt is megkockáztatom, hogy ilyen az első század pogány világa óta nem volt. Ez az állapot – a nyilvánvaló nehézségek mellett – valódi lehetőségeket rejt. Nézzük először a nehézségeket:

A keresztyénség generációk óta támadásoknak van kitéve a filozófia, a tudomány, a humanizmus és a materializmus részéről. Úgy tűnhet, ezek befolyása nőtt, ám semmiben sem jelentenek újszerű fenyegetést. Valójában sokaknak, akik korábban valamely fenti eszméért harcoltak, megígott az érvrendszer, mióta kiderült, hogy egyik irányzat sem nyújt örök békét és beteljesedést. Néhányan közülük most más megoldást keresnek, akár spirituálist is, bár ez általában nem is közelít a hagyományos keresztyén irányhoz. Az emberi gondolkodás és erőfeszítés nem szült megelégedettséget, hiába hangoztatták ezt évszázadokon át. Még a vallás ősellensége, Karl Marx is úgy vélte, hogy „a filozófusok ugyan másképp értelmezik a világot, a lényegi kérdés az, hogy azt megváltoztassák.” Még a világi ateizmus szívében is van talpalatnyi hely a hitnek.

A keresztyénség számára a legfőbb kihívást ma a másfajta nézőpont jelenti: a változó világszemlélet, amely posztmodernizmus néven vált ismertté.

Ez a relativista eszmék alaktalan gyűjteménye, melyet leginkább az a gondolat jellemez, hogy a végső kérdések és a lényegi igazság megismerése nem is szükséges. Nincsenek útmutatások a döntéshozatalhoz vagy „nagyszerű beszámolók”, melyek háttérként segíthetnének világunk megértésében. Azt hiszel és teszel, amit csak kívánsz; ami igaz és helyes az egyik embernek, nem biztos, hogy a másinak is az lesz. Minden elfogadható, kivéve azt, hogy csak egyetlen dolog elfogadható és igaz. A teljes igazságra és fennhatóságra törekvőket kiátkozzák. Nem létezhet semmi, ami feltétlen! Nyilvánvaló folyománya ennek a nézetnek, hogy amíg egymást kizáró eszmék megférnek egymás mellett, addig a feltétlen és kizárólagos igazság hirdetését elutasítják. Ebben a pluralista kultúrában meglehetősen népszerűtlen a keresztyének azon kijelentése, miszerint Jézus az egyetlen út az Atyához. „Mi van a többi vallással és filozófiai rendszerrel? Nem egyetlen értékű kifejeződései ezek is a spirituális keresésnek?”¹ – teszik fel a kérdést. Ez a fajta univerzalizmus sok templomba járóra is jellemző, nemcsak a keresőkre és a kételkedőkre.

Mielőtt elutasítanánk az emberi gondolkodás eme intellektuális öngyilkosságát, miszerint két ellentétes nézet egyszerre lehet igaz, gondoljunk azokra, akik ebben hisznek. Fel kell ismernünk a lehetőségeket, melyeket azok az embertársaink nyújtanak, akik valamiféle lelki keresésben vannak – bármilyen furcsának is tűnhet ez. Evangéliumi keresztyének túl gyakran helyezik a hangsúlyt arra, hogy a keresztyénné válás egyfajta megérkezés, s kevésbé arra, hogy utazás. Természetesen szeretnénk megérkezni a „végállomásra”, és erről nagyszerű ígéretek is mond az evangélium, de addig hosszú az út, sokat kell tanulnunk és meg kell ismernünk azt, ami különböző kiindulópontból ugyan, de pontosan ugyanaz, mint amit a még nem keresztyének keresnek. Osztozhatunk velük a lelki nyitottságban, meghallgatjuk a véleményüket és kérdéseiket úgy, hogy közben kitartunk a krisztusi reménység mellett.

Az elmúlt kétszáz év során az egyház ellentétes módokon reagált a világ kihívására, ezért megkérdőjeleződött a Biblia tekintélye. Úgy tűnt, az evan-

géliumi keresztyének visszahúzódtak egyfajta pietista intellektualizmusellenességbe, mialatt a liberálisok modern gondolatokkal elköteleződve a fürdővízzel együtt a gyereket is kiöntötték, amikor a Biblia tekintélyét az ókori iratok szintjére redukálták. Az elmúlt évtizedekben jelentős változások történtek e szélsőségeket illetően, ennek ellenére mindkettő – az evangéliumi és a liberális egyaránt – ártott a keresztyénség ügyének, hiába hangoztatta, hogy annak – kortárs viszonyok közötti – fenntartásán munkálkodik.

Nincs mód e téma további kifejtésére, ám egy bibliai történet tanulságos lehet. Pál Athénben (ApCsel 17,16–34), nem határolódott el az őt körülvevő kultúrától, hanem kapcsolópontokat keresett. Jól ismerte a görög kultúrát, és Athénben járva megfigyelte a hit és a babona műemlékeit. A piacéri és az areopágoszi beszédében ezeket használta kiindulópontnak, hogy Jézusról és a feltámadásról szóljon. Nem űzött gúnyt az elképzeléseikből és nem ijedt meg tőlük, hanem magabiztosan az üzenetben, a megszólítottakra odafigyelve hirdette az evangéliumot. Amikor az athéni görögökhöz beszélt, nem idézett zsidó iratokból, ahogy máshol szokott, mivel az adott hallgatóság azzal semmit sem tudott volna kezdeni. Ezzel szemben a spirituális üzenetről beszélt, és főleg Krisztus testi feltámadására helyezte a hangsúlyt. A felelet erre – Lukács szerint – az volt, hogy némelyek hitre jutottak, némelyek át akarták gondolni a hallottakat, és még egyszer meghallgatták volna Pált, mások azonban egyszerűen kigúnyolták. Mi változott azóta? Ez a három reakció ma is tipikus azoktól, akik a krisztusi örömhírt hallják.²

A keresztyéneknek fel kell ismerniük, hogy ők is részei annak a kultúrának, amelyet el szeretnének érni. Tehát hat rájuk a posztmodernizmus, és számos ugyanolyan kihívással néznek szembe, mint a nem hívők, bár a világot Isten országának szemszögéből látják. Harminc évvel ezelőtt elindult egy olyan kezdeményezés, hogy az evangéliumi keresztyének függetlenítsék magukat a társadalomtól. Azonban a só csak akkor ér valamit, ha abba az ételbe keverjük, amit izesítenie kell. Tehát semmi jogunk sincs

arra, hogy Sion sziklavárának biztonságából kiáltozzunk a társadalomnak, ha közben nincs valós kapcsolatunk a világgal. Ha nem hagyunk fel ezzel a stratégiával, akkor továbbra is el fognak utasítani bennünket, és ezt meg is érdemeljük!³

Lesslie Newbigin, a XX. század végének egyik legnevesebb missziológusa Jézus megtestesülésére mint a tökéletes missziós modellre hívta fel a figyelmet: az örök Isten közénk jött, egy lett közülünk, osztozott emberi tapasztalatainkban, ismerte a fájdalmat, az éhséget, a kimerültséget, a csatlódást, a barátságot és a veszteséget. Isten emberi természete által tette ismertté az Ő igazságát úgy, hogy a világunkba lépett, vállalta a kockázatot, szeretete a cselekedeteiben nyilvánult meg, szolgált, adott, élt és meghalt.⁴ Isten egy barna bőrű, arámul beszélő ács fiává lett. Ő a missziós modellünk, és nekünk is „meg kell testesülnünk”, hogy egészen odaadó szeretettel fordulhassunk a bukott világ felé, ahogyan Ő tette.

Nem esik ez kissé távol attól, amit eddig az evangélium hirdetéséről gondoltunk? Mindezek következménye ugyanis meglehetősen radikális, nem csupán egy vendégszolgálat vagy egy látványos és szemléletes utcai evangelizáció. Többet kell tennünk, mint gondolkodni néhány könyvről, vagy kipróbált, tesztelt missziós módszerről. Ezeknek is eljön az idejük, de azzal kell kezdenünk, hogy megértsük, valójában hol vagyunk, nem azzal, hogy 1950-ben hol voltunk, vagy hol szeretnénk lenni a jövőben. Mielőtt a legújabb, előrecsomagolt evangelizációs módszerek után loholunk, vessünk egy felelősségteljes pillantást a társadalomra, és érezzünk indíttatást arra, hogy szeretettel érijük el az embereket. Ez a szeretet abból fakad, hogy megértjük, mibe került Istennek a misszió a világ felé, amelynek mi is részesei vagyunk.

¹ Graham Cray: *The Gospel and Tomorrow's Culture*, CPAS, 1996.

² J. R. W. Stott: *The Message of Acts*, IVP, 1990.; F. F. Bruce, *The Book of Acts*, Marshall, 1965.

³ M. Robinson: *The Faith of the Unbeliever*, Marshall, 1994.

⁴ L. Newbigin: *The Gospel in a Pluralist Society*, SPCK, 1989.

3. VÁLTOZÓ ERKÖLCS?

Az evangélium hirdetésével kapcsolatban az is nehézséget jelent, ahogyan az emberek világukat értelmezik. A brit társadalomra különösen jellemző egyfajta negatív hozzáállás. A legtöbb dologhoz elszomorító cinizmussal és kétkedéssel fordulnak, mely a múlt csatlódásaiból ered; ez egyfajta általános kiábrándulás az életből, és sajnos minden újítással, új kihívással szemben tapasztalható. Friss fuvallatra, kiköppenésre van szükség tökéletlen, de legalább ismerős jelenünk öntelt biztonságából.

Mózes, akit Isten elhívott arra, hogy kivezesse népét az egyiptomi szolgaságból (1Móz 3–14), két kultúrában is otthonosan mozgott, s ez nagy előny volt számára. A fáraó udvarában nevelkedett, így belülről ismerte az egyiptomi kultúrát, ugyanakkor héber volt „a héberök közül”, büszke volt az örökségére, és tudatában volt Isten jobb jövőről szóló ígéretének.¹ Vonakodása ellenére (1Móz 4,13) Isten csodat vitt véghez Mózesen keresztül, aki egész népét képviselte korának leghatalmasabb uralkodója előtt, és a szabadságért küzdött. Az izraeliek csatlakoztak hozzá, kitörtek az egyiptomi elnyomásból, de szinte azonnal csüggedni is kezdtek, amikor az előttük álló út nehézségeire, kockázataira, bizonytalanságára tekintettek. Sokan legszívesebben visszatértek volna a viszonylagos egyiptomi jólétbe a vándorlás nehézségei helyett (1Móz 15–17). Milyen gyakran érezzük, hogy Isten egyháza ezt az utóbbi utat választja! Sokan előnyben részesítik azt, ami korlátolt, de ismerős a hittel, kihívással, új kezdettel szemben. Mózes idején a nép (amely egykor tiszteletreméltó vendégként érkezett, később megvetett és elnyomott lett) választás elé került: szolgaságban él vagy elindul egy nehéznek ígérkező úton, ahol Isten népeként új helyzetbe kerül, és majd az Ő országát építheti. Nem szükséges átdolgoznunk ezt a példát ahhoz, hogy napjainkban is felhasználható legyen.

Harcolnunk kell a legyengítő közöny és fásultság ellen, mely begyűri az egyházba. Az új ötletekkel szembeni közömbösség bizonytalan jövőt

vázol fel. A fásultság, amely igyekszik elkerülni a legcsekélyebb személyes részvételt és aktivitást is, a meglévő állapot fenntartására törekszik. Fé-
lünk a változástól, és attól, hogy elveszítjük a körülményeink felett az el-
lenőrzést. Vágyunk az egyedüllétre amellet, hogy tartozni is szeretnénk
valahova: ezzel többé-kevésbé mindnyájan találkozunk. A vallásra és a po-
litikára sokan még ma is tabutémaként tekintenek arra hivatkozva, hogy
„kerüljük a vitát, és ne keverjük össze a hitet a valós élettel!” – mintha a
komoly témákat érintő, érzékeny kérdéseket kerülni kellene, és a hitet a
Mikulás messzire vinné.

Mindenféle intézménnyel, így az egyházzal szemben is, tapasztalható egy-
fajta bizalmatlanság. A média is olyan képet fest róla, mintha csak egy nagy
intézmény lenne, egy ősrégi hierarchikus rendszer színes történelemmel,
érthetetlen liturgiával és nevezetes sarlatánokkal. Nagy a spirituális igény,
de ehhez az egyháznak nem sok köze van. Az intézményesített vallásnak,
úgy tűnik, kevés a befolyása és a hitele. Hivatalos alkalmakon, szertartá-
sokon teret kaphat, de általában nincs szükség rá, és a csomagolás miatt a
tartalom se kell. Az államegyház-szemlélet egyre inkább anakronizmusnak
hat még azok számára is, akik a rendszeren belül vannak. Megvan azonban
a remény, hogy – amint véglegesen és fájdalmasan szertefoszlik a keresz-
tyén nemzet és a mindenkit természetszerűleg magában foglaló egyház
mítosza – az egyik legnagyobb akadály hárul el a népi vallásossággal küzdő,
valódi hit útjából, és lehetőség nyílik az evangélium előtt.

A fentiek alapján talán kissé lehangoló a kép, ezért fontos hangsúlyozni,
hogy sok kivétel is van. Helyi szinten számos gyülekezet hatékony, élő,
szolgáló és növekvő. Szinte minden esetben azt tapasztalhatjuk, hogy az
egyház kulturális összhangban van a célcsoporttal. Ennek az összetartozás-
nak a jelei a szubkultúrák hihetetlenül széles skáláján mozognak – a ke-
resztyén rockzenétől az Alpha-kurzusig –, de a kulturális kapcsolat elen-
gedhetetlen. Gyakran előfordul, hogy létrehozuk az alkalmak tökéletes
áramkörét, ám a fő áramkörhöz nem tudunk csatlakozni. (Methodistaként

szándékosan használom ezt a képet, azzal a megjegyzéssel, hogy ezt egy
házi gyülekezeti csoport éppen a közelmúltban „találta fel”.) Túl szűk a
cipő, szakadék tátong a gyülekezet „rendszere” és a „központi hálózat”
közt, ami – kiterjesztve ezt a képet – jelentheti a társadalmat vagy Istent,
esetleg mindkettőt.

Az evangéliumi teológia és missziós gondolkodás, mikor Isten jelenlétét
magyarázza a világban, a megváltásmodellre összpontosít és arra, hogy Is-
ten közösségre és együttműködésre hívja az embert. A keresztyén célja felől
nézve ez életbevágóan fontos, de a keresztyéneknek a teremtéstörténetet
és Istennek a bukott világban való folyamatos jelenlétét is el kell fogad-
niuk. A keresztyén világnézet, amely hiszi és látja, hogy Isten folyamato-
san munkálkodik a világban – a teremtésben, más vallású és hitetlen em-
berekben is –, elősegíti a missziói munka pozitív módon való megközelí-
tését.² Megóv attól a felfogástól, miszerint a világ a legteljesebb sötétség
helye, ahol Isten tiszta fénye alkalmanként áttöri a sötétséget drámai
kinyilatkoztatások formájában. Együtt kell kezelnünk a teremtés tanítását
a megváltásával, hogy valóban megértsük, mi a missziói feladatunk!

¹ T. E. Fretheim: *Exodus, Interpretation*, John Knox Press, 1991.

² W. R. Davies: *Spirit Without Measure*, D.L.T., 1996.

4. VÁLTOZÓ EGYHÁZ?

Eddig megvizsgáltunk néhány, a missziót kívülről érintő problémát. Lehetséges azonban, hogy a legkomolyabb gondok a keresztyén közösségen belül találhatók: a változásra való hajlandóság és a „külső” világ tudatának hiánya, az elszigeteltség, valamint a tanításbeli kompromisszumok. Ez nem azt jelenti, hogy minden gyülekezet reménytelenül elvesztette a kapcsolatot a társadalommal, hiszen sok tag mély elkötelezettséggel hirdeti az evangéliumot szóval és cselekedettel a munkahely, az otthon és a szabadidős tevékenységek változó kontextusában. A következő néhány dolog azonban talán megfigyelhető az Ön helyzetében is.

A változás az élet és növekedés elengedhetetlen velejárója. Ami nem növekszik, az meghal, megkövesedik. A gyülekezetben a növekedés fájdalom, kihívásokkal teli, és komoly ellenállást vált ki azokból, akik kényelmesen érzik magukat a meglévő szokások közt, és az egyházat biztos pontnak látják, ami nem változik a világ zűrzavara közepette. Míg néhányan ezt vonzónak találják, addig a többséget elidegeníti egy olyan intézmény, amely inkább a halál képét jeleníti meg az életével szemben. Az egyházzal kialakult kép – legyenek azok épületek, istentiszteletek, szertartások vagy szervezetek – szorosan kapcsolódik az előző generációhoz és ma már idejé múltjának számít, mert gyakran látszik életöröm-ellenesnek, és ad bizonytalan jelzéseket a kulcskérdésekben: béke, atomhatalom, környezetvédelem.

A nyugati teológia a szinkretizmustól szenved: az üzenet elmosódott a racionalizmussal és liberalizmussal kötött kompromisszumok közt. Ez ahhoz vezetett, hogy a Szentírás tekintélyét és Krisztus isteni voltát megkérdőjelezték annak érdekében, hogy kellemesebbé tegyék a keresztyénséget. Az ilyen egzisztencialista gondolkodás valójában eltakarja az evangéliumot a nem hívők elől ahelyett, hogy megszólítaná őket. A hit kritikai megközelítése, amely a keresztyénséget igyekezett vonzóbbá tenni a modern

világ számára, valójában azt a benyomást kelti, mintha a keresztyének bizonytalanok lennének abban, mit higgyenek, s a vallásuk vajmi keveset nyújthat a szabadon gondolkodók számára.

A teológiai liberalizmus, a missziói stratégia hiánya, a minimális imádság és a szükséges liturgikus változtatásoknak való ellenállás nagyon meggyengítette az egyházat a szekularizmus ostromával szemben. Ez – Lesslie Newbiggin szerint – „a nyugati keresztyénség kulturális fogságához”¹ vezetett. A keresztyén közösség kultúrája, főként az istentiszteleti formák, egyre inkább elrugaszkodik a világitól. Ahogy a szakadék egyre mélyebb lesz, úgy válik egyre nehezebbé az emberek számára, hogy „beugorjanak” az Isten országba – ez nem is várható el tőlük, és egyre kevésbé lesz számukra lehetséges. A hídépítés egyre inkább szükségessé válik. A szakadék olyan széles ma Nagy-Britanniában az utca és a templompad között, mint a XX. század elején, a misszió virágkorában a nyugati egyház és a „pogány barbárok” közt.

Ennek felismerése a kulcs a hatékony missziói módszerek megtalálásához. Elődeink, akik olyan társadalmakban evangelizáltak, ahol a keresztyén hit ismeretlen volt, a gyarmatosításból és paternalizmusból való kiábrándulás után kidolgoztak néhány módszert a hit megosztásával kapcsolatban, s ezek a mai, elvilágiasodott nyugati társadalomban is hasznosak lehetnek.

A korai misszionáriusok nem feltételezhetek semmilyen keresztyén előképzettséget azoknál a bennszülötteknél, akiknek hirdették az evangéliumot. Vétkesek voltak olykor abban, hogy a törzsi vallást lesöpörték, mielőtt megértették, s kiindulópontnak használták volna Krisztus hirdetéséhez. Mindazonáltal felkészültek voltak arra, hogy a legalsóbb szinten kezdjék el a munkát, megtanultak egy új nyelvet, és néha az evangéliumot egy teljesen eltérő kultúrában hirdették. Lesslie Newbiggin, aki Indiában volt misszionárius, tapasztalatai alapján nyilvánvaló párhuzamokat tudott vonni az ottani evangéliumi szemlélet és a ma szükséges, itthoni közt. Mi-

nél előbb ismerik fel a nyugati egyházak, hogy szertefoszlott az a mítosz, hogy keresztyén országban élünk, ahol mindenki ismeri a tanítást, aszerint él, és az egyháztól vár útmutatást, annál hamarabb tudják majd megfelelő módon megszólítani korunk társadalmát.

A korábbi „küldő” egyházaknak most azok a misszionáriusok válhatnak javára, akik a fejlődő országokban alapított egykori „fogadó” egyházakból jönnek, mert azok számszerűen és lelki értelemben is sokkal erősebbek lettek. A „tengerentúli misszió” gondolata, azaz hogy egyesek küldenek, mások pedig fogadnak misszionáriust, mára idejétmúlttá vált: inkább világegyházzal kell beszélnünk.

Az egyházaknak nem szakavatott ügynökségektől, személyektől, tevékenységektől kell várniuk a segítséget, hanem Isten közvetlen csatornáinak kell látniuk magukat, mert ezen keresztül éri el Isten a környezetükben élőket. Azok a missziós gyülekezetek, amelyek az élet egésze felé fejezik ki a közösséget, a hitet és az elkötelezettséget a nem keresztyén háttérrel szemben. Megvan a veszélye annak, hogy gyors és könnyű megoldást keresünk az egyház missziós tevékenységére, valamint olyan gyógymodot, ami utolsó, elkeseredett erőfeszítésként megmenti a süllyedő hajót.

Martin Robinson a missziói gyülekezet hat jellemzőjét említi:²

1. Újfajta vezetőség, mely csapatmunkán alapul.
2. A laikusok mozgósítása, mely felhatalmazás útján működik, és engedi az embereknek, hogy felfedezzék egyéni adottságaikat.
3. A hívők tanítása, vezetése a hitbeli érettség felé.
4. Evangelizáció az emberi kapcsolatokon keresztül, amely barátságok kiépítésén és a még nem keresztyénekkal együtt töltött időn alapul.
5. Egy mélyebb és átfogóbb spiritualitás felfedezése, mely nyitott a különféle egyházi hagyományok irányába.
6. Sejtszerkezet létrehozása. Fontos, hogy a hívők kiscsoportokhoz tartoz-

zanak, amik növekednek, osztódnak és kapcsolódnak a többi sejtthez. A methodista kerületrendszer, ha az evangelizáció és a növekedés szempontjából vizsgáljuk, jó példája ennek.

Annak érdekében, hogy elérjük az embereket, az egyháznak tovább kell lépnie a Robert Warren által megfogalmazott „öröklött módszertől” [*inherited mode*] afelé, hogy „kiemelkedő, feltörekvő egyházzá” [*emerging church*] kell lennie, amely hatással van a kultúra hatalmi központjaira, beleértve a politikát, a médiát, a művészeteket és az oktatást.³ Így érvényesülhet a lelkigondozói és missziói szemlélet, amely az imádkozással és a szentséggel törődik, s nem a módszerekkel és a pénzzel. Elkötelezett lesz a társadalom felé, amit elérni igyekszik, de ugyanakkor el is különül tőle, és mint modellértékű közösség mutatja: micsoda erő rejlik az egymással megosztott életben.

¹ L. Newbiggin: *Truth to Tell: The Gospel as Public Truth*, SPCK, 1991.

L. Newbiggin: *Mission in Christ's Way*, W.C.C., 1987.

² M. Robinson: *The Faith of the Unbeliever*, Marshall, 1994.

³ R. Warren: *Building Missionary Congregations*, Church House Publishing, 1995.

5. KAPCSOLATTEREMTÉS

A nem nyugati keresztyének egyik legszembeötlőbb jellemzője az a spontaneitás és szabadság, ahogy megosztják egymással a hitüket. A „privatizált” nyugati vallásnak nagy kihívás ez, de ösztönzőleg hathat ránk. Nem lehet megújulás nyugaton a Szentlélek nélkül, aki megújítja az egyes hívőket, és annyira lelkesé teszi őket Jézus iránt, mint az Apostolok cselekedeteiben lévő keresztyéneket, hogy ne bírják magukban tartani a Jó Hírt. Az evangélium – Michael Green szerint – olyan életekből „árad ki”, melyek tele vannak annak a felismerésnek az örömeivel, hogy Jézus az Úr.¹

Az erre az egész életet megváltoztató élményre való koncentráció nemcsak izgalmas és kihívásokkal teli, de segíthet is a posztmodernnel történő kapcsolatteremtésben, hogy a modernizmus „Igaz-e?” kérdéséről eljussunk a korunkra jellemzőbb „Működik-e?” kérdésig. A keresztyének szívesen rávágják: Igen, az evangélium igaz és „működik”, hiszen befolyással van arra, ahogy élünk. Azonban talán jobb lenne, ha a válaszhoz inkább az ellenkező irányból közelítenénk abban a társadalomban, amely elidegenedett a kijelentett igazságoktól, és ahol adott „termékről” először azt akarják tudni, mennyire hasznos és fontos az életükhöz.

Természetesen veszélyforrást rejt, ha szupermarketszerűen közelítünk a hithez: elutasítjuk a nem tetsző dolgokat, és kiválogatjuk, amit vonzónak találunk. Az ilyen megközelítésben nincs kihívás vagy elköteleződés, népszerűtlen vagy bonyolult igazságokkal nem szembesülünk. Ez egy „csináld magad” vallás ízlés szerint személyre szabva. Néha annak csapdájába esünk, hogy bizonyos történések során kényelmesen akarjuk érezni magunkat, holott Isten célja éppen az, hogy zavarjon bennünket.

Egy személyre szabott isten nem Isten többé. Mi olyan Istenben hiszünk, aki egyedülálló módon, erőteljesen, irgalmasan és nyugtot nem hagyóan jelenti ki magát Krisztusban. Isten kinyilatkoztatásával kapcsolatos, kulcs-

fontosságú elemekben nincs helye kompromisszumnak, de talán messzebbre jutunk, ha a még nem keresztyén felebarátunknak azt mondjuk: „Ízleld és lásd, hogy jó az Úr!” (Tapasztald meg!), mielőtt azt mondanánk: „Bánd meg bűneid, higgy, dönts!” (Fogadd el, hogy ez igaz!) Ez lehetséges úgy, hogy közben az üzenet ne mosódjon el, és ne kelljen valamiféle mindenki által elfogadható, közös nevezőre jutni – amit Bonhoeffer „olcsó kegyelemnek” hívott.

„Társadalmunk inkább tudatában van a kételkedésnek, mint a bűnnek” – állítja George Hunter *Hogyan érvünk el a világi embereket?* című könyvében.² Meg kell vitatnunk a főbb apologetikai kérdéseket a tudománnyal, a szenvedéssel, a szegénységgel, az erőszakkal kapcsolatban és egy sereg más égető kérdést annak érdekében, hogy megmutassuk: a keresztyén hitnek igenis van hozzátennivalója az említett területekhez, és állításai kiállják az intellektuális kritika és az őszinte kételkedés próbáját. Nem szükséges, hogy egy keresztyén tanúságtevőnek minden konok, makacskodó kérdésre legyen válasza – valójában saját kételyeink és az egyes témákban való bizonytalanságunk beismerése sokkal többet ér, mint a fekete-fehér állítások, melyek nincsenek kellően átgondolva, vagy főként elfogultságon alapulnak. Segítheti a párbeszédet, ha kinyilvánítjuk, hogy nyitottak vagyunk és meghallgatjuk a különböző álláspontokat. Ahelyett, hogy egyre hangsúlyosabban azt kiabáljuk: „Jézus a válasz”, először hallgassuk meg figyelmesen a kérdést, majd alátámasztott érvekkel reagálunk rá!

Fentebb több helyen intellektuális oldalról közelítettünk a témához, ami kikerülhetetlen. Ez azonban ne távolítson el bennünket az evangéliumtól, ami mindenkinek szól, nemcsak azoknak, akik meg akarnak vitatni bizonyos kérdéseket, vagy kosarukba keresztyén elemeket is pakolnak az eszmék szupermarketében. A világegyház arra emlékeztet bennünket, hogy az evangélium átszeli a kultúrákat. Nyilvánvaló, hogy meg kell tanulni az adott nyelvet, meg kell figyelni a helyi szokásokat, és a társadalom részévé kell válni, mielőtt misszionálni kezdünk – nemcsak egy afrikai

nép, hanem barátaink, szomszédaink esetében is. Ez jelentheti azt is, hogy megismerünk egy népszerű tévésorozatot, egy focicsapatot vagy a legújabb popzenei klipet anélkül, hogy másnak adnánk ki magunkat, mint akik valójában vagyunk.

A kulturálisan releváns evangélium a szegények oldalán fog állni, és szabadságot keres az elnyomás alól, ahogy Jézus mondta a názáreti zsinagógában (Lk 4), hogy beteljesedett rajta az Ézsaiás 61-ben megírt prófécia. A misszió „megtestesülő [*incarnational*], főként a szegények közt”, és az igazságról, a cselekvő könyörületről szól. Ez az evangélium és a szociális cselekvés egyfajta esszenciája: a teljes evangélium, minden embernek, az egész világon. Az, hogy a szegények oldalán áll, kikerülhetetlenül magával hoz némi politikai színezetet abban az értelemben, hogy ellenzi azt a rendszert, ami a hátrányos helyzetűeket elnyomja, de a gazdagoknak további anyagi lehetőségeket kínál. A missziót, ami az életet és a korrumpált társadalmi rendszereket megváltoztathatja, ne csupán a szenvedők iránti sajnálat érzése motiválja, hanem a törekvés az igazságra, az igazságosságra és az integrációra az egész teremtésben – ez a próféta feladat, amely Jézus szolgálatában gyökerezik. Mindez magasztosan hangozhat (az is!), de javarészt küzdelemből és alázatos szolgálatból áll, amely nem szégyell szabadságért és igazságért kiáltani, és nevén nevezni Jézust, az Urat és Megváltót.³ Az a jubileumi kampány, amikor elengedték az adósságot, amivel a fejlődő világ nemzetei tartoztak a kapzsi nyugatnak, jó példa arra, hogy az evangélium és a szociális érzékenység kéz a kézben járhat az új évezredben.

Steve Chalke-ot a médiában szerzett tapasztalata vezette arra az álláspont-ra, hogy a keresztyéneknek változtatniuk kell a hozzáállásukon. Amellett, hogy tudjuk, a sötétség erői valóságosak, fel kell hagynunk a karizmatikus háborúskodással, hogy elkezdhessük beszeretni az embereket Isten országába azzal, hogy támaszt nyújtunk keresésükben, és ha szükséges, segítünk nekik.⁴ Chalke azt is javasolja, hogy hagyjuk el üldözési mániánkat, amely

kifogás lett az eredménytelenségünkre, és magyarázat arra, miért szorulunk a perifériára. Társadalmunk azokkal tesz így, akik unalmasak és negatívak. Az egyház képviselői túl gyakran szorulnak háttérbe ezen okok miatt.

El kellene felejtenuk azt a nézetet, hogy az evangelizáció a „hivatásosak” feladata! Mivel egyre több evangelizátor kap megbízást a szolgálatra, ezért egyre inkább terjed az a vélemény, hogy egyedül ők felelősek az evangelizációért. Különleges adományuk van, de azt a bizonyágtévő közösséggel együtt kell használniuk! Ha ezeket az embereket hivatalosan szolgálatba is állítjuk, azt világossá kell tennünk, hogy a helyi gyülekezet közösségi feladatait ezzel nem hártottuk rájuk. Le kell rombolnunk a mítoszt, hogy csak hitben és kommunikációban jártas szakértők képesek evangelizálni. Minden keresztyénnek van mit továbbadnia. Számukra ez talán csak egy „átlagos” történet Krisztus valóságának felfedezéséről, de éppen ez lehet a kapcsolópont más „átlagos” emberek felé. Amit mondunk, azt energikusan és meggyőződéssel mondjuk! Akkor – és csak akkor – fogja közvetlen környezetünk és talán egész nemzetünk meghallani a Jó Hírt saját „anyanyelvén”, mert az ApCsel 2 kifejezésével élve rajtunk keresztül fogja meghallani. Az Ige így testté lesz közöttük.

Gyakran úgy tűnik, a keresztyének leginkább a gyülekezet ügyeivel vannak elfoglalva, és kevés idejük jut arra, hogy megismerjék a szomszédait. Milyen üdítő olyan gyülekezetekről hallani, ahol csökkentették az összejövetelek számát azért, hogy több időt tölthessenek családjukkal és értelmes kapcsolatokat építhessenek ki lakóközösségükben: barátságokat kötnek a szomszédokkal, részt vesznek a szociális munkában, iskolai testületekben, különféle szervezetekben stb. Ha ezen tevékenységeknek helyet adunk, a misszió „megtestesülő” nézetét erősítjük azzal, hogy jelen vagyunk, hidakat építünk, valódi kérdésekkel foglalkozunk. Létfontosságú, hogy mindez megerősíti a keresztyéneket – legyenek nevelők, tudósok, üzletemberek, bolti eladók stb. – a mindennapi munkájukban, és segít nekik, hogy ezekben a helyzetekben is meg tudják élni a hitüket.

- George Hunter felteszi a kérdést: Kik tudják elérni a világi embereket?⁵
- Azok, akik értik a modern kultúra működését és annak hatását a misszióra.
 - Azok, akik a hitből élnek, ahogy hirdetik, és olyannak látják magukat Isten előtt, amilyenek.
 - Azok, akikben szenvedély van a misszionáló egyház iránt. Ismerik a Nietzsche által megfogalmazott kihívást: „Addig nem hiszek a keresztyének Megváltójában, amíg nem látom rajtuk, hogy megváltottak.”
 - Azok, akik imádkoznak és munkálkodnak az egyház megújulásáért.
 - Azok, akiknek olyan vezetői vannak, akik példaképek.
 - Azok, akik komolyan elhatározzák, hogy a keresztyén kultúrán túl a mindent átható, szekuláris, materialista kultúrát is elérik.
 - Azok, akik nem írják le az embereket. Hisznek a kegyelem lehetőségében, ami mindenféle embert el tud érni.
 - Azok, akik tanulmányozzák és kutatják az őket körülvevő kultúra(ka)t, beleértve nemcsak különféle dokumentumok, cikkek, könyvek tanulmányozását, hanem az írott és vizuális média kritikus olvasását és figyelését is.
 - Azok, akik azonosulni tudnak azokkal, akiket elérni hivatottak.
 - Azok, akik bátorítják a gyülekezetet, hogy tanúskodjon szóval és cselekedettel, és mutassa Isten országának jeleit.
 - Azok, akiket mély hitbeli meggyőződés vezet, és ez a „magasztos megszállottság” hosszú távú látássá lesz, melyhez kitartóan ragaszkodnak.
 - Azok, akik a keresztyén hitvédelem elkötelezettjei.

Michael Green számos javaslatot tesz a keresztyén apologéták számára. Először is figyelembe kell venni a hallgatóságot, ahogyan Jézus is tette János evangéliuma 4. fejezetében, amikor a forrásnál beszélgetést kezdeményezett az asszonnyal. Először hétköznapi dolgokkal kezdte, és így haladt az egyre mélyebb mondanivaló felé. Tehát a keresztyén tanúságtétel is megfelelő helyzetfelismeréssel kell, hogy kezdődjön. Rá fogunk jönni, hogy mindenképpen meg kell különböztetni a valódi kérdéseket a lényegtelenektől. Michael Green hangsúlyozza még a nyílt közeledés fontosságát,

gát, az Írás használatát, ahol alkalom nyílik rá, valamint Jézus és a feltámadás középpontba helyezését.⁶

Vincent Donovan így figyelmeztet: „Ha emberekkel foglalkozunk, ne akarjuk őket visszavinni oda, ahol már voltak, vagy ahol mi vagyunk. (...) Meg kell, hogy legyen bennünk a bátorság arra, hogy olyan helyeket keressünk fel, amit sem mi, és sem ők ismernek”. A kenyai maszáj nép közt szerzett missziós tapasztalatai megerősítették Donovant abban a meggyőződésében, hogy az embereket el kell kísérni spirituális útjukra, nem pedig rajtaütésszerűen téríteni.⁷ A Cliff College, a methodista egyház misszionáriusképzője a sok rövid távú missziói stratégiától az egyházakkal való hosszú távú együttműködés irányába mozdult el, mely lehetővé teszi a helyi gyülekezeteknek, hogy felismerjék saját missziói feladatukat, és legyen bátorságuk vállalni az elkötelezettséggel járó kockázatot.

Üdvözljük a pluralista társadalom sokszínűségét és a háttérben lévő kulturális mozaikot, amíg kerüli a pluralizmust, mely szerint minden életforma és eszmerendszer ugyanazon igazság egyenértékű kifejeződése. Ez nem jelenti azt, hogy a keresztyének visszavonulnak saját szubkultúrájukba, bárkájuk biztonságába, ahol bedeszkázzák a nyílásokat, hogy a csúnya, rossz világ ne jöhessen. Túl gyakran tagadjuk az életet, fordítunk hátat a társadalom gonoszságainak, és próbálunk visszatérni egy tisztábbnak tartott, keresztyén múltba ahelyett, hogy pozitív módon képviselnék Isten gondviselését: cselekedeteken keresztül (gyakran nem keresztyén közegben) az igazság és béke érdekében, helyi és globális értelemben egyaránt. Nigel Cameron professzor állítja: „Továbbra is töretlen lendülettel kell dolgoznunk a kulturális átalakulás érdekében, az élő Isten nevében”. Ahogyan James Sanders írja *Nincs más név* című könyvében: A keresztyéneknek hirdetniük kell az evangélium egyetemességét, hogy minden ember hivatalos a mennyei vacsorára anélkül, hogy elcsúsznánk holmi kényelmes univerzalizmusba, miszerint a végén minden ember üdvözl, akár akar, akár nem.⁸

A nyugati társadalom elvesztette irányérzékét. Ez talán nem fogalmazódik meg az emberekben, mégis keresik az olyan dolgokat, mint az emberi kapcsolatok (mély, jelentőségteljes, bizalmi barátságok), a fontosság (egy hely, ahol értékelik őket, és pozitívan nyomot hagyhatnak), a közösség (ahol nincsenek egyedül, hanem egy csoport tagjaként megoszthatják egymással reményeiket, szükségüket, és ahol szívesen látják őket), a biztonság, a teljesség, a megerősítés és az elfogadás. Az evangélium mindezt felkínálja, de olykor úgy van csomagolva, hogy nem lehet felismerni. Ha eltávolítjuk ezeket a kulturális béklyókat, akkor az evangélium végre átöröhet az önelégültség falát, ami gyakran eltakarja a fenti szükségeket, és létrejöhet a spirituális találkozás.

A XXI. század kezdetének nyugati keresztyénsége az első generáció, amely olyan embereket szólít meg, akik ismerni vélik és nagyrészt el is utasítják az evangéliumot, de ez az elutasítás teljesen téves elképzeléseken alapszik, melyek a média bevetésének eredményei, és kevés közülük van a valódi üzenethez. Ilyen helyzetben nehéz tanúságot tevő keresztyéneknek lenni. A sokkal nyitottabb, nem nyugati kultúrából érkező igehirdetők jó, ha tudnak erről, mielőtt szemrehányást tesznek a nyugati keresztyéneknek hatástalanságukért. Ők olyan háttérből jönnek, ahol az emberek kevésbé szkeptikusak a hittel szemben, kevésbé jellemző a materialista felfogás. Mindazonáltal a posztmodern társadalom óriási lehetőséget kínál a keresztyén egyház számára, hogy elérje a keresőket megfelelően címzett üzenettel. Ebben semmi új nincs. Az ószövetségi alakok, mint Ruth, Jeremiás, Eszter és Dániel kiváló példával szolgálnak arra, hogy alkalmazkodni kell a megváltozott környezethez, ha Istenhez és a céljaihoz továbbra is hűségeselek szeretnénk maradni. Ez minden esetben óriási kockázattal járt, de Isten megjutalmazta őket, amiért készek voltak szabályokat is megszegni a hitükért. Teljesen mindegy, hogy mi sikeresnek ítéljük-e a munkájukat (a sikeresség különben is egész mást jelenthet Isten országában), Isten – őket is felhasználva – viszi véghez a világban megváltó tervét. Nincs ennél szebb feladat!

¹ M. Green: *Evangelism Through the Local Church*, Hodder, 1990.

² G. Hunter III: *How to Reach Secular People*, Abingdon, 1992.

³ R. Sider: *Evangelism and Social Action*, Hodder, 1993.

⁴ Chalke: *Address to the National Assembly of Evangelicals*, Bournemouth, November 1996.

⁵ G. Hunter III: *How to Reach Secular People*, Abingdon, 1992.

⁶ M. Green: *Evangelism Through the Local Church*, Hodder, 1990.

⁷ V. Donovan: *Christianity Rediscovered*, SCM, 1982.

⁸ J. Sanders: *No Other Name*, Eerdmans, 1992.

6. HALFOGÁS

A mai egyház missziós lehetőségeinek kritizálása és a tettekre kész elkötelezettség két külön dolog. Túl sok olyan gyülekezet van, amelyik igen hosszú ideig dolgozik különféle elméleteken, missziós stratégiákon, de a beszédnél tovább nem jut. Engem kifejezetten untatnak és zavarnak a dohos egyházi termekben folytatott, misszióról szóló, vég nélküli viták, melyek hangzatos – mintegy az evangelizációt helyettesítő – megoldásokat kínálnak. Az eszmecsere és környezetünk megértése fontos, de a szavakat tettekkel kell formálni! A halakat ki kell fogni, nemcsak egyszerűen hatni rájuk, vagy beszélni róluk.

Alpha

Hol kezdjük? Jó kiindulópont lehet, ha megfigyeljük, napjainkban Isten milyen módszerekkel a leghatékonyabb. Az első ezek közül az Alpha-kurzus.¹ A legutóbbi becslések szerint több mint 300.000 ilyen kurzus indult az elmúlt években a legkülönbözőbb gyülekezetekben, többnyire nagy hatékonysággal. Az első ilyen kurzusok résztvevői főként gyülekezeti tagok, de a későbbiekben már „a periférián lévők” vesznek részt.

Ezen a ponton némely gyülekezet nehézségekkel szembesül, ugyanis a tagoknak nincs önbizalmuk, nincsenek világi barátaink, s ez alássa az evangelizálás hatékonyságát. Itt jelentkezik egy másfajta evangelizációs szemlélet, miszerint minden azon múlik, hogy az „átlagos” gyülekezeti tagok természetes módon beszélnek-e az evangéliumról mindennapi életük során, mert így észrevétlenül terjedhet a Jó Hír. Az Alpha-program – mint tanítás és evangelizációs eszköz – sikere olyan tulajdonságok összességéből ered, melyek közvetlenül kapcsolódnak a társadalomhoz. Beletartozik ebbe, hogy a kurzus nyugodt, családias hangulatú étkezésekkel van egybekötve, ahol barátságok szövődhetnek, az emberek megoszthatják egymással nézeteiket, kétségeiket, s mindezt élő, tiszta keresztyén közegben tehetik tizenkét alkalmon keresztül; közte van egy hétvége is, amikor

a Szentlélekről szól a tanítás. Az embereknek lehetőségük van az üzenet elfogadására vagy elutasítására egy olyan környezetben, amely nem fenyegető. Úgy tűnik, az Alpha legjobban a középosztályban működik, de kiváló eredményeket ér el a többi társadalmi rétegben is, ami a '80-as, '90-es évek missziós programjai fölé emeli. Ez Isten által felkent, s egyben hatékony és vonzó formájú. Sikertelen azonban olyan helyzetekben, ahol a gyülekezet fogyásának megállítására akarják használni, vagy ahol a gyülekezeti tagok nem tudnak barátokat, ismerősöket hozni a kurzusokra.

A gyülekezet perifériája

A gyülekezet perifériája az evangelizáció kulcsterülete. A fogyó gyülekezetekben a tagok száma viszonylag állandó, míg a növekvőkben folyamatosan változik, magába foglalja a hitbe érkezőket és az abból kilépőket egyaránt. Többnyire olyanokból áll, akiket keresőként, bizonytalankodóként vagy odacsapódottként jellemezhetünk. A gyülekezetek növekedésével kapcsolatos felmérésekből kitűnik, hogy ezen a területen lehet a leghatékonyabban evangelizálni.² A legtöbb keresztyén, aki később mélyebben elkötelezi magát, innen érkezik. Néhány gyülekezet azért panaszkodik, mert „nagy peremterülettel” rendelkezik, azaz sok embernek van valamilyen kapcsolata a gyülekezettel, de kevés alkalomra jönnek el. Ez csak abban az esetben jelent valóban problémát, ha ez a csoport változatlan, ellenkező esetben hatalmas lehetőséget kínál. Amire szükség van, az az, hogy az emberek elkezdjenek beáramlani a gyülekezetbe, egyre elkötelezettebbekké váljanak, így a peremterület a keresés és a kérdezés helyévé válhat, ami ismeretszerzéshez és összetartozáshoz vezet. Néhány embert persze lehetetlen bevonni ilyen úton, mert vannak, akik mindenfajta hívásnak ellenállnak.

Két módon jöhet létre peremterület: intézményesen és kapcsolatokon keresztül. Néhányan programokon, eseményeken keresztül kapcsolódnak a gyülekezethez (például a cserkészek szülei), míg mások egy templomba járó keresztyén barát által. Van átfedés a kettő közt, de ezek azok a hosz-

szabb távú kapcsolatok, melyek gyümölcsöt teremhetnek. El kell kerülni, hogy a gyülekezeti alkalmak csak és kizárólag a gyülekezet tagjai számára legyenek fenntartva.

Újfajta istentiszteleti alkalmak

Az evangelizálás egyéb hatékony módja az újfajta istentiszteleti alkalmak bevezetése, mely adott korcsoportok elérését tűzi ki célul. Különböző zenei és kulturális formája lehet ezeknek a Taizétól a keresztyén rockzenéig. Néhány ilyen változtatást lehetetlen beilleszteni a hagyományos vasárnapi istentisztelet liturgiájába, de bevezethetünk új alkalmat, új időpontban. Persze ez sok kockázatot rejt, de ha a gyülekezet nem vág bele, és nem kapcsolódik a templomon kívüliek és fiatalok igényeihez, akkor olyan sorsra jut, mint a dinoszauruszok. Oda kell figyelni arra a tizenévesre, aki a templomban azt mondja: „Apu, én itt halálra unom magam!”³ Nem ápolhatjuk kényelmes hagyományainkat, ha közben elvész az új generáció. Ez nem jelenti azt, hogy a folyamatos megújulás érdekében ki kell dobnunk több évszázad gazdag keresztyén hagyományát, de komoly kötelezettségünk, hogy a Jó Hír képviselői legyünk azok felé, akik még nem hallották, vagy nem fogadták el azt. Újra meg kell tanulnunk, hogy hogyan beszéljünk a keresztyénségről kezdve talán a személyes hitvallással, de folytatva a Biblia megváltásról szóló üzenetének hirdetésével, s mindezt úgy, hogy látsszon: ez nem holmi vallásos örökség, hanem életünk szerves része. Pál az „én evangéliumom”-ról beszél – nekünk is sajátunkká kell tennünk.⁴

Javítgatás vagy misszió

Egyre nyilvánvalóbb, hogy a városi vagy országos evangelizációk viszonylag kevés templomba nem járó embert érnek el, és az is egyre egyértelműbb, hogy a helyi gyülekezetek a misszió természetes kiindulópontjai. A módszerek, melyek lelkesítik és felkészítik a gyülekezetet a misszióra, kulcsfontosságúak lehetnek. Egy látogatóba érkező missziós csoport segítheti az egyház folyamatban lévő programjait, de ezt a gyülekezetek gyakran

arra használják, hogy az ő feladatukat végezze el. Újból hangsúlyoznunk kell, hogy a legjobb gyülekezeti modell nem az, hogy vannak missziós alkalmak, hanem ha a gyülekezet maga a misszió. Sokan még mindig rettentő távol vannak attól, hogy a padban ülő, programokat tervezgető, egyházi énekeket éneklő tagokból misszionáló gyülekezetté váljanak, akik arccal a világ felé fordulnak.

Azok a gyülekezetek, amelyek csak azt ápolgatják, amijük van, és ellenállnak a változásnak, a pusztulás felé tartanak. A keresztyénség mozgalomként indult, de intézménnyé vált: sok ébredési és gyülekezetépítési hullám jutott hasonló sorsra. Ahelyett, hogy belesüppednénk a csendes sorvadásba, fel kell ismernünk, hogy az Úr dicsősége független bizonyos kezdeményezésektől, tevékenységektől vagy gyülekezetektől, és képessé tesz rá, hogy túllépjünk az intézményes kereteken, és meglássuk: Isten újat cselekszik az alkalmak formájában, a gyülekezetépítésben, a szociális tevékenységekben egyaránt az egész világon.

Iskolák

Míg társadalmunkat gyakran „világinak” bélyegezzük, észre sem vesszük, hogy sok általános és középiskolában mennyi lehetőség áll előttünk. Az 1988-as oktatási törvény (Angliában) számos nehézséget gördít az iskolák elé, ha napi áhítatot vagy kötelező vallásoktatást szeretnének bevezetni, de ugyanakkor óriási lehetőséget kínál a keresztyén ifjúsági munkások, gyülekezeti tagok és vezetők számára. Sok esetben (persze nem mindenhol) szívesen fogadják őket az osztályfőnökök, hitoktatók. Amikor az egyház újfajta szolgáltatásokat indít, megfontolandó lehet egy képzett gyermek- és ifjúsági munkás alkalmazása, vagy egy fizetett iskolai munkás felvétele, aki együttműködik az osztályfőnökökkel, a hitoktatókkal és a keresztyén tanárokkal, és azon fáradozik, hogy a diákok halljanak a keresztyénségről a tanórák keretében, a gyűléseken vagy ebédidőben keresztyén klub formájában, és hogy lelkipásztori segítséget kapjanak. Hatalmas lehetőségek ezek, melyeket a legtöbb gyülekezet még nem is ismert fel.

A legtöbb fiatal azonnal elfordul a vallás hivatalos megjelenési formáitól, de érdeklik őket az olyan kérdések, mint igazság, béke, szenvedés, okkultizmus, etika, Isten létezése. Ez a kiindulópont az evangélium számára. Nagyon sok fiatal önértékelési zavarral küzd – a barátság és elfogadó, szerető közeg felkínálása számukra már önmagában az evangélium megjelenése.

Imádság

Isten szuverenitásának és az imádság erejének megfelelő hangsúlyozása az alapja minden hatékony misszióknak. A gyülekezeteket inkább bátorítani kell az imádságra ahelyett, hogy ennek elmulasztása miatt feddjük őket. A vezetők többféle imádkozási formát is javasolhatnak: imakártyákat írhatnak, kis imacsoportokat hozhatnak létre, elmehetnek imádkozni a szomszédaihoz, taníthatnak az imáról, illetve bátoríthatnak az alkalmakon a hálaadásban és közösségi imában való részvételre. Ezek mind ösztönzők lehetnek. Le kell szögeznünk, hogy nem létezik egyetlen helyes módszer; meg kell találni azt, amelyik számunkra a leginkább megfelelő, hogy felfedezhessük az imádkozás örömeit ahelyett, hogy az a büntudat forrása lenne.

Misszionáló gyülekezetek

El kell kerülnünk azt a nézetet, miszerint létezik egy mindenhol alkalmazható sikerrecept, és attól is tartózkodnunk kell, hogy mások módszerét egy az egyben átemeljük a mi helyzetünkbe, de ugyanakkor tanulhatunk mások tapasztalataiból. Az evangélium képviselőjében a tökéletességre kell törekednünk: a mennyiség nem mehet a minőség rovására. A minőség azt jelenti, hogy sok időt és energiát fektetünk a tervezésbe és az előkészületekbe. A végeredmény nem biztos, hogy besorolható lesz a „siker” vagy a „bukás” kategóriájába, mert végső soron ez Isten munkája, és ennél fogva a Lélek az, aki bármit is véghezvisz. Az idő nagy részében mi csak a felszínt látjuk, Ő ismeri a dolgok mélységét.

A misszió kockázatvállalásról szól – arról, hogyan reagálunk egy Isten által adott látásra, továbbá ennek a látásnak az élesítéséről, ahogy azt megosztjuk

gyülekezetünkkel, és sorra vesszük a felmerülő gyakorlati kérdéseket. A legtöbb gyülekezet sosem álmodott Isten országáról, hanem csak közli a reményeit, és arról beszél, hol szeretne tartani öt év múlva. A látás a hiányzó alkotóelem. Gyakori, hogy a változás a vezetőktől indul el, akik elkötelezettek a misszionáló gyülekezet koncepciója iránt és képesek ezt a látást úgy kommunikálni, hogy az egész egyház lelkesedjen és magáénak érezze azt.

Generációk óta az egyház úgy képzi vezetőit, hogy azok lelkigondozók, teológiailag tájékozottak és az adminisztrációs rendszert működtetni képes emberek legyenek. Ami hiányzik, az a meglévőkön túlra tekintő látás, és az a képesség, hogy ebbe másokat is bele tudjunk vonni. Így az egyház kiléphet Sion sziklavarából, hogy értelmesen és kockázatot is vállalva megismertesse a szívekkel, elmékkal Krisztus evangéliumát.

Nagyon veszélyes, ha úgy gondolkodunk az evangéliumról és a kultúráról, hogy közben távol vagyunk a gyakorlattól. Csak akkor indíthatunk el valódi folyamatokat, ha az elmélet és a tapasztalat (teológia és missziós gyakorlat) kéz a kézben jár. Néhány missziós szervezet úgy működik, mintha az 1970-es évek kultúrájában vagy azelőtt élnénk. Tudatában vagyunk a mindinkább szélesedő szakadéknak, egyre jobban értjük a posztmodern eszméket, az evangelizálás gyakorlatában azonban jócskán lemaradtunk.

Ez egyrészt azért van, mert a – felekezetközi vagy felekezethez kapcsolódó – missziós szervezetek könnyebbnek találták, ha a múltban már jól bevált módszereket folytatják. Talán hiányzik belőlük az energia vagy a kreativitás, hogy alkalmazkodjanak az új helyzethez. Másfelől pedig azokat a misszionáriusokat, akik őszintén, partnerként szeretnének segíteni egy gyülekezetnek, gyakran korlátozzák munkájukban. Ez a missziós stratégián is meglátszik ott, ahol a gyülekezet elszigetelődött. Harmadszor, ahol a missziós események rövidtávúak – egy hétre vagy egy hónapra szólnak –, ott a látogatóba érkezett missziós csoportoknak nincs elég idejük arra, hogy maradandó hatást gyakoroljanak a gyülekezetre misz-

sziói gyakorlatuk és felfogásuk megváltoztatásának érdekében.⁵ Nélkülözhetetlen a hosszú távú missziói stratégia – ez sokszor az odaadó, tehetős vezetőik többéves lelkigondozói szolgálatából nő ki. Az evangelizálás különleges időszakai csupán részei ennek a folyamatos munkának.

Emil Brunner ismert mondata: „Ahogy a tűz létfeltétele az égés, úgy az egyházé a misszió.”⁶

Az elmúlt évek legújabb, leghatékonyabb missziói formái abból erednek, hogy megváltozott a felfogás az egyház természetét illetően. A kis sejtékből felépülő gyülekezet sokkal többet jelent, mint a csomagolás megújulását. Az a felismerés áll a háttérben, hogy a gyülekezet ereje az olyan sokszínű, kis létszámú csoportokban rejlik, akik szeretnének növekedni a hitben, és másfél év alatt osztódni.⁷ Ezek a csoportok az egyház alapegységei. Képesek megosztani a vezetés és a misszió felelősségét, és felszabadítani az egyházat az épületektől való függéstől. Néhány legnagyobb és leggyorsabban növekvő angliai gyülekezet mára e vonalak mentén szervezte újjá életét, és így sokkal többeket érnek el a környezetükben élők igényeihez illő szolgálatukkal. Ezekben a kiscsoportokban sok közös található a Wesley-féle csoportalkalmak [*class meeting*] eredeti céljával: a kérdezés, a megosztás és a tanulás fóruma, és lehetőség a hiteles keresztyénnel való találkozásra, és Isten dicsőítésének megtapasztalására.

¹ N. Gumbel: *Alpha Manual*, HTB Publications, 1993.

² P. Wagner: *Leading Your Church to Growth*, Marc, 1994.

R. Pointer: *How Do Churches Grow?*, Marshall, 1984.

E. Gibbs: *I Believe in Church Growth*, Hodder, 1981.

³ G. Hunter III: *Lecture, MA in Evangelism Studies*, Cliff College, 1997.

⁴ A. Walker: *Telling the Story*, SPCK, 1996.

⁵ P. Clarke: *Together in Mission*, Cliff College Publishing, 1996.

⁶ E. Brunner: *Our Faith*, SCM, 1936.

⁷ H. Astin: *Body and Cell*, Monarch, 1998.

7. FARKAS A BÁRÁNYOK KÖZÖTT

Az evangelizátor olyan valaki, aki az evangéliumot hirdeti az egyház és a világ határán.¹ Minden keresztyén bizonyágtevője és hordozója a Jó Hírnek – néhányuknak különleges adottsága van az evangelizálásra, közülük némelyeket az egyház evangelizátorként tart számon. Megújult érdeklődés mutatkozik e szerep iránt, számos gyülekezet ismeri fel, hogy szükség van rájuk, és alkalmazza is őket.

Az evangelizátor gyülekezetéhez fűződő viszonya gyakran nem egyszerű. A gyülekezet néha teljesen megköti őt azáltal, hogy a meglévők fenntartásáért aggódik, és nem néz szembe a misszió kihívásaival. De az igehirdető sem mindig együttműködő, és néha inkább egyedül végezné a feladatot. A brit egyház lassan kezdi felismerni, hogy a hatékony misszió főként helyi szinten történik, és emiatt az evangelizátor a helyi gyülekezetéhez tartozik, s nem elkülönülten működik. A gyülekezetek ma már saját igehirdetőiket alkalmazzák, bátorítják, és nemcsak a felekezetközi csoportokra tekintgetnek. És mindeközben az igehirdetőknek, akár a helyi gyülekezetből, akár kívülről érkeznek, meg kell adni a szabadságot, hogy saját, úttörő szolgálatukat a helyi rendtől gúzsba nem kötve végezzék!

Az a legjobb, ha az evangelizátor a helyi gyülekezetben mély gyökerekkel rendelkezik, lelkeszi juttatásokat kap, és ugyanolyan kötelezettségek terhelik. A gyülekezettel együttműködve kell dolgoznia, és képessé tenni másokat, hogy felfedezzék és használják Istentől kapott adottságukat, és rációfoljanak arra a nézetre, miszerint az evangelizátorok mind ugyanolyanok: szemtelen, extrovertált individualisták. Valószínűleg ez a sztereotípiája a felelős a leginkább azért, hogy a helyi gyülekezetekből hiányoznak az olyan igehirdetők, akiket a közösség nevelt ki magából. Az ilyen szolgálattevő kiépített imádkozó és bátorító hálózatot talál, továbbá kapcsolódhat a gyülekezet periferiáján lévő nem hívőkkel – ez felbecsülhetetlenül értékes kiindulópont. Azok viszont, akik nem kapcsolódnak szorosan a helyi

közösséghez, nem élvezhetik ezeket az előnyöket – nekik nagy erőfeszítésbe telik e kapcsolatrendszer kiépítése és a bizalmi viszony létrehozása. A missziós gyülekezet létrehozásával, a frissen megtértek bevonásával kapcsolatos folyamatokat csak akkor fogja teljesen megérteni, ha részt vesz a gyülekezet életében. Az evangelizátor munkája és a gyülekezet missziói és nevelő szolgálata kölcsönösen kiegészítik egymást.

Az ellenőrzés és az egyensúly megtartása mindnyájunk érdeke. Komoly gondok keletkezhetnek, ha egy igehirdetőt teljesen szabadjára eresztünk, és senkinek sem tartozik elszámolással. Kulcsfontosságú, hogy az evangelizátor, aki a helyi egyháztól/felekezettől kapta a megbízását, rendszeresen beszámoljon, és tanácsot, bátorítást kapjon a vezetőségtől, miközben javarészt a gyülekezet periferiáján túl dolgozik.

Sok gyülekezet nem ismeri fel, hogy az evangelizátor a gyülekezethez tartozik. Néhányukat egyházuk/felekezetük felszenteli, legtöbbjük azonban „másodrendű polgárnak” számít – az evangelizátorság a lelkészséget megelőző állomásnak tűnik, s mintegy ezt igazolandó, sokan közülük teológiai tanulmányokat kezdenek és lelkészekké válnak. Az evangelizátorokat olyan embereknek kell tekinteni, akiknek Istentől való elhívásuk van, kapták az egyik kegyelmi ajándékot, és felelősen szolgálnak; ha pedig meghatározott munkaterületen elvégezték feladatukat, ügyelni kell arra, hogy az elért eredmények ne vesszenek kárba. Szükség lenne arra, hogy ez a szolgálat általánosan elismert munka legyen, ahogy sok anglikán és baptista gyülekezetben ez már így van. A helyi gyülekezetben talán vannak olyanok, akik hivatásuk mellett „részmunkaidőben” végzik az evangelizálást. Őket felismerni, erősíteni és bátorítani kell!

Nem szerencsés, ha a helyi gyülekezetben élesen elhatárolják a lelkészi és evangelizatori pozíciókat, mivel a legjobb evangelizációk gyakran lelkipásztori helyzetekben történnek. Sok más növekvő felekezet közt az Is-

ten Gyülekezete [*Assemblies of God; karizmatikus egyház, 200 országban, 57 millió taggal*] egyház annak tulajdonítja világméretű gyarapodását, hogy lelkész-evangelizátorokat alkalmaz, ez az alapvető vezetői modelljük. Több lelkész-evangelizátorra lenne szükségünk és több rugalmasságra, mivel különböző helyzetekben különböző modellek alkalmasak. A teológiai oktatásban kezdik felismerni, hogy a leendő gyülekezetvezetőknel a lelkipásztori képességek mellett a misszióit is fejleszteni kell, hogy elérjék a világi embereket és erősítsék a hívőket.

Az igehirdetőt a munkája támadhatóvá teszi. Szükségük van egy támogató csoportra, melybe a gyülekezet vezetősége is beletartozik, hogy irányt adjanak a munkának, útmutatást az evangelizátornak, valamint imahátteret. Alkalmanként az evangelizátor bevonhat a munkába másokat is ebből a csoportból kihasználva a csapatmunka előnyeit, és lehetőséget biztosíthat arra, hogy tanuljanak tőle. Ezek a kreatív, partnerségen alapuló kapcsolatok segíthetik a résztvevőket, hogy felfedezzék és használják saját adottságaikat, és jobban megértsék, miről szól az evangelizálás.

A metodista egyház most eszmél rá az egyház keretein belüli evangelizatori szerep fontosságára, így Anglia számos pontján képzést biztosít számukra [*Evangelism Enablers*]. Rendkívül sok területen dolgozhatnak az itt tanult emberek: missziók vezetése, a kerület támogatása, ifjúsági munka, városmisszió, de minden esetben az a feladatuk, hogy a helyi gyülekezeteket segítsék, missziós munkájukban bátorítsák.²

Egyre általánosabb, hogy helyi gyülekezetek missziós csapatokat hívnak magukhoz egy-két évre, és együtt szolgálnak. Az ilyen együttműködések hatékonysága nagyban függ a missziós csapat „minőségétől” és a gyülekezettel való kapcsolatuk mélységétől. Ez a modell vonzónak tűnhet, azonban sok probléma forrása lehet a tapasztalatlan és alkalmatlan csapattagoktól a támogatás hiányán keresztül a gyülekezet irreális elvárásaiig. Mindezek ellenére érdemes folytatni és csiszolni ezt a módszert, hogy sok

gyülekezet és vezető megtanulja, mi a csapatmunka, és felismerje egymás különféle adottságát, szolgálatát.

Az evangelizátor feladata, hogy „ne hagyja nyugodni” a helyi gyülekezetet, és új életet hozzon. Majdhogynem szabályszerű: aki az evangelizálás adományával rendelkezik, az nyughatatlan lélek, nehéz vele lépést tartani. Még akkor is, ha lelkész és evangelizátor dolgozik együtt, a hangsúly más-hova helyezése gyakran vezet feszültségekhez. A partneri kapcsolat kialakításán dolgozni kell!

¹ D. Tidball: *Who are the Evangelicals?*, Marshall, 1994.

² *The Role of the Evangelist in the Methodist Church* – Evangelism Strategy Group, Church and Society, 2000.

8. „EZ NEKÜNK IS MENNE!”

Mindabból, amiről eddig szó volt, kitűnik, hogy ha el akarjuk érni a nem keresztyéneket az evangéliummal, akkor szakítanunk kell néhány hagyományos missziós modellel. Ezért végül vizsgáljunk meg néhány mai, működő példát, hogy lássuk: a korábban lefektetett elvek hogyan működnek a gyakorlatban. Ez csupán ízelítő a sok jó munkából Anglia-szerte.

A fejezetcím nem azt akarja sugallni, hogy a következők szabványként szolgálhatnak mindenkinek, de gondolatindító lehet, kiindulópontja a konstruktív ötleteknek.¹ Sok utalás található a Cliff College laikusképző főiskolára, amely a Bibliára és az evangéliumi szolgálatra koncentrált, továbbá elkötelezett a helyi gyülekezetekkel együttműködésben végzendő missziós munka iránt. A főiskola a methodista egyházhoz tartozik, de a hallgatók különféle felekezeti háttérből érkeznek, ami tükröződik a főiskola missziós tevékenységeiben is.²

A – Hosszú távú missziós program

Az elvárosiasodott Dél- és Nyugat-Yorkshire, továbbá Norfolk és Derbyshire vidéki methodista gyülekezetei a Cliff College hároméves missziós programjában vesznek részt. Az első év az előkészületé, amikor egy, a Cliff College-ból érkezett evangelizátor buzdította a gyülekezetet az imádkozásra, és közösen elkészítették a második év missziós tevékenységeinek tervét, amire egy hallgatói csoport is eljött több alkalommal a főiskoláról. Az első ilyen látogatás egy csendeshétvége volt az ősz folyamán, amikor a csapat bátorította a gyülekezetet, és egy inspiráló alkalom keretében beszélgetést kezdeményezett olyan témákról, mint pl. hitünk továbbadása. Következő nagyobb tevékenységük egy tíznapos tavaszi látogatás volt, amikor a gyülekezet periferiáján lévők elérésével foglalkoztak. Ezt végül egy kéthetes nyári látogatás követte, amely a missziós elkötelezettség egész közösségre történő kiterjesztését célozta meg. A tizenkét hónap alatt minden alkalommal ugyanaz a csapat jött.

A program harmadik éve a missziói tevékenységek nyomon követéséről szól, az előző két év céljainak megvalósításáról. Ez a hosszabb távú együttműködés nagyobb folyamatosságot biztosít a missziói erőfeszítésekben, és minta lehet a gyülekezet számára a jövőbeni munkákhoz különféle területeken. A főiskola hároméves közreműködését követően a gyülekezet képessé válik arra, hogy külső segítség nélkül folytassa, amit elkezdett.

Néhány önkéntes csapat, mely főként olyan fiatalokból áll, akik egy évet ajánlanak fel az életükből, több évre is csatlakozik egy gyülekezethez (bár az összetétele előfordul, hogy közben némileg változik) annak érdekében, hogy új munkaágot indítson be. A Rotherhamhez közeli Brinsworthben például egy ilyen csapat segített, hogy új gyülekezet jöjjön létre. Ezen a területen metodisták és anglikánok szorosan együttműködnek.

B – Evangélium és szociális munka

A Lancashire-i Whitworthben egy kicsi, de növekvő gyülekezet eladta romos metodista kápolnáját, és megvett egy kis péküzletet az egykori molnárközösség főutcájában. Nagyon kevés kezdő tőkével, de imádság által vezetve sikerült a szomszédos házat is megvásárolnia, amit a tagok szabadidejüket feláldozva saját maguk alakítottak át úgy, hogy az különféle alkalmakra megfelelő legyen, sőt még egy kis lakást is kialakítottak egy ifjúsági munkás számára.

Ahogy az ifjúsági munka fejlődött, a helyi önkormányzat felkérte őket, hogy vállalják el két családotthon vezetését; felajánlottak erre a célra egy közeli épületet, valamint azt, hogy állják a működési költségeket és a személyzet fizetését. A munka tovább fejlődött, növekedett, ahogy a metodista egyház és a helyi önkormányzat társult a Spurgeon Gyermekszolgálattal, és családotthonokat kezdtek működtetni, ahol olyan embereket érhetnek el, akik valós fizikai és lelki szükségben vannak gyülekezeti kapcsolat nélkül.

Hasonló, boltvásárlással induló beruházások számos helyen bizonyítottak már, sokféle kezdeményezés nőtt ki belőlük, pl. hajléktalanotthonok, éjjeli menedékek, magányos embereket segítő szolgálat, besegítés a háztartás-vezetésben, folyamatos alkalmak keresők számára igény szerint.

Egy csapat Cliff College-i hallgató meghívást kapott, hogy Teignmouthban ökumenikus missziós alkalmat vezessen. Ezt a YMCA [nemzetközi keresztyén ifjúsági egyesület, magyarul KIE – a szerk.] szervezte más egyházakkal karöltve, akik szintén foglalkoznak a város fiataljait érintő szociális problémákkal (vandalizmus, részegeskedés és drogfogyasztás).

Egy gyülekezeti tag a rendelkezésükre bocsátotta használaton kívüli üzlethelyiségét a főutcában, ami korábban női fodrászat volt. Se a missziós csapatnak, se a gyülekezetnek nem volt pénze, gyakorlatilag szó szerint „kiimádkoztak” mindent. Az utcán szólították meg a helyi fiatalokat, és behívták őket egy ingyen kávéra vagy szendvicssre, és egy kis beszélgetésre. Az üzlethelyiséget újságpapírokkal dekorálták, és a neve „Szemeteskuka” lett.

A szomszédos élelmiszerbolt-tulajdonosok három héten keresztül minden este felajánlották megmaradt árujukat. A gyülekezeti tagok és a városlakók biztosították azt, amire még szükség volt. A csapat pólókat nyomtatott, a következő felirattal: „Nem vagy szemét” – naponta több mint 70 fiatal látogatta a „Szemeteskukát”, és tapasztalta meg, hogy bár a társadalom nagy része „szemétként” tekint rájuk, Isten az Ő népén keresztül értéknek látja őket.

A teignmouthi fiatalok közt tovább folyik a munka, az evangelizációs és a szociális szolgálat egységben van. Ott találkoznak a fiatalokkal, ahol azok tartózkodnak, és az értékesség érzését ajánlják fel nekik, amely azt hirdeti: Isten úgy fogad el bennünket, ahogy vagyunk.

Úgy tűnhet, a külvárosi gyülekezeti programok nem érik el a szegényeket vagy a társadalom szélén élőket, de sok városi gyülekezet generációk óta sikeres szociális munkát végez, megerősíti a betérőket emberi mivoltukban, miközben Krisztus szeretetét és elfogadását képviseli. Bármilyen háttérből érkezik is egy fiatal, nagy szüksége van rá, hogy fontosnak érezze magát. Az egyházzal azonban többnyire úgy találkozunk, mint ami elítéli viselkedésüket, elképzeléseiket ahelyett, hogy baráti jobbot nyújtana nekik, ahogyan Jézus tette, aki saját kezén viselte az önfeláldozó szeretet sebeit.

C – Új stílusú alkalmak

A Cliff College egyik évenkénti ünnepén a késő esti, fiataloknak szóló alkalmon az utóbbi években új stílusú istentiszteletet vezettek be: használják a számítógépes technikát és a videóprojektort a modern zene, színdarabok, pantomim és a prédikáció mellett.

Az érdeklődés akkorára nőtt, hogy kis csapat verbuválódott, és elkezdte látogatni ezzel a programmal az iskolákat, gyülekezeteket, hirdette az evangéliumot és ízelítőt adott a keresztyéneknek abból, hogy ők mit tehetnének a saját környezetükben.

A metodista egyház ifjúsági szervezete minden hasonló kezdeményezést felkarol, amely kapcsolatot tud létesíteni a fiatalsággal. A hangsúly a minőségi előadáson és a barátságos környezeten van, ahol a fiatalok meghallhatják az evangéliumot, és felelhetnek is rá.³ Ha a gyülekezetek fiatalokat szeretnének elérni vagy megtartani, élniük kell az újfajta kommunikációs eszközök kínálta lehetőségekkel. Ez sok gyülekezet esetében azt jelenti, hogy fejleszteniük kell technikai tudásukat, zenei és előadói képességüket, hogy elérjék a megfelelő színvonalat. Az erre való felkészülés nagyon időigényes, de kötelességünk, ha az új generációt meg akarjuk nyerni Krisztusnak.

Sok mai gyülekezetplántálás hangsúlyozza az ilyen előadások fontosságát az egyháztól távollévők elérésében. Burbage-ben például rendszeresen találkozik egy csoport azért, hogy megtervezze a különféle új alkalmakat, istentiszteleteket, amelyeket közös étkezés vagy sporttevékenység követ a helyi közösségi házban. Ennek vezetőjét például a helyi metodista egyházköztség felszabadította minden egyéb lelkipásztori feladata alól, hogy teljes erővel az új gyülekezet létrehozásán dolgozhasson.

D – Gyülekezetplántálás

A gyülekezetplántálásról szinte mindent megírtak az elmúlt évtizedben, néhány közülük meglehetősen ambiciózus célokat tűzött maga elé. Nem minden helyzetben kezdhetünk gyülekezetalapításba, de mindenképp kirajzolódik egy másfajta modell, az egyházi lét és az evangelizáció modellje – olyan, amilyen a Krisztus utáni első századtól kezdve világosan felismerhető az ébredési időszakokban.

Ez pedig nem új épületek felhúzását jelenti, legalábbis a kezdetekben nem – bár sok helyen ez is megvalósul ökumenikus összefogással.⁴ Sok új gyülekezet található eleinte iskolákban, középületekben, mások a gyülekezeti épületekben, de új időpontokban, új gyülekezettel. Az alkalmak formája sokféle, de többnyire kötetlen – néha nagyon is. Új gyülekezet alapításakor el kell kerülnünk egyrészt a felszínes újdonságkeresést, másrészt azt, hogy olyan modellt alkalmazzunk, amely stílusában és erkölcsében a múltban már megbukott. Legjobb, ha gyülekezet azokból alakul, akik helyben laknak, de elég gyakori, hogy sokan ingáznak a lakóhelyük és a templom közt, a területhez való különösebb kötődés nélkül – ők mindig csak látogatók fognak maradni.⁵

A plántálás során olyan elfáradt gyülekezetek éledtek újjá, melyek tagjai már nem is találkoztak rendszeresen, ilyen található pl. Bardsleyben. Sok jött létre valamely erős anyagyülekezet segítségével, pl. Bircheshead, Burslem, Highwoods. Látunk olyanokat is, melyek adott nyelvi és kul-

turális csoportban születnek, pl. Londonban, ahol ázsiai keresztyének vagy ifjúsági gyülekezetek tartanak sajátos, eleven alkalmakat.⁶ A típusbeli változatosság óriási, de legtöbb esetben egy olyan csapat segített az alapításban, mely általában a „küldő” gyülekezetből érkezett, helyi vezetőkből állt. Személyesen és a küldő gyülekezet szempontjából is nagy a költsége, kockázata egy ilyen vállalkozásnak, de ezzel jár, ha szét akarjuk törni a kereteket annak érdekében, hogy ott találkozzunk az emberekkel, ahol ők valóban megtalálhatók.

¹ P. Clarke (szerk.): *Preparing for Mission*, Cliff College Publishing, 1995.

² P. Clarke: *Together in Mission*, Cliff College Publishing, 1996.

³ Share: *Methodist Association of Youth Clubs*, Chester House, 1997.

⁴ G. Horsley: *Planting New Congregations*, Epworth, 1995.

⁵ M. Robinson-S.-Christine: *Planting Tomorrow's Churches Today*, Monarch, 1992.

⁶ D. Martin: *'Stopping the Rot'*, Methodist Church Planting Group Video, A 'Telling Pictures' Video, 1997.

9. FONTOLJUK MEG!

– csoportos beszélgetésekhez

A. Melyek azok a kulcsfontosságú változások társadalmunkban, amelyek hatással vannak az evangélium hirdetésére?

Ezek közül mi jelent lehetőséget, illetve nehézséget?

Egyházunknak miben kellene változnia ahhoz, hogy szembenézzen ezekkel?

B. Fedezzük fel a következő, egyházra vonatkozó képek pozitív, illetve negatív vetületét!

bevándorlók	hírnök	nagykövetség
család	iskola	nép
csapat (team)	kastély	papság
épület	klinika	pihenőközpont
expedíció	kommunikációs központ	szolga
gyarmat	közösség	test
hadsereg	mentőcsónak	világítótorony

C. Gondoljuk végig, melyik missziós módszer felelne meg a jelenlegi helyzetünkben!

D. Mit szeretnénk, hova fejlődjön gyülekezetünk missziós tevékenysége öt éven belül?

Milyen lépéseket kell tennünk, hogy ezt elérjük?

10. ISTEN MISSZIÓJA – ÉS A MIÉNK

Drága Uram, erőtlennek érzem magam a feladathoz, amit elém állítasz, kérlek, adj erőt hozzá!

Add Lelked, mely szeretet és béke,
add Lelked, mely energia és kreativitás,
add Lelked, Uram!

És mikor befejeztem találó kritikámat a kultúránkról, leszámoltam botladozó teológiámmal és félkész terveimmel, gondolataimmal, vitáimmal, beszélgetéseimmel, adj tiszta látást céljaidról és hatalmadról:

egyházaddal,
az egész teremtéssel és
önmagammal kapcsolatban.

Köszönöm, hogy kegyelmesen és csodálatos módon kiválasztasz minket, hogy munkatársaid legyünk, vessünk és arassunk. Segíts, hogy Rád figyelhessünk, és újból érezhessük az érintésed, hogy

felfrissüljünk, ha elfáradunk,
újból megerősödjünk, ha kételkedünk,
tudjuk, a munka végső soron a Tiéd, nem a miénk.

Hála neked, Urunk!¹

¹P. Clarke, 1997.

IRODALOM

- W. Abraham: *The Art of Evangelism*, Cliff College Publishing, 1993.
P. Brierley: *The Tide is Running Out*, Christian Research, 2000.
D. Bosch: *Transforming Mission*, Orbis, 1991.
D. G. Burnett: *The Healing of the Nations*, Paternoster, 1996.
Churches Together in England, A Chance to Start Again – Marking the Millennium, 1996.
P. Clarke: *Overflow*, Cliff College Publishing, 1999.
P. Clarke (szerk.): *Preparing for Mission*, Cliff College Publishing, 1995.
G. Cray: *The Gospel and Tomorrow's Culture*, CPAS, 1996.
V. Donovan: *Christianity Rediscovered*, SCM, 1982.
J. Finney: *Finding Faith Today*, Bible Society, 1992.
J. Finney: *Recovering the Past*, D.L.T., 1996.
R. Frost: *Which Way for the Church?*, Kingsway, 1997.
E. Gibbs: *Winning Them Back*, Monarch, 1993.
M. Green: *Evangelism Through the Local Church*, Hodder, 1990.
N. Gumbel: *Alpha Manual*, HTB Publications, 1993.
N. Gumbel: *Questions of Life*, Kingsway, 1993.
N. Gumbel: *A Life Worth Living*, Kingsway, 1994.
N. Gumbel: *Searching Issues*, Kingsway, 1994.
N. Gumbel: *Telling Others*, Kingsway, 1994.
B. Hoare (szerk.): *Beyond the Fringes*, Methodist Church Home Mission Division, 1996.
G. Horsley: *Planting New Congregations*, Epworth, 1994.
G. Hunter III: *How to Reach Secular People*, Abingdon, 1992.
G. Hunter III: *Church for the Unchurched*, Abingdon, 1996.
A. Kirk: *What is Mission?*, Darton, Longman & Todd, 1999.
A. McGrath: *Bridge Building*, IVP, 1992.
L. Newbigin: *The Open Secret*, SPCK, 1995.
L. Newbigin: *The Gospel in a Pluralist Society*, SPCK, 1989.
P. Richter-Leslie Francis: *Gone But Not Forgotten*, Darton, Longman &

Todd, 1998.

M. Robinson: *The Faith of the Unbeliever*, Monarch, 1995.

M. Robinson: *To Win the West*, Monarch, 1996.

J. Sanders: *No Other Name*, Eerdmans, 1992.

A. Toffler: *Future Shock*, Fount, 1970.

A. Walker: *Telling the Story*, SPCK, 1996.

P. Ward: *Growing Up Evangelical*, SPCK, 1996.

R. Warner: *Twenty First Century Church*, Hodder, 1993.

R. Warren: *Building Missionary Congregations*, Church House Publishing, 1995.

J. Young: *Practical Ideas in Evangelism*, CPAS, 1992.

P. Ward: *Growing up Evangelical*, SPCK, 1996.

SZÓSZEDET

Evangelikál, evangéliumi

Európa néhány részén az evangelikál egyenértékű a protestánszal. Az evangéliumi ebben a könyvecskében, ahogy nagyrészt a brit és amerikai irodalomban is egy sokkal Biblia-központúbb evangéliumot jelent, ami szemben áll a liberálisabb (kritikus) bibliatanulmányozással.

Egzisztencializmus

Filozófiai fogalom, amely tagadja az objektív egyetemes értékeket. Központi gondolata, hogy az ember meg kell, hogy teremtsen a cselekedetei alapjául szolgáló értékeket.

Humanizmus

Eszmerendszer, mely az emberi érdekeket és megismerést helyezi előtérbe, visszautasítja a természetfelettit és az istenhitét.

Materializmus

Tan, amely tagadja a lélek független létezését, és azt állítja, hogy csak egyetlen szubsztancia létezik, az anyag. A történelmet a gazdasági feltételek alakulása szerint magyarázza, vak a spirituális dolgok iránt, és túlzott hangsúlyt fektet az anyagi biztonságra, jólétre.

Misszió

Világi értelemben bármely céllal bíró küldetés. A keresztyének számára Isten országának hirdetése szóval és cselekedettel, szélesebb értelemben evangelizálás, azaz a Jó Hír terjesztése azzal a céllal, hogy az emberek higgyenek, és Krisztus tanítványaivá legyenek.

Modernizmus

A keresztyén hit módoszata, tudománnyal és kritikai okfejtéssel ötvözve. A XIX. századra és a XX. század elejére jellemző filozófiai irány.

Pluralizmus

Sok különböző és ellentétes nézet együttes érvényre jutása, melyeket ugyanolyan igaznak és hitelesnek fogadnak el ennek a gondolkodásmódnak a követői.

Posztmodernizmus

Kétkelő gondolkodásmód, mely vallási vonatkozásban az 1990-es években jelent meg a modernizmusra válaszolva. Alaktalan ideológiája elutasítja az elkerülhetetlen változás gondolatát és az abszolút igazság létezését.

Relativizmus

Az a nézet, mely szerint környezettől, embertől függően változik, hogy mi a jó és a helyes. Nincsenek feltétlen igazságok.

Szekularizmus

Az az elképzelés, mely szerint az államnak, az erkölcsnek, az oktatásnak és az egész életnek a vallástól függetlenül kellene léteznie.

Univerzalizmus

Az a nézet, miszerint mindenki üdvözülni, akár keresztyén, akár nem.

Szeeverényi János

MEGTÉRSZ VAGY MEGHALSZ

MEGTÉRSZ VAGY MEGHALSZ

Keménynek, radikálisnak érzi a kedves olvasó írásom címét? Elfogadom, valóban súlyos mondat ez, de a valóság is ilyen.

Mi, evangélikus hívő emberek is hajlamosak vagyunk a hátrításra és az elfojtásra. Ne így legyen!

„...*a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít*” (2Kor 3,6b) volt a mottója a Biblia éve kapcsán az elmúlt szombati kerületi missziói napnak.

Ennek az igének az is az üzenete, hogy Isten Szentlelke nélkül halott az egyéni élet, a házasság, de a gyülekezet és az evangéliumról elnevezett egyház is.

Isten Lelkének jelenléte nem személytelen, homályos lelkiség, kegyesség, hanem igazság, élet, világosság, szentség, tűz, mennyei erő, újjászületés.

Örvendtes, hogy egyházunk missziói alkalmainak viszonylag nagy a látogatottsága. Ez köszönhető annak is, hogy a misszióért felelős munkatársak értik feladatukat, és olyan programot állítanak össze, amely vonzó a megtérésre és megújulásra vágyóknak.

Szeretnénk azt is, hogy sok fiatal jöjjön el a nyári Szélrózsa találkozóra, és növekedjen a templomba járók száma, egyre többen higgyenek Istenben, ismerjék a Bibliát!

Mégis azt kell hangsúlyoznom az Ige alapján, hogy mindez fontos, de végzetesen kevés.

Olyat sehol nem olvasunk a Szentírásban, hogy a cél az, hogy sokan járjanak templomba, ismerjék a szent iratokat, és higgyék el Isten létezését. Ugyanis ezt az ördögök is megteszik, de attól még megmarad nyomorúságos státusuk.

Ismerhetem a Bibliát, járhatok templomba, „áldott” missziói alkalmakra, de ez még nem tart meg, nem üdvözít. *A templomon keresztül is be lehet zúgni a pokolba...*

Mindennek a célja az egyházban a megtérés, megújulás és Krisztus követése kell, hogy legyen. Csak Isten ereje, amely a kereszten gyengeségnek látszik, támaszthat fel bennünket lelkileg halott állapotunkból.

Sokan aggódunk jogosan, és tenni akarunk erőtlen gyülekezeteinkért. De féltjük-e a viszonylag mozgalmas életet produkáló egyházközségeinket, oktatási és diakóniai intézeteinket, egyházi rendezvényeinket? Hiszen a nagy munkának, szervezésnek, anyagi áldozatnak nincs értelme, ha nem hirdettetik mennyei erővel és felhatalmazással Isten szava, és nincs élet-újulás, szabadulás, helyreállítás.

Tudjuk, a hit Isten ajándéka, de nekünk kötelességünk a magunk részéről mindent megtenni, hogy a hitre jutást ne nehezítsük az „idegen tűz” behozatalával (4Móz 3,4)!

Akkor jelenik meg az egyházi életben a túlzott *liberalizmus, kultúrprotestantizmus, liturgiai buzgóság, törvényeskedés*, ha az élő Krisztus nincs jelen a szívünkben. Krisztus ismerete, a vele való szeretetközösség és az Ő követése egészséges, teljes, izgalmas életet ajándékoz nekünk.

Sokan törik a fejüket valami új missziói stratégián. Lehet természetesen tervezni, gondolkodni, tanulmányokat írni, a döntő mégis ez: *meghalt-e a régi ember és feltámadt-e az új Krisztus által?*

Meggyőződésem, hogy különleges, új stratégiára nincs szükség. Évek óta figyelemmel kísérem lehetőségeim szerint az európai, az amerikai keresztyéneknek, illetve a világ keresztyénségének az életét. Földrajzi, felekezeti, egyháztörténeti sajátosságoktól függetlenül születnek, illetve élednek és újulnak meg keresztyén közösségek, gyülekezetek, egyházak. Van valamilyen titkos recept, amit nem ismer mindenki, csak a beavatottak? Igen, van. Ennek ismeretéhez, megértéséhez és megvalósításhoz szükség van beavatásra: *az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten lényébe, valóságába való beme-rülésre.* Újjászületés nélkül még a tisztas egyházi tanító, Nikodémus sem láthatja meg Isten országát (Jn 3); de a ma egyházi embere sem, legyen az missziói lelkész, püspök, teológiai tanár, ifjúsági vezető vagy presbiter.

Jézust lehet figyelni, tanulmányozni, értelmezni külső szemlélőként, mint tette például Zákeus a fügefán, de egészen más a helyzet, ha Őt befogadom szívembe, családomba, otthonomba. „...*az Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség*” (1Jn 1,5) – olvassuk a Kijelentésben. Jézus világosságot vitt a karrierista pénzember életébe, és így volt Zákeusnak ereje a meg-

térésre, vagyis a bűnismeretre, bűnbánatra és a lehetőség szerinti jóvátételre.

Az általam ismert születő és megújuló gyülekezetekben a bibliai, az evangéliumi elveket alkalmazzák, ezért élnek és növekednek. (Többek között olvashattunk beszámolót hetilapunkban Szebik Imrétől egy megújult brémai evangélikus gyülekezetről és a *Híd* magazinban más közösségekről is.) Mostani írásom nem mutathatja be részletesen életüket, látásukat, de röviden utalok a lényegre. A mai időkben megújuló gyülekezetekre, egyházakra jellemző:

1. A felelős vezetők (lelkész, presbiter, munkatársak) hitre jutott, Lélekkel betöltött emberek, akik *igyekeznek megtérésben, szentségben élni*. Bűnben élő, megváltozni nem akaró vezető nem maradhat státusában!
2. *Az egész gyülekezet missziói felelősséget hordoz környezetéért*. Felhagytak az ószövetségi és részben római katolikus karakterű egyházi élettel, amelyben a lelkész a kiemelt közbenjáró, közvetítő pap (hangsúlyosan megkülönböztetve öltözéke, liturgiai szerepe szerint is a hívektől), a gyülekezet pedig passzívan figyelni ügyködését.
3. Hatékony, az egész gyülekezet és egyház életét meghatározó *vezető- és munkatársaképző „forradalmat” élnek át*. Minden hitre jutott gyülekezeti tag valamilyen területen misszionárius is.
4. A lelkészképzés egészséges, biblikus, evangéliumi és missziói tartalmú. Ahol a teológiai képzés erre nem képes, illetve nem hajlandó, alternatívaként létrejönnek felekezeti vagy felekezetközi evangéliumi szemléletű teológiák vagy bibliaiskolák.
5. Kulturális szempontból érthetőek, mint voltak a próféták, Jézus, az apostolok és a reformátorok a maguk idejében. Nem használnak érthetetlen, anakronisztikus nyelvezetet, öltözetet, zenét, liturgiát. Rájöttek, hogy a szent normális; nem elvont, érthetetlen, hanem hétköznapi, érthető, gyakorlatias.
6. *A missziót a falakon kívül is gyakorolják* számtalan formában, nemcsak a hagyományos módon.
7. Van látásuk a biblikus, egészséges gyülekezetről, és ezt igyekeznek

megvalósítani. Közönségből közösség, *közösségből család formálódik*, amelyben a testi, lelki és szellemi hiányok és többletek kiegyenlítődnek.

8. *A gyülekezeti házat vagy a templomot újszövetségi szellemben építik* vagy alakítják át sokrétű közösségi életre alkalmas, világos, tiszta, barátságos helyiséggé.
 9. *Az épület- és intézményközpontú gondolkodást felváltja a missziócentrikusság*. Fenntarthatatlan épületektől megszabadulnak, legyen az akár templom, és a felszabadult anyagi eszközöket a belmisszióra költik.
 10. *Célul tűzik ki a gyülekezet anyagi önállóságát*, és határozott lépéseket tesznek ennek érdekében.
- Úgy látom, hogy egyházunk nem kerülheti meg ezeket a kérdéseket. Az (örök)lét a tét: *megtérsz vagy meghalsz*.

Evangélikus Élet, 2008/21.

1. A felelős vezetők (lelkész, presbiter, munkatársak) hitre jutott, Lélekkel betöltött emberek, akik igyekeznek megtérésben, szentségben élni. Bűnben élő, megváltozni nem akaró vezető nem maradhat státusában.

A SZABADSÁG ÍZE

Az EvÉlet 2008. május 25-i számában megjelent, *Megtérsz vagy meghalsz* című írásomban tíz pontban fogalmaztam meg a mai időkben megújuló gyülekezetek, egyházak jellemzőit. A tételek és az egész cikk beszélgetést, eszmélődést és vitát is generáltak. Néhány teológiai téves és személyeskedő megfogalmazástól eltekintve hasznosnak érzem a disputát, mert ezek a ma egyházának legfontosabb kérdései.

Tévednek azok, akik azt gondolják, hogy sanda, ítélkező szándék rejtőzik az első pontban megfogalmazottak mögött. „Nincsen ember, nincsen, ki ne vétkeznék.” (Énekem az Úr című evangéliumi énekek, 17-es ének) „...*Mindenki vétkezett...*” (Róm 3,23) Én is. Megtérésem előtt és megtérésem után is. Nem vagyok rá büszke. Isten irgalmából, küzdelmeken át többször átéltem a megújulás ajándékát. Egy ember sem lehet a másik bírója.

Ugyanakkor tudjuk, hogy a megújuló gyülekezeti élet mögött Isten szuverén cselekvésén kívül megújult életű vezetők vannak. Csak az tudja hitelesen hirdetni a szabadulás és helyreállítás evangéliumát, aki maga is éli azt, amiről beszél. A bűntől, a bűn kényszerétől megkötözött honnan ismerné a szabadság erejét, ízét? Milyen kisugárzása van az „*az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy*” (Jel 3,1b) keresztyénségnek?

Az egyház életének a misszió szempontjából a legfontosabb eleme a hirdetés, élő, Istentől jövő Ige, üzenet. Nem az Igéről kell nekünk elmélednünk, meditálnunk, hanem az Igét kell hirdetnünk, továbbadnunk. Ugyanis Isten szava az, ami szíven üt, hitet ébreszt, bűnöket bocsát meg, megkötözöttségekből szabadít, lelki halottat támaszt fel és helyreállít.

A templomba érkezők, ha nem tudják is minden esetben megfogalmazni igényüket, valami ilyesmit várnak a lelkésztől. Ezért kell első helyre tenni a belmissziói „stratégián” belül a lelkészek és más felelős vezetők megtérését, megújulását, Szentlélekkel való beteljesedését. Minden más kérdés – liturgia, stílus, környezet átalakítása, anyagiak – csak ez után következhetnek.

A Keresztyén Ifjúsági Egyesület (KIE – YMCA) a világ legnagyobb ifjúsági szervezete, mintegy harmincmillió tagja van. A szép evangéliumi, missziói kezdet után lassan elvilágiasodott a szervezet jelentős része, főleg Észak-Amerikában, mert olyanoknak adtak kompetenciát, akik nem voltak elkötelezett keresztyének. Csak a vancouveri egyesületnek tízezer tagja van, de a Bibliát már nem ismerik, sportcentrumokat, szociális intézeteket tartanak fenn: a keresztyén missziót már nem végzik.

A lelki megújulást, ébredést nem lehet megrendelni, de a felelős vezetőknek lelkileg készen kell állniuk a nagyobb munkára.

Az elmúlt évtizedekben azt láttam, hogy ahol a gyülekezet vezetői megtérésben élnek, a lelkész kellő időt fordít a prédikációra való felkészülésre, és igyekszik a maga részéről is jól – ihletetten, érthetően, gyakorlatiasan – beszélni, az áldás nem marad el. Úgy kellene élnünk, mint Ezékiásnak a „*Rendelkezz házadról, mert meghalsz...*” (Ézs 38,1) üzenet elhangzása után. Ha nincs lelki megújulás az életünkben, elkezdődik a kompenzálás, a mellébeszélés. Szó kerül mindenről: kortörténet, filozófia, gyermekeink élete, szép vallásos szóvirágok nyílnak a szószéken, de a bűn, az ítélet, az üdvösség, a kárhozat, a bűnbocsánat, a szabadulás már lekerülnek a napirendről, így az életrendezés is elmarad.

A Schmalkaldeni cikkekben így ír Luther: „...*a megtérés a keresztyén ember haláláig tart. Mert egész életében viaskodik a testében visszamaradt bűnnel...*”

„*Ez az ajándék tisztítja meg és söpri ki naponként a megmaradt bűnöket, és azon munkálkodik, hogy az embert igazán tisztává és szentté tegye.*”

„...*a Szentlélek nem engedi, hogy a bűn uralkodjék, elhatalmasodjék és kiteljesedjék, hanem megfékezi és legyőzi, és a bűn nem viheti véghez és nem teheti azt, amit akar. S ha mégis azt teszi, amit akar, akkor a Szentlélek és a hit nincsen jelen.*”

Ami ma terheli életünket, egyházunkat, annak már elviselhetetlen, súlyos hatásait szenvedjük: családjaink szétesése, szenvedélybetegségek, a történelmi közelmúlt árnyai és mai hatásai, kiégés, depresszió, erőtlenség, tanácstalanság...

Jelzi a kérdés komolyságát az is, hogy a zsinat foglalkozik egyházunk etikai ad hoc bizottságának a lelkészek válásával kapcsolatban megfogalmazott javaslataival, illetve az evangélikus ügynöktörténelem feldolgozásával.

Az Országos Lelkészi Munkaközösség idei témái között található a következő: *Hadüzenet az egyházi bűnök ellen*. Fabiny Tamás püspök így ír erről (*Lelkipásztor*, 2008/2.): „*Leginkább a szexualitással, az anyagiakkal és az alkohollal kapcsolatos botlásokat szokták az egyházi bűnök közé sorolni, ám a lista ennél sajnálatosan hosszabb. Talán elég, ha utalok a hatalommal való visszaélésre (családban, gyülekezetben), az egyre terjedő számítógép-függőségre, a tanítással kapcsolatos zavarokra, az igazmondás hiányára vagy egyszerűen csak a hanyagságra és a lustaságra.*”

Ittész János elnök-püspök májusi zsinati beszámolójában így fogalmaz: „*Lelkészi szolgálatunk általános megfáradása, a lelkészházasságok és -családok válsága mostanában az egyik legtöbbször emlegetett gondunk. Én ezeknek a háttérben elsősorban nem morális, hanem teológiai válságot látok.*”

Többen elfogadhatatlannak tartják a „megtérsz vagy meghalsz” gondolatot. Egyházunk korábbi országos felügyelője egyenesen halálos fenyegetésként értelmezte az EvÉlet június 22-i számában írt cikkében írásom címét.

Testvérek, ez nem valami rafinált térítős, sarokba szorítós riogatás, hanem tény és igazság, a Biblia, a *Kijelentés alaptétele*. Mindannyian a halálban vagyunk, és megtérés nélkül abban is maradunk! A „*Térjetelek meg!*” felszólítás nem szadista fenyegetés, hanem örömhír az Isten országának jelenlétéről. Térj meg, mert megtérhetsz, van kihez, kaphatsz isteni erőt, szeretetet hozzá. „*Jaj nekem ugyanis, ha nem hirdetem az evangéliumot!*” (1Kor 9,16b)

Kialakulhat olyan helyzet, amikor egy orvos azt mondja a betegnek: Vegye be a gyógyszert, mert különben meghal, vetesse ki a daganatot, mert ha nem, az egész szervezete tönkremegy. Prevenció, lelkipendozás és a hatá-

rok meghúzása lehet a kérdés kezelésének a kulcsa. Krisztus egyházában mindenkinek helye van, de a bűnök igazolásának, a megátalkodottságnak nincs.

„*Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta.*” (Jn 3,36)

2. Az egész gyülekezet missziói felelősséget hordoz környezetéért. Felhagytak az ószövetségi és részben római katolikus karakterű egyházi étellel, amelyben a lelkész a kiemelt közbenjáró, közvetítő pap (hangsúlyosan megkülönböztetve öltözéke, liturgiai szerepe szerint is a hívektől), a gyülekezet pedig passzívan figyelő ügyködését.

A MISSZIÓI GYÜLEKEZET

Gyakorló keresztyénnek tarjuk azokat, akik – legalább időnként – templomba járnak, és fizetnek némi egyházfenntartói járulékot. Ez a szemlélet nem áll meg az ige mérlegén. Missziói szempontból, az egyház és a gyülekezet jövője összefüggésében használhatatlan, értelmezhetetlen és tarthatatlan gondolat ez. A szicíliai maffia főnökeit is megkeresztelték, járnak templomba, sőt anyagiakkal is támogatják az egyházat...

Ezzel szemben a gyakorló keresztyén az, aki a keresztségben kapott ajándékkal él, vagyis átéli az óember halálát és az új megszületését, élő kapcsolatban van Istennel, az ige szerint rendez (be) életét, naponként Jézus útjához igazodva követi őt.

Egyházi életünket sok esetben a számokkal próbáljuk mérni, hitelesíteni. Hányan járnak istentiszteletre és más alkalmakra, mennyi a bevétel, intézményeinkben milyen a létszám?

Jézus tanítása ezzel kapcsolatban nyugtalanító, felkavaró és radikális. Nem azok fognak megtartatni, akik templomba jártak, prédikáltak, hallgatták az igét, úrvacsoráztak, adakoztak, csodaprogramokat szerveztek, hanem azok, akiknek így szól majd az utolsó ítéletkor: „*Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot. Mert éheztem, és ennem adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám.*” (Mt 25,34–36)

Ez nem humanista program, még csak nem is vallásos diakónia, mert itt a lényeg az élő Isten valóságos ismerete Jézus által. Ez pedig csak az újon-

nan születés által lehetséges: „*Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akarátát. Sokan mondják majd nekem ama napon: Uram, Uram, nem a te nevedben profétáitunk-e, nem a te nevedben úztünk-e ki ördögöket, és nem a te nevedben tettünk-e sok csodát? És akkor kijelentem nekik: Sohasem ismertelek titeket, távozzatok tőlem, ti gonosztevők!*” (Mt 7,21–23)

Jézus követői Lélekben és igazságban imádják Istent (Jn 4,23–24).

A konstantini fordulat (Kr. u. 313.) ugyan megszüntette a dinamikus, gyarapodó keresztyén közösségek üldözését, de ennek nagy ára volt: a világi hatalom ettől kezdve beleszólt az egyház életébe. A bibliai, újszövetségi elveket és gyakorlatot lassan felváltotta a világi szemlélet. Már nem feltétlenül a Szentlélek irányított (ahogyan tudósít az *Újszövetség* az első gyülekezetekről), hanem például a császár és a mögötte lévő erők, szempontok. Az egyház ezért megkapta az állami támogatást: templomok építése, jó állások, földek, jövedelmek. Az embereket (népeket) tömegesen „megtérítették”, templomokba hajtották és adófizetővé tették. Jézus tanításával ellentétesen előkerült a fegyver is. A haza védelmét, a rend fenntartását nem kérdőjelezte meg a Názáreti, de a hit terjesztéséért és védelméért, az ő nevében háborúzni, ölni képtelenség, antikrisztusi vonás. Üldözöttből üldözővé vált a hivatalos egyház.

Szívszorító, hogy a niceai zsinaton 325-ben még ott ültek a testükön sebeket hordozó, megkínzott püspökök is, de a döntő szót a megkereszteltlen, meg nem tért császár mondta ki. (Nagy Konstantin élete végén keresztelkedett meg.) Megépültek a tömegek számára a bazilikák, melyekben már nem az újszövetségi családias közösséget gyakorolták az egyháztalagok. Kialakult a (csak nevében) teokratikus, államegyházi, ószövetségi struktúrára emlékeztető rend, tekintélyes közvetítő áldozópapsággal; ennek következtében a hívek kiskorúsodtak. Következmény sok esetben a megüresedés, a látszatkeresztyénség lett. A főpapság (a pápa és kollégái) egyházi inkvizíció vagy a világi hatóság támogatásával időszakonként „*a Sátán zsinagógájává*” (Jel 2,9) tették, prostituálták az egyházat, Krisztus menyasszonyát (Jel 17). Csak a botránkozgatás elkerülése miatt nem említünk részleteket.

Isten könyörülő irgalmából újra és újra elküldte igéjét küldöttéi (például a reformátorok) által, akik közül sokakat megöltek, bebörtönöztek, elhallgattattak. Isten emberei esetenként megújították az egyháztest kisebb részeit. Lelkiségi mozgalmak, ébredések fel-fellángoltak, és hozzájárultak Krisztus testének megújulásához.

A reformáció mellett a „világ” is támadta, kritizálta – sok esetben jogosan is – az elvilágiasodott egyházat. A reneszánsz, a humanizmus, később a felvilágosodás és a racionalizmus különböző módon küzdött az egyházi hatalommal szemben. A francia forradalom már papokat gyilkolt, templomokat gyalázott meg. Ez a folyamat kiteljesedett a XX. századi ateista, egyházüldöző démoni tombolásban. A keresztyéneket milliószámra üldözték, kínozták, ölték. Az egyház életét beszorították a templom falai közé, a vezetők egy részét kollaboránssá és besúgóvá tették, a lelkészeket, presbitereket megfélemlítették. A kontrollálás miatt is erősítették a lelkészcentrikusságot.

Ma itt élünk a materialista, istentelen, öntörvényű, libertinista közegben, a letűnt konstantini korszak épületeiben, papközpontú struktúrában, kiskorúsított, passzív, megfáradt egyháztagsággal.

Eljött a megtérés ideje! Vissza kell térnünk Jézushoz, tanításához, stílusához, módszereihez! Nagy lehetőség – minden keservével, nehézségével együtt – ez az első három évszázadra hasonlító idő az egyház számára.

Róma Európa újraevangelizálásáról beszél, és részben a reformáció célkitűzéseit valósítja meg. Lásd például a *Városmisszió* rendezvényeit vagy a Biblia éve programban való vezető szerepét.

Akkor vagyunk igazán ágostai hitvallású evangélikusok, ha nem egyszerűen a XVI. századi emberekhez, kultúrához térünk vissza, hanem a *Luther* által is hangsúlyozott Krisztushoz, Szentíráshoz és kegyelemhez.

Templomainkban újszövetségi szellemben tartsuk alkalmainkat! (A templom szerepére, kinézetére a későbbiekben még visszatérünk) A lelkész, akit az élő Jézus a Szentlélek által állít a szolgálatba – az egyház rendje szerint –, hirdesse az igét, Isten aktuális üzenetét prófétai módon. Vigyázzon a nyájra, védje meg a tévitanítástól, a „farkasoktól”! Vezesse a rábízottakat Jézus

nyomdokán „*csendes vizekhez*”, de a „*halál árnyéka völgyében*” (23. zsoltár) is, az Isten jelenlétének biztonságában, az örök életre!

A lelkész válasszon ki munkatársakat, azokat minden módon segítse a szolgálatban! Pál fogságából nem azt írja Timóteusnak, hogy tartsatok ki, jövök nemsokára, hanem hogy „...*amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek*” (2Tim 2,2). Nem a lelkész feladata a pénzszerzés, építkezés, adminisztráció, harangozás és a többi. Nem azért, mert leesik a gyűrű a kezéről, hanem azért, mert elvonja a két fő feladattól: az ige hirdetésétől és a munkatársak kiválasztásától, gondozásától, a gyülekezet lelki életének irányításától. A gyülekezeti tagok látogatását, a lelkigondozást, a tanítást, a liturgia nagy részének végzését is meg kell osztania a gyülekezet tagjaival.

A megkeresztelt és új életben járó gyülekezeti tagok különböző feladatokat vállalnak, így megsokszorozódik a gyülekezet missziói szolgálata. Átélik, hogy *nem önmagukért élnek*, hanem környezetükért. Az egyház mindig másokért van, hangsúlyozta Bonhoeffer. Kimennek, kilépnek a templomból, és ezért megtelik a templomuk. Az egyetemes papság biblikus, reformátori elve alapján ők is imádkoznak, közbenjárnak, látogatnak, tanúságot tesznek, intézik az ügyeket, felveszik egymás gondját, vagyis betöltik a Főpásztortól kapott küldetést. Az ilyen gyülekezetnek nagy a vonzereje, páratlan erőt, védelmet, segítséget, megtartó közösséget jelent.

3. Hatékony, az egész gyülekezet és egyház életét meghatározó vezető- és munkatársképző „forradalmat” élnek át. Minden hitre jutott gyülekezeti tag valamilyen területen misszionárius is.

MUNKATÁRSÁK

A lelkészközpontú és ezért színházszerű, fogyasztói, passzív egyházmodell nem biblikus, ezért nem működőképes és missziói szempontból zsákutca.

Sokan úgy gondolják, hogy a gyülekezeti munka nagy részét a lelkésznek kell végeznie, hiszen ő a képzett szakember, ezért kapja a fizetését. A lelkészek is megszokták ezt a felosztást, egyrészt a diktátúra nyomásaként kialakult helyzet miatt, másrészt mert úgy gondolják, hogy mindenért ők felelnek. Az okok között megtalálható még a túlzott igényesség, a bizalmatlanság, a csalódások, a missziói elkötelezettség hiánya, a tanácstalanság, a zárkózottság. Következmény a túlterheltség, a fáradtság, rosszabb esetben a kiégés. A gyülekezet nem tudja hatékonyan betölteni az Istentől kapott küldetését; ha megosztanák a feladatokat, jóval erőteljesebb és kiterjedtebb lenne a munka. Ki kell mozdulni abból a hamis látásból és gyakorlatból, hogy a gyülekezet ül a padban, szépen énekel, meghallgatja a prédikációt, és miután „találkozott az Istennel”, őt otthagyja az „Isten házában”.

A keresztyén gyülekezet *missziói gyülekezet*, küldetése van környezetére felé. Korunkban csak a *hitvalló keresztyénségnek* van hitele, létjogosultsága és hatása. A templomi istentisztelet ünnep, a testvérek és munkatársak találkozásának alkalma; ezenkívül az érdeklődők és a hitben alvók felé is missziói lehetőség. Ilyenkor hirdetik Isten aktuális üzenete a prófétai és az apostoli szolgálatot betöltő lelkész által. (A lelkész nem az ószövetségi papi szolgálatot folytatja, hanem a prófétait és apostolit.) Az istentisztelet, illetve a gyülekezet élete folytatódik a különböző közösségi alkalmakon és az egyházköziség határain kívül.

Mit találunk erről a kérdésről a Bibliában?

A túlterhelt Mózes azt a tanácsot kapta apósától, Jetrótól, hogy ossza meg másokkal a feladatokat: „*Mózes apósa látta, hogy mi mindent végez a nép között, ezért azt mondta: Miért így végzed munkádat a nép között? (...) Nem jól csinálod a dolgot. Teljesen kimerülsz te is, meg a nép is, amely veled van. Túlságosan nehéz ez neked, nem tudod egyedül elvégezni.*” (2Móz 18,14.17–18) Majd Isten vezetésével kiválasztott hetven férfit: „*...hogy veled együtt hordozzák a nép terhét...*” (4Móz 11,16–17.24–25)

Jézus Krisztusban az Isten teljessége lakozott (Kol 1,19), mégis fontosnak tartotta, hogy tanítványokat, munkatársakat válasszon ki: tizenkettőt (Mt 4,18–22), majd hetvenkettőt (Lk 10,1–16). Ő bizonyára mindent jobban tudott tanítványainál, mégis vállalta hároméves elméleti, hitbeli és gyakorlati képzésüket, a sok bajlódást, bukdácsolást, később kiküldésüket. Jézus ezt a munkastílust, szervezést modellként hagyta egyházára.

Pál apostol missziói útjai során új és új munkatársakat fedezett fel és állított munkába, akik irányításával az egész Római Birodalomra kiterjedően végezték az evangélium hirdetésének és a gyülekezetek szervezésének a munkáját. Valóságos mozgó szeminárium, bibliaiskola vette körül (ApCsel 14,23; 16,1–3; 20,4; Fil 2,19–30; 2Tim 2,2; Tit 1,5). Pál is alkalmazta a bevonás jézusi módszerét: Gyere velem, és éld át Isten misszióját!

A gyümölcsöző misszió egyik titka az Istentől rendelt munkatársak kiválasztása, képzése, munkába állítása és gondozása. Ezt az apostolok is hamar felismerték, amikor hét diakónust állítottak szolgálatba (ApCsel 6,2–4), hogy ők felszabaduljanak az ige szolgálatára. A bibliai példák mellett utalnunk kell *Luther* felismerésére, mely szerint a lelkészek munkája mellett szükséges, hogy az apák is tanítsák gyermekeiket – többek között – a kátéra. Azt is tudjuk, hogy a wittenbergi egyetemen sokan tanultak olyanok is, akikből nem lelkész lett, hanem például iskolaigazgató. (Károlyi Gáspár egyik munkatársa, a gönci iskola vezetője is Luther városában tanult.)

A jó munkatársnál alig van nagyobb kincse a ma gyülekezetének. Leveszi a teher egy részét a lelkésztől, és megsokszorozza a munkát. Számtalan példát említhetnék ezzel kapcsolatban. Meg kell/lehet találni a gyülekezeti újság szerkesztőjét, a beteglátogatót, a gyermekmunkást, az iratterjesztőt, a házaskör

szervezőjét, a házi bibliaórák felelősét és így tovább...

A munkatársak kiválasztásánál nem lehet szempont a társadalmi rang, az iskolai végzettség, rokoni kapcsolat. Nem lehet csak demokratikus módon választani, a Lélek vezetésének kikapcsolásával (ApCsel 6,3; 1Tim 3,1–13). Nem elég a jelentkezés, szükség van kipróbáltságra (Lk 9,57–62; 1 Tim 3,8–13). Nem a lelkészhez, hanem az Úrhoz és az igéhez való viszonyulás a döntő.

Hogyan találjunk jó munkatársat?

Kérdezzük meg Istent, aki nálunk jobban ismeri a helyzetet! Jézus egy egész éjszakai imádkozás után választotta ki a tizenkettőt (Lk 6,12–16). Vegyük észre a „jól forgoló” testvéreket! Nem mindig az a presbiter (= hitben ősz, tapasztalt), akit annak neveznek. Próba és bevezetés céljából adjunk eddig tétlen embereknek feladatokat: vendégfogadás, autós szolgálat, látogatás, gyermekfelügyelet, sajtómunka, ügyintézés, diakónia, kirándulásszervezés, pénzszerzés, iratterjesztés... Kelenföldön összeírtunk egy ötven pontból álló listát különböző munkaterületekről, és körbeadtuk a gyülekezetben, főleg a hetventagú képviselő-testületben. Sokan feliratkoztak, és évek óta végzik vállalt feladatukat. *

Lelki munkára – bibliaóra, látogatás, lelkigondozás, gyermek- és ifjúsági munka stb. – csak kipróbált, nem frissen megtért (1Tim 3,6), képzésben részt vett testvéreket szabad beállítani! Sok példa igazolja, hogy az elhívás nélküli „szolgálattevők”, „egyházi tisztségviselők” nem eszközei, hanem gátjai az evangéliumi missziónak, sőt kárt is okoznak.

A munkatársakat folyamatosan képezni és gondozni kell! A diktatúra idején sokan végezték a szolgálatot gyülekezeteinkben, akik még a kommunista fordulat előtt indítást és sok esetben képzést kaptak evangelizációkon, konferenciákon, népfőiskolai és más tanfolyamokon a missziói szolgálatra. Nem véletlen, hogy a kommunista hatalom feloszlatta az egyesületeket (KIE, Fébé) is, mert a kiterjedt misszió eszközei voltak.

A képzésnek különböző szintjei és lehetőségei vannak ma is egyházunkban, melyeket bővíteni, színesíteni, fejleszteni lehet. Szükséges a tudatos,

koncepcionális tanítás a gyülekezetben, és nemcsak a kis létszámú bibliaórában, hanem a szószéken is. Időnként szüneteltethetnénk a perikóparendszert – legalább az év egyes szakaszaiban –, és akár országos program alapján úgynevezett sorozatszerű témaprédikációkat tarthatnánk a *Tízparancsolatról*, az *Apostoli hitvallásról*, a *Miatyánkról*. Tanítani kell a misszióról is, annak teológiai alapjairól és gyakorlati területeiről.

Örvendetes, hogy az utóbbi években ezen a téren valami megmozdult egyházunkban is. Az elmúlt években Hittudományi Egyetemünkön elindult a katekéta és a kántor szak. Munkatársképzésnek számít a több évtizedes múltra visszatekintő főtí kántorképzésünk. Az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) bibliaiskolája évek óta végzi munkáját. Egyre több gyülekezet igényli a kihelyezett bibliaiskolai képzést, sőt többben saját helyi tanfolyamot tartanak a gyülekezeti tagoknak (Sárbogárd, Budaörs, Pestszentlőrinc). A Szevik Imre nyugalmazott elnök-püspök által szervezett munkatársképző tanfolyamra is jelentős számban jelentkeztek. Több ezer presbiterünknek szüksége lenne önálló, országos szerveződésre, képzésre, konferenciákra.

A gyermek- és ifjúsági munkánál stratégiai szempontból alig van fontosabb. Tudatos, profi munkatársképzésre lenne szükség ezen a területen is.

* Diakónia

- rendszeres látogatás
- alkalmankénti látogatás (havonta, félévente stb.)
- kórház
- nevelőotthon
- szeretetotthon
- családsegítő (ruhasegély, teázás, életvezetési tanácsadás stb.)
- ügyintézésben segítség
- időnként idősek szállítása autóval (pl. istentiszteletre)
- úrvacsorai szalvéták mosása (drága a Patyolat)

Misszió

- a teljes gyülekezet egyszeri, „kampányszerű” látogatása
- imaközösség
- iratterjesztésben való segítség (könyvek beszerzése, hetenkénti rendezése a grátisz és kölcsönző asztalokon is)
- csendésnap, evangelizáció szervezése

- „kazettamisszió” felügyelete, koordinálása (pl. felvett igehirdetések, előadások másolása, „terjesztése”, otthonokban való lejátszása)
- istentiszteletre érkezők köszöntése
- keresztelési évfordulók számontartása, üdvözletek küldése (esetleg látogatás)

Ifjúsági munka

- ifjúsági istentisztelet
- táborok, pl. pályázatok írása, konyhai segítség
- a Hírlevélben ifjúsági rovat
- táncház és egyéb alternatív programok szervezése
- előadás ifjúsági bibliaórán, pl. hit és zene, hit és
- cserkészlet
- szeretetszolgálat
- színjátszás
- bibliatanulmányozás
- filmklub

Gyermekek közötti szolgálat

- hittan (óvoda, általános iskola, gimnázium, nevelőotthon stb.)
- kirándulásszervezés
- családi istentisztelet
- gyermekbibliakör (GYBK)
- különböző programok segítése (pl. karácsony, farsang)

Gazdasági ügyek

- pénzszerzés (pályázatok, személyes tárgyalások önkormányzattal, képviselőkkel stb.)
- adminisztrációs segítség (irodában, alapítványunknál)
- számvizsgálat
- leltározás

Műszaki ügyek

- műszaki bizottság (ellenőrzés, szerződéskötés stb.)
- kisebb karbantartási munkák (a karbantartónak és az egyházfőnöknek időnként segíteni)
- fűtőolajat szállítani autóval

Sajtó

- Hírlevél (adminisztráció, borítékolás, szállítás autóval, cikkírás)
- Tv11
- könyvkiadásban segítség
- a gyülekezet könyvtárának, irattárának gondozása

Ökumenikus kapcsolatok

- a kerület felekezeteivel kapcsolattartás

Közélet

- kapcsolattartás az önkormányzattal, egyesületekkel, alapítványokkal

Háziasszonyi szolgálat (szeretetvendégség, más ünnepek)

Ének- és zenekar

Kismamaklub

Házaskör

Pároskör

Nyugdíjasklub

Kiállítások

Külügy

Jogi ügyek

Egyebek

4. A lelkészképzés egészséges, biblikus, evangéliumi és missziói tartalmú. Ahol a teológiai képzés erre nem képes, illetve nem hajlandó, alternatívaként létrejönnek felekezeti vagy felekezetközi evangéliumi szemléletű teológiák vagy bibliaiskolák.

MISSZIONÁRIUS LELKÉSZEK KÉPZÉSE – LEVETT SARUVAL

Milyen lelkészképzésre van szükségünk a mai magyar helyzetben ahhoz, hogy megfeleljünk a missziói parancsban (Mt 28,18–20) kapott mandátumnak?

A válasz egyértelmű: a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkészképzése akkor felel meg a bibliai elveknek és a mai helyzetből fakadó kihívásoknak, ha egészségesen biblikus, vagyis a teljes Szentírás és a hitvallási iratok tanításának megfelelő, evangéliumi, missziói tartalmú, lelkületű és szellemiségű. (Luther az evangelisch kifejezésen evangéliumit értett, nem pedig evangélikust.)

Agendánkban ezt olvassuk a lelkészi szolgálatról: „*Mivel különbség van a lelki ajándékok és szolgálatok között, és Isten Szentlelke nem mindenkit rendelt apostollá, tanítóvá vagy lelképásztorrá (1Kor 12,4–6.29; Róm 12,4–8), az apostolok és utódaik különös gonddal választották ki azokat, akiket a teremtő Isten és a Szentlélek alkalmassá tett az apostoli szolgálat folytatására (1Tim 3,1–7; 5,22; Tit 1,1–9). Ezeket maguk mellé vették, felkészítették a szolgálatra...*”

A lelkészképzésben a fentiek alapján döntő fontosságú az *elhívás*, a *felvételi*, a *képzés* és a *tanárok személye*. Gyülekezeti szolgálatra – a mai helyzetben különösen is – *misszionárius lelkészeket* szabad képezni!

Ez feltételezi a jelentkező Istentől kapott elhívását. Aki ebben bizonytalan, ne kísérletezzon saját és mások hitével, életével.

A felvételi szempontoknál is csak ez lehet a döntő kritérium. A misszió mezején csak Istentől elhívott, a Szentlélektől vezetett tanítvány töltheti

be hivatását, de neki is számtalan nehézséggel, próbával, kísértéssel, támadással kell szembenéznie. Mi lesz azzal, akinek hiányzik életéből a lényeg, az isteni erőforrás és vezetés?

Világosan el kell választani egymástól a gyülekezeti lelkészi szolgálatra való felkészítést az általános teológiai képzéstől. Teológiát bárki tanulhat, érdeklődő, tudását gyarapítani szándékozó, még az ateista is, de a lelkészi szolgálatra való felkészítés egyedi és speciális.

Kik készíthetik fel a jövő lelkészeit? *Misszionáriust csak misszionárius tud képezni.*

A misszióban való gyakorlat után és közben lehet másokat is tanítani, nevelni a misszióra. Minden tárgyat (Ószövetség, Újszövetség, egyháztörténet, rendszeres és gyakorlati teológia, nyelvek...) Jézus Krisztus személyén és tanításán tájékozódva szükséges oktatni, „levett saruval”. Fülöp az ószövetségi Ézsaiás könyve alapján, „*az Írásnak ebből a helyéből kiindulva hirdette neki [az etióp kincstárnoknak] Jézust*” (ApCsel 8,35). Jézus, Pál és később Luther is ebben a szellemben tanított.

Az egyre terjedő teológiai liberalizmus ebből a szempontból sem segít rajtunk. „A nyugati teológia a szinkretizmustól (= különböző vallások keveredése) szenved: az üzenet elmosódott a racionalizmussal és liberalizmussal kötött kompromisszumok közt. Ez ahhoz vezetett, hogy a Szentírás tekintélyét és Krisztus isteni voltát megkérdőjelezzik annak érdekében, hogy kellemesebbé tegyék a keresztyénséget. Az ilyen egzisztencialista gondolkodás valójában eltakarja az evangéliumot a nem hívők elől, ahelyett hogy megszólítaná őket... A teológiai liberalizmus, a missziói stratégia hiánya, a minimális imádság és a szükséges liturgikus változtatásoknak való ellenállás nagyon meggyengítette az egyházat a szekularizmus ostromával szemben.” (Philip Clarke: *Jézus a Tescóban – Misszió az új évezredben*. A teljes tanulmány a közeljövőben jelenik meg az Evangélikus Missziói Központ kiadásában.)

A „szükséges liturgiai változtatások” a szerző értelmezésében nem a korábbi évszázadok kultúrájához való visszatérést jelentik.

Több nyugati egyház az elmúlt évtizedekben meghasonlott, illetve szét-

szakadt teológiai és erkölcsi okok miatt. Egyházellenes erők is generálják ezt a folyamatot. A homoszexuális párok egyházi megáldását is azért erőltetik, mert ez a kérdés alkalmas a keresztyénség megosztására, lejáratására és a missziói szolgálat gyengítésére.

Az anglikán egyház a szakadás szélére jutott amiatt, hogy a harmadik világbeli, volt angol gyarmatok anglikán egyházai nem tudják elfogadni a tényt, miszerint az USA-ban Gene Robinson homoszexuálisként az episzkopális-anglikán egyház püspökeként fungál 2003 óta.

A német sajtóban megjelent hír szerint kis híján Horst Gorski hamburgi homoszexuális evangélikus esperest választották meg tartományi püspöknek. 1990-ben ő volt az egyik alapítója az Észak-elbai Egyház „meleg lelkészeit és lesbikus lelkésznőit” tömörítő konventjének. Gorski nevezetessé vált még Jézus kereszthalálának engesztelő tartalmát megkérdőjelező teológiai kijelentéseiről is.

A liberális teológia egészében vagy részleteiben elhallgatja, illetve tagadja a bűn halálos valóságát, Jézus istenségét, a kereszthalálat megváltó erejét, a megtérés és megszentelődés szükségességét, a személyes gonosz létezését, az ítélet és a kárhozat valóságát.

Balikó Zoltán néhai pécsi lelkész, egyházunk Istentől megáldott evangélistája mondta: amennyiben törvényeink lehetővé teszik homoszexuális párok esketését, ő aznap kilép egyházunkból. Súlyos mondat. Úgy gondolom, hogy ilyen esetben nem Balikó Zoltán és a hozzá hasonló hitvalló keresztyének lépnének ki az egyházból, hanem – a dolog lényegét tekintve – azok, akik függetlenítik magukat a keresztyén tanítástól. Ma még nem késő eszmélni, de például a norvég evangélikus egyházban már igen. Ott a tizenegy püspökből hat liberális, ezért ők megszavazták és támogatják a homoszexuális párok házassági megáldását.

A következmény a zavarodottság, vitatkozás, frusztráció. Ez az újnak tűnő kísértés már a mi ajtónk előtt is türelmetlenül toporog.

Egyházunk jövője a Hittudományi Egyetem katedráin, a zsinati és egyéb testületi üléseken dől el, de leginkább a szívünkben.

A vörös diktatúra éveiben erős kontroll alatt tartották lelkészképzésünket,

méltatlan eszközöket is bevetve a bomlasztásra. Ennek ellenére voltak olyan tanáraink, akik ismertették ugyan a felelős és felelőtlen bibliakritika eredményeit is, de mindvégig Isten és a Szentírás iránti tisztelettel, Jézus-központúan, a reformátori teológia jegyében. A felvetődő kérdéseket nemcsak „bedobták”, hanem segítettek is az evangéliumi válaszok megtalálásában. Még a nyelvőrak is – több esetben – a misszió alkalmaivá váltak a tanárok (Siklós Irén, Havasi Kálmán) lelki motiváltsága miatt.

A történetekből és a jó gyümölcsökből érezkelhettük, milyen is volt a diktatúra előtti lelkészképzés a hívő és tudós tanárok (Podmaniczky Pál, Budaker Oszkár, Sólyom Jenő, Deák János, Karner Károly, Pröhle Károly...) idején. Ezt a teológiai „aranycsapatot” is méltatlanul félreállították.

A lelkészi szolgálatra készülők nem spórolhatják meg egyéni hitbeli harcaikat, de szükségük van igazi lelki mesterekre, akik segítik őket e folyamatokban, akiknek az előadásai evangelizációs, missziói és lelkigondozói jellegűek.

Nincs betekintésem a Hittudományi Egyetemen folyó munka részleteibe, nem is szeretném értékelni. Írásommal csupán felvázoltam az általam fontosnak tartott szempontokat.

Végül egy javaslattal zárom vázlatomat. Hasznos lenne, ha megvalósulna a missziói bizottság által megfogalmazott *Irányelvek az evangelizáló és missziói munka időszzerű súlypontjaihoz 2008–2010.* című előterjesztés első pontja: *A missziológia beépítése a lelkészképzésbe, egybekötve gyakorlattal.* 1948 óta nem oktatják hallgatóinknak a missziológiát mint önálló tárgyat... (Az elmúlt években volt némi próbálkozás, de abbamaradt.) A gyakorlati kipróbálás pedig még az elméletnél is fontosabb lenne. A missziológia és a gyakorlati misszió nem lehet csupán választható tárgy.

5. Kulturális szempontból érthetőek, mint voltak a próféták, Jézus, az apostolok és a reformátorok a maguk idejében. Nem használnak érthetetlen, anakronisztikus nyelvezetet, öltözetet, zenét, liturgiát. Rájöttek, hogy a szent normális; nem elvont, érthetetlen, hanem hétköznapi, érthető, gyakorlatias.

A SZENT NORMÁLIS

Melanchthon a humanista „ad fontes” (azaz: vissza a forráshoz) gondolatot vette át, és az egyházra vonatkoztatta. A reformátorok a megújulás feszült és tüzes folyamatában nem új felekezetet akartak létrehozni, hanem vissza szerették volna téríteni az egyházat a forráshoz, a kezdethez, vagyis Jézushoz, tanításához és váltságművéhez.

Erre van ma is szükségünk. Ezért írtam első cikkemben, hogy különleges, új missziói stratégiára nincs szükség, mert azt már korábban megalkotta Jézus. Nála jobbat Albert Schweitzer, Teréz anya és Billy Graham együtt sem tudott volna kitalálni. Amire a ma egyházának szüksége van, azt megtanulhatjuk Megváltónktól. Természetesen szükséges ma is tervezni, de az csak Jézus tanításának és példájának a mai korra áthelyezett értelmezése lehet.

Mit tanulhat a ma egyháza Jézus Krisztustól?

Benne az *Ige testet öltött*, az ég és a föld, a szent és a profán találkozott és összeért. Ebből következik, hogy nincs ünnepi és hétköznapi Jézus. Ő önzonos volt minden nap, a templomban, de a menyegzőn is, édesanyja konyhájában és a kereszten is. Hiányzott belőle minden mesterkéeltség. Még az alvása is evangelizációs jelleggel bírt a viharos tengeren (Mk 4,35-41).

A misszió elsősorban nem szervezés, reklám, heves szónoklat, evangelizációs sorozat, hanem megtestesülés. Ott van Isten országa, ahol Jézus él a szívekben. Ennek aztán lesz kihatása a környezetre. *Az újonnan születés utáni másodpercben misszionáriusok vagyunk.* A samáriai asszony hiányos, nyugtalan, kiszáradt életét a Jézustól kapott élő víz tette hitelessé és bátorrá, úgy-

annyira, hogy embereket vitt Jézushoz. *Ez a misszió, semmi más; az egyik szomszéd a másikat viszi a Forráshoz.*

Jézus mindig mozgásban volt, elérhetővé tette magát a „távoliaknak” is, nem szorította be szolgálatát helyszínbe, időpontba, sablonba. (Ezzel a kérdéssel bővebben a 6. pontban foglalkozunk.) Elment a templomba és a zsinagógába is, de az evangéliumok nem külső magatartását, hanem spontán, természetes megnyilvánulásait jegyezték fel, amelyekben az élő Isten cselekedett ott és akkor őáltala. A Názáreti személyében nagyobb volt és van itt a templomnál, kötött formáknál, szent tekercesknél. A szombat van az emberért, és nem fordítva (Mt 12,1-8)... „*Vajon ha közületek valakinek a fia vagy ökre szombaton esik a kútba, nem húzza-e ki azonnal?*” (Lk 14,5) Ő mindenkinek azt adta, amire szüksége volt ahhoz, hogy megváltozzon az élete.

Természetes, egyszerű, érthető, „normális” volt beszédében, öltözködésében, módszereiben. Nem tért el kora kultúrájától. Ezt a stílust egyházának is követnie kell. Jézusnak (és a prófétáknak, apostoloknak) nem voltak hárompontos steril igehirdetései. Ő azt mondta, amit a Lélek adott, amit az Atya üzent. Az Úr Lelke volt rajta, ezért lehetett beszéde több és hatékonyabb, mint az írástudóké.

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy nem kell készülni az igehirdetésre, de azt feltétlenül, hogy úgy kell beszélni a szószéken, hogy az elmondottak elhangozhassanak hétköznapi élethelyzetben is, anélkül, hogy például a családunk kinevetne. Óvakodnunk kell egy speciális „szószékes” stílustól!

Korunk megújuló gyülekezeteiben alapos, hiteles, érthető, mai témákat is érintő prédikációk hangzanak el. Beszédünk, üzenetünk nem lehet életidegen. Örök érvényű igazságokat érthetően, korszerűen kell megfogalmazni. Tartózkodni kell a „kánaáni nyelvezettől”, mert nem értik a távolabbról érkezők (sok esetben a „közeliek” sem), akik következésképpen az evangéliumot sem értik meg, és megtérni sem tudnak.

Jézus missziói munkájában semmilyen sablont sem fedezhetünk fel. Ebből a szempontból is érdemes egyszer végigolvasni a négy evangéliumot.

Hol, mikor, kinek, milyen módon közvetítette Isten országát? *Bárhol, bármi-
kor; bárkinek, bárhogyan; teljes szabadsággal.*

Ha rendszerező agyunk feltétlenül kíván találni Jézus szolgálatában valami-
milyen sablont, akkor az az isteni szeretetnek (agapé) az átadása minden
módon. *Ez Jézus Krisztus új liturgiája, ezt hagyta ránk.* A megtérni nem akaró
egyházi vezetőknek kiáltott ítéletes üzenetei is féltő szeretetből fakadtak.
„*Mert szeretetet kívánok, és nem áldozatot, Isten ismeretét, és nem égőáldozatokat.*”
(Hós 6,6; Mt 9,13)

A reformáció is igyekezett érvényre juttatni – részleges sikerrel – a fenti
újszövetségi elveket. Luther nagy nyomás alatt volt. Csak azt változtatta
meg, aminek feltétlenül szükségét érezte, de így is van mit tanulnunk tőle
is. Korosztálya nyelvén beszélt, érdekesen, ihletetten, érthetően, gyakor-
latiasan. Hangsúlyozta, hogy a prédikációt a legegyszerűbb gondolkodású-
akhoz kell alakítani. Új énekeket írt, kora zenéjét, még a világit is (!) fel-
használva. Minden elérhető technikai eszközt felhasznált az evangélium
terjesztésére. A templombelsőket egyszerűsítette.

Az általa bevezetett *Deutsche Messe* alkalmával egészen haláláig miseruhát
öltött, de általában doktori talárjában prédikált. Vitába pedig nem ment
bele, mert számára ez a téma adiaforon volt, vagyis a lényegét nem érintő,
teológiaiilag közömbös kérdésnek tekintette. A Schmalkaldeni cikkekben
így ír: „...*nem a karingek, a tonzúrák, hosszú köntösök és egyéb szertartások teszik
szentté az egyházat, amiket a Szentírással ellentétben kiagyaltak, hanem Isten igéje és
az igaz hit.*”

Ha a fenti elveket érvényesítenénk egyházunkban – megtartva a szüksé-
ges és a krisztusi mércén is megálló régít, de bevezetve a kulturális kap-
csolópontot is jelentő újat –, vastag burok esne le rólunk. Isten megáldaná
az útkészítésnek ezt az izgalmas, szentlelkes munkáját.

A szentséget, Isten jelenlétét életünkben nem pótolhatja semmilyen for-
ma, külsőség. Az Írás szelleme szerint a szent normális.

Ma tovább kellene lépniünk a jézusi természetesség útján! Néhány javaslat:
Álmodjunk meg Jézus mai egyházát! *Legyünk mi is érthetőek, természetesek, egy-
szerűek, mozgékonyak, Szentlélekkel betöltöttek, kreatívak, gyakorlatiasak!*

Ha nem is minden, de *majdnem minden a szőszéken dől el*, ezért szükség van
az ígehirdetés megújulására. Jó lenne a teológiai hallgatóknak és a lelké-
szeknek is lehetőséget nyújtani arra, hogy élőben vagy felvételtől hallgas-
sanak jó prédikációkat a világ különböző pontjain élő és gyarapodó gyüle-
kezetek pásztoraitól. Megtartva evangélikus identitásunkat, de félretéve
felekezeti sovinizmusunkat, nyitottan Isten munkájára.

Jó lenne a *mediamunkát* (írott és elektronikus sajtó) *kötelezően oktatni* hallga-
tóinknak és – választhatóan – lelkészeinknek!

A Tamás-mise (az elnevezés hazai protestáns körökben nem szerencsés)
nagyszerű liturgiáján kívül jó lenne kidolgozni kultúránkhoz közelítő, a
kapcsolópontokat megtaláló *istentiszteleti rendeket*, felhasználva az új liturgi-
kus könyv elemeit is. Az istentiszteleten helye van a jól előkészített tanú-
ságtételnek, zenei betétnek, az üzenetet felerősítő drámai jelenetnek,
hang- és fényeffekteknak, rövid filmbejátszásnak, bárminek, ami az evan-
géliumot hordozza kultúránk nyelvén.

Szükséges lenne – a hagyományos zene és hangszerek használatát meg-
tartva – *bevezetni korunk zenéjét az istentiszteleti életbe*. Ehhez jó lelkületre, szí-
gorú igényességre, szervezésre és anyagiakra van szükség. Ez az egyik leg-
sürgetőbb feladatunk. Jó példa volt erre a kőszegi Szélrózsa ifjúsági talál-
kozóra összeállt ének- és zenekar erőteljes szolgálata.

A Luther-kabát mellett bevezethetnénk alternatívaként egy – pályázati
úton megtervezett – szép, igényes, egyszerű háromnegyedes lelkészi ka-
bátot. Ilyenre van példa más egyházakban.

Egyházi épületeinket a fentiek szellemében építsük, illetve lehetőség sze-
rint alakítsuk át! (Erről a nyolcadik pontban fogunk írni.)

6. A missziót a falakon kívül is gyakorolják számtalan formában, nem csak a hagyományos módon.

ÁDÁM NEM JÁRT BIBLIAÓRÁRA – SZABADULÁS A FALAK FOGSÁGÁBÓL

Ma különböző vastagságú falak választják el az egyházat a világtól, az emberektől. Pedig Jézus nem zártkörű rendezvényt hirdetett meg, amikor tanítványait a világba küldte. Nem azt mondta nekik, hogy hívogassatok, harangozzatok, hanem hogy „*menjetek...*”!

Menjetek oda, ahol az emberek élnek, ahol baj és szükség van. Menjetek azokhoz, akik maguktól nem tudnak jönni bűn, hitetlenség, tehetetlenség, fáradtság, betegség miatt. Keressétek meg azokat, akiknek nincs kapcsolópontjuk gyülekezethez, Isten ígéjéhez. A „...*széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik azon járnak*” (Mt 7,13) mondatba Jézus belehalt. Nem lemondóan legyintett a vesztükbe menőkre, hanem drága és szent karja, átszegzett keze felemeltetett, hogy mindeneket magához vonjon.

Jézus története nem más, mint határátlépés. Ő maga az „*út*”, az „*ajtó*”... Átszakította az eget (Zsolt 144,5; Ézs 63,19b), sarkig kitérte a menny zárt ajtaját, „...*hogyan megkeresse és megtartsa az elveszettet*” (Lk 19,10); mert az ember önerőből nem éri el az égi célt. „*Ő jön. Bizony nem te mégy hozzá, s hozod el Őt, hiszen elérhetetlenül magasán és messze van tőled. (...) Nem te keresed őt, hanem Ő téged.*” (Luther) Szépen ír erről Dsida Jenő *Krisztus* című versében.

A keresztyénység nem más, mint az Istennel helyreállt kapcsolatból fakadó követés. „...*Ezek követik a Bárányt, ahova megy...*” (Jel 14,4) Jézus egyháza vándorol a világban, mozgásban van. Jézust az evangéliumi történetekben megtaláljuk ugyan a szent épületekben (ott sem úgy viselkedett, ahogy elvárták tőle), de leginkább máshol: istállóban, otthonokban, úton, utcán, tereken, a természetben (folyón, tavon, tengeren, hegyen, mezőn, szán-

tóföldön), bűnösök asztalánál, menyegzőn, temetőben – vagyis ott, ahol az emberek élnek, dolgoznak, örülnek, sírnak, szeretnek. Végül vállalta a végső kilépést, a falakon túli kidobottságot, a gyötrelmet és megváltás helyét. Tudta azt is, hogy rázárják majd a sírkamra kőajtáját is.

Megkereste és megtalálta a templomba nem járó pásztorokat, prostituáltakat, vámszedőket, betegeket, megszállottakat, más hithez, néphez tartozókat – a samáriai asszonyt, a római századost –, sőt a halottakat is. Szolgálatát nem ismert semmilyen sablont: tanított, prófétált, lelkigondozott, evangelizált, gyógyított, ördögöt űzött, csodát tett, halottat támasztott fel. Mindenkinek azt adta és olyan stílusban, amire szüksége volt.

A *reformáció* – és minden ébredési mozgalom – kiszabadította az egyház zűrzavaros „*babiloni fogságából*” a Szentírást, az evangéliumot. Luther és munkatársai kitérték az egyház ajtaját, újra szabaddá tették az utat Isten és ember között. Nekünk is ezt kell ma tennünk.

„*Az Úr a föld...*” (Zsolt 24,1) Isten gyermekei ebben a tudatban néznek a világra, környezetükre. „*Rendkívüli és meghatalmazott*” követői vagyunk Istennek és az Ő országának. Megbízónk a világ alkotója, gazdája. Az ezékieli látomás szerint (Ez 47,1–12) az élő víz kifolyik a templom küszöbe alól a világba, és beborítja azt. Isten folyója (Zsolt 65,10), patakja, a Jordán (héber szó, jelentése „*alásiet, alázuhog*”) a Hermón hegyén ered, onnan lefolyik a Genezáreti-tóba, amely „*az első szeretet*” állapotát jelképezi (Jel 2,4). A tó és környéke valóban szép, de a folyó továbbcsiet a Jordán völgyébe; a világ legmélyebb völgye ez. A kép alkalmazása szerint ez a halál árnyékának a völgye (Zsolt 23,4). A látás szerint az élő víz megérkezik a Holt-tengerbe is, melyben ettől élet támad. A patak partján folyamatosan termő gyümölcsfák jelzik a paradicsomi állapot visszaállítását.

Ez Isten missziói stratégiája, de ehhez olyan egyházra van szüksége, amely kilép a komfortból, a langyos fürdőből, a wellness fogyasztói stílusából, elmegy a völgybe és tovább a halálos helyzetekig, állapotokig.

Hogyan történik ez?

Elsősorban úgy, hogy sok kis, két lábon járó templom szerteviszi az országot, Isten jelenlétét. „...*Isten temploma vagytok...*” (1Kor 3,16) „*Élő kövek-*

ből” épül fel az újszövetségi kor lelki temploma, a Krisztus teste, melynek nincs zárt ajtaja, nehezen áthatolható anakronisztikus formarendszere (1Pt 2,4–6).

Mire való akkor a mi kőtemplomunk? Például arra, hogy ezt ott elmondjuk. Arra való a templom, hogy megéljük a közösséget, a hirdetett, teremtő és megváltó ige által. Az autó nem a tankolásért, a benzinkútra való járásért, hanem a hordozásért, a célpontok eléréséért van.

Ádám nem járt bibliaórára, hiszen élő, személyes kapcsolatban volt Istennel.

A templom a bűneset következménye. A törés, a szakadás miatt keresnünk kell az Urat. Salamon így imádkozik a templomszenteléskor: „*De vajon lakhatik-e Isten a földön? Hiszen az ég, sőt az egeknek egei sem fogadhatnak magukba téged, hát még ez a ház...!*” (1Kir 8,27) De a mi szívünk befogadhatja a Szentlélek által Istent. Tehát a templom és a templomba járás nem cél, hanem eszköz. Az eljövendő világban sem lesz templom: „*Nem láttam templomot a városban, mert az Úr, a mindenható Isten és a Bárány annak a temploma.*” (Jel 21,22) Legyen egész életünk istentisztelet! (Róm 12,1–2)

A templomba járás nem elhanyagolandó, hanem a szükséges minimum.

A cél nem az, hogy megteljen a templomunk (a viszonylag jó létszám elaltathat), hanem az, hogy környezetünkben „*mindenki megtérjen*” (2Pt 3,9b), „*...üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére*” (1Tim 2,4).

A jézusi kilépő misszióknak ma számtalan lehetősége adódik.

1. A fentiek alapján szervezzük és éljük meg egyházközségi alkalmainkat! Lehetőség szerint legyen minden réteg számára – gyermekek, fiatalok, kismamák, férfiak, nők, érdeklődők, keresők, szenvedélybetegek... – program, lehetőség!
2. Régi, bevált és új közösségi formákat alkalmazhatunk: kirándulás, szeretetvendégség, előadások, koncert, nyári napközis tábor, falunap, népfőiskolai sorozat. A gyermek- és ifjúsági munkában különösen is törekedni kell a teljes személyiségnek megfelelő lehetőségekre: sport, játék, művészet... A munkatársakról szóló cikkben írtam a bevonás művészetéről. *Feladatot, célt kell adnunk, amely motivál, mozgató, felfrissít!*

3. Vegyük fel a kapcsolatot *egyházunk missziói munkáival* (rádió-, női, férfi-, cigány-, kórház-, börtönmisszió stb.), kérjünk segítséget tőlük, menjünk el rendezvényeikre!
4. A *gyülekezet meghosszabbított karjai az egyesületek*, missziói szervezetek: EKME, EKE, EBBE, MEVISZ, ZMC, Fébé és számtalan felekezetközi szervezet, mint például az Evangéliumi Aliansz, a Szentírás Szövetség, a KIE, a Wycliffe Bibliafordítók Egyesülete. Hívjuk meg őket, alakítsunk helyi mozgalmakat, vegyünk részt országos és nemzetközi munkájukban!
5. Szervezzünk jézusi stílusú alkalmakat azoknak, akik a hagyományos lelki alkalmakra nehezen lépnek be! Szerte a világban és hazánkban működnek ezek a missziói formák: Alpha, ÉletMűhely, Kereszt Kérdések. Klaus Douglass német evangélikus lelkész elméleti és gyakorlati munkássága is meggyőző. D. Szebik Imre püspök lelkes beszámolót írt heti újságunkba egy hasonló módon megújult brémai evangélikus gyülekezetéről.
6. Ahol csak lehetséges, szervezzünk *kis gyülekezeti és házi csoportokat*. Vezetőiket készítsük fel és bátorítsuk! Az ideális az lenne, ha mindenki tartozna egy ilyen kis csapatba.
7. A *gyülekezet bátran lépjen ki* más felekezetekkel és szervezetekkel összefogva a világi helyekre: utcamisszió, evangelizáció, rendezvények, kórház, börtön, idősothton és más intézmények!
8. Ha a „hivatalosak” nem jönnek a hívásra, menjünk „*az utakra és a kerítésekhez*”, és a szeretet ellenállhatatlan „*kényszerével*” vonzzuk Jézushoz (Lk 14,23) az állami gondozottakat (elindulhatna újra egyházunk szolgálata az árvák felé), cigányokat, prostituáltakat, homoszexuálisokat... Itt-ott már szép tapasztalataink vannak ezen a téren is.
9. A *látogatás* szolgálatába be lehet vonni minden korosztályt. Számtalan lehetőség nyílhat a misszióra ilyenkor. A gyülekezeti munka szerves része a kiterjedt, evangéliumi ihletésű *családsegítés*.
10. A *gyülekezeti újság és a helyi média* – rádió, TV, újságok – ma már természetes (?) eszközei munkánknak.

7. Van látásuk a biblikus, egészséges gyülekezetről, és ezt igyekeznek megvalósítani. Közönségből közösség, közösségből család formálódik, amelyben a testi, lelki, szellemi hiányok és többletek kiegyenlítődnek.

ISTEN CSALÁDJA

Isten önmagában is önálló, független létező, de nem akart egyedül maradni. Alkotott maga köré élőlényeket, majd embert, saját képére és hasonlatosságára, a vele való élő, személyes szeretetkapcsolatra. „Magadra nézve teremtettél, Istenem.” (Augustinus) Isten nem egyszerűen Ádámot és Évát teremtette meg, hanem személyükön keresztül a családot is: Isten és ember, ember és ember közösségét.

Az emberi gőg, istenkedés szétverte ezt az álmod.

A helyreállítás fontos határköve a mózesi törvénykönyv, amely különös gonddal, részletességgel szól a kis és nagy család (a nép) összetartozásáról, a közösségi felelősségről.

Jézusban a megcsalt „férj”, az Isten jött utánunk, és keresett meg minket: „...én csábítom őt: elvezetem a pusztába, és szívére beszélek. (...) Azon a napon férjednek fogsz hívní... Eljegyezzlek magamnak örökre...” (Hósz 2,16.18a.21a) Az új szövetség helyreállítja a széttört kapcsolatrendszert, a családot. „...aki cselekszi az én mennyei Atyám akarata, az az én fivérem, nővérem és az én anyám” (Mt 12,50) – mondta Jézus. Megváltónknak gondja volt a kis családokra is: meggyógyította Péter anyósát, Zákeus megtérésével üdvösséget kapott az egész ház. Működése alatt számtalan család élte át a helyreállítást.

Isten gyülekezete, Krisztus teste nem csoport, közönség, hanem család.

Milyen is az Isten akarata szerinti gyülekezeti család?

Van családfő, akire hallgatnak; minden korosztály képviselve van benne; ismerik, kiegészítik és segítik egymást; a bűnnel harcolnak, de a bűnöst szeretik; tiszta, szent, derűs légköre van.

Álmodjuk Isten álmát gyülekezetünkről!

1. A gyülekezetet nem a lelkész, a felügyelő és a presbitérium vezeti, hanem *Isten, aki a családfő*. Pál szerint a házasságon belül a férfi feje Krisztus (1Kor 11,3); így kell ennek lennie a gyülekezetben is. A vezetőség tagjai együtt és egyenként tanítványok, nem maguk és a közösség urai. Az emberi gyengeségek és behatároltságok ellenére is érezhető az ilyen gyülekezetben a szent és szerető Isten jelenléte, munkája.
2. A kismamaklubtól a nyugdíjasoknak szánt alkalmakig minden korosztály a maga érdeklődésének és sajátosságainak megfelelően megtalálja a neki szánt programokat. *Isten családjában a generációk segítik, kiegészítik egymást.*
3. A templomi istentisztelet, amely a legtöbb egyháztag egyetlen közösségi élménye, nem elég családi alkalom. A rögzített padok miatt csak egymás tarkóját látjuk.

Keserves tapasztalatom volt egy nagy gyülekezetben: többévtől ottlétem idején meglátogattam egy rendszeresen templomozó nénit, aki harminc év alatt senkivel nem került kapcsolatba, és őt sem látogatta még meg senki. Meg kell/lehet teremteni a találkozás és az ismerkedés alkalmait!

A lelkész és munkatársai összekötik a szálatokat, az embereket. *Mindenkinek vannak testi, lelki, szellemi szükségletei, hiányai, igényei, de többletei, kincsei is. Ezek a jó légkörű és szervezetszerű gyülekezetben kiegyenlítődnek.* Ereje és vonzása van az ilyen egyházközségnek.

Nyolc éven át vezettem egy gyülekezeti ifjúsági kört. Negyven-ötven tagja volt: különböző végzettségű, családi háttérű és kegyességű fiatalok. Mivel Isten ígéje ad hitet és új életet, hangsúlyt fektettem az igehirdetésre, a Lélek általi éneklésre és a lelkigondozásra. Az alkalmak igei része pontosan kezdődött és végződött, de akik ráértek, és igényük volt rá, jöhettek már 17 órától, és volt időszak, amikor többen éjfél után mentek haza. Szinte mindenkivel volt személyes kapcsolat. Próbáltam egymásra is bízni őket.

A templomi istentiszteletre is szerettek járni, de más egyéb alkalmakat is szerveztünk: többféle imaközösség, házi találkozások, filmklub, étterem,

mozi, sport, kirándulás, konferenciák, táborok... Bevontuk őket a gyülekezeti munkába: hitoktatás, áhítatok és előadások tartása, kirándulások szervezése, autószolgálat, betegek, öregek, nevelőotthonosok látogatása, segítése, kórház- és börtönmisszió, a gyülekezethez tartozó családoknál gyermekmegőrzés, újság- és könyvszerkesztés, cikkek írása. Alkotásaikból kiállításokat rendeztünk, korrepetálták egymást, idősek gondozását vállalta egy doktorátussal rendelkező fiatal, segítettünk építkezéseknél, költöztetésnél...

Néhány – különböző gyülekezetekben átélt – esettel illusztrálom témánkat.

Volt állami gondozott ifist külföldi üdülésre hívott el az ifjúság egy jobb módú tagja.

Egy idős néni, aki egészségi állapota miatt már nem jutott el a templomba, heti rendszerességgel vendégül látott Pesten tanuló egyetemistákat. Így kapott húsz-huszonöt unokát, és a fiatalok egy igazi nagymamát.

Falusi gyülekezetben egy vak néni végzi a látogatás szolgálatát.

Állami gondozott fiúnak a gyülekezetben több „testvére” is akadt fogorvosi, lelkigondozói, szponzori minőségben; neki a gyülekezet az egyetlen családja.

Sclerosis multiplexes testvérünk évek óta még ágyban sem feküdt, az udvarra se vitte ki senki. Ült egy kivágott ülőkéjű székben, alatta vödörrel. Isten szeretetétől ihletett csapatmunka következtében elviselhetőbb helyzetbe hoztuk: levágtuk a haját, megfürdettük, kifestettük és akadálymentesítettük a lakást, megszerveztük a házigondozást. Mindezek után még a templomba is elkerekedett.

Templomba járó idős néninek havonta adtunk némi kis anyagi támogatást. Kiderült, hogy alkoholista unokaöccse, akivel kénytelen volt megosztani csöppnyi, egyszobás lakását, elveszi tőle a pénzét, és italtra költi. (Ekkor szólj Isten hozzám: Ha nem úgy tekintesz erre a nénire, mint anyádra, ne nevezd magad követőmnék!) Többekkel – családsegítő, önkormányzat, gyülekezeti tagok – összefogva, a reménytelen helyzet ellenére is találtunk megoldást mindkettőjük számára.

Bibliaiskolát végzett kárpátaljai ácsmester három cigány gyülekezetet gondoz, és tizedéből szervez számukra csendesnapokat.

Angliából hazaköltözött idősebb grófnő saját költségén rendbe hozatta a már húsz éve nem lakott plébániát, beköltözött, és szervezi a valamikori vörös faluban az egyházközségi életet, beindítva a hitoktatást, támogatva szegény családokat.

Volt munkásőr és lemezlovas, aki negyvenhat éves korában tért az élet útjára, és keresztelkedett meg kamasz fiával együtt, fiataloknak szervezett kerékpárklubot, tanítva őket a karbantartásra és a jézusi igazságra.

Középkorú kárpátaljai nő, aki leesett egy fáról, lebénulva feküdt ágyában, sokak lelkigondozója lett (lelkésznek is!), mert Isten bölcsessége és szeretete sugárzott belőle.

Egy viharsarki pap, aki a plébániát átépítette hatvanszemélyes szeretetotthonná az Állami Egyházügyi Hivatal és néhány ideges híve akarata ellenére, igazi családot hozott létre a kihalt épületben. Esténként a mise és a vacsora után lakói még társasjátékoztak is papjukkal.

Nyolcvanéves falusi plébános és húga a tizenöt éves evangélikus fényképész ipari tanulót jóságos szeretettel látta vendégül éveken át. Eszközök voltak Isten kezében az igazságot kereső kamasz számára. (Ez a srác én voltam, és most is hálát adok ezért a megtapasztalásért.)

4. A gyülekezet minden bűnöst, távolról érkezőt befogad, de nem hagyja elveszettségében, céljátévesztettségben. Jézus családja a szabadulás, a bűnbocsánat és az életrendezés helye is.

A tiszta, szent, derűs légkör önmagában is vonzó és gyógyító: „...*bemegy egy hitetlen vagy be nem avatott, annak mindenki a lelkére beszél (...), és így szívének titkai nyikánvalóvá lesznek, úgyhogy arca borukva imádja az Istent, és hirdeti, hogy az Isten valóban közöttetek van.*” (1Kor 14,24–25) Az újszövetségi gyülekezet a karizmákkal (a kegyelmi ajándékokkal) és a Lélek gyümölcseivel szolgálók közössége; egymásnak és együtt, a még „távoliak” felé.

Az ősgyülekezetről ezt mondta pogány környezete: „Nézzétek, hogy szeretik egymást!”

8. A gyülekezeti házat vagy templomot újszövetségi szellemben építik vagy alakítják át sokrétű közösségi életre alkalmas, világos, tiszta, barátságos helyiséggé.

HOL LAKIK ISTEN?

Írásom egy sorozat része, megértését segíti az előző cikkek ismerete. A jeruzsálemi templom Titus császár általi lerombolása óta (Kr. u. 70.) – bibliai értelemben – *nincs más templom, csak Jézus Krisztus teste, az élő hitű Krisztus-követő emberek családja, az egyház.* Ez az „épület” lényegét tekintve lelki (ige, ima, követés), nem pedig anyagi (kő, habarcs, kultikus tárgyak). Ezt a bibliai igazságot mindenkor ajánlatos tudatosítani, mert az ember hajlamos a legegyszerűbb és legszentebb dolgokból is istenpótlékot, bálványt formálni.

Jézus világosan beszélt a templom értelméről, céljáról és jövőjéről. Amikor meglátta a templomot, illetve a benne tevékenykedő gyülekezetet, megsiratta őket, mert a közösség tagjai nem ismerték fel a „meglátogatás idejét”. A templomot nem rendeltetésének megfelelően használták. Jeruzsálem, az egyházközpont próféta- és igegyilkossá lett. Vezetői a templomot búvóhelyül használták, elrejtőztek Isten és a megtérés elől, mint a zsák-mányon osztozó rablók (lásd Mt 21,1–17).

A templomtisztítás megrázó eseménye után Jézus naponta megjelent az épületben. Bemutatta, hogyan lehet mégis „imádság háza” az annak készült hely; ugyanakkor megpróbétálta a leromboltatás tragédiáját. Végül a templom gazdájának fiát a főpap udvarában arcul ütötték, majd kidobták ebből az épületből is, mint korábban falujának zsinagógájából.

Jézus golgotai áldozatával fölöslegessé vált a templomban folyó kultusz. Azóta nincs szükség Isten kiengesztelésére, mert a Bárány áldozata végleg megnyitotta minden ember számára – a kettészakadt kárpit által – a szabad utat Istenhez, a kegyelem trónjához, a Szent jelenlétébe. Ezért az emberi szívnek kell templommá lennie, amelyben Isten lakik, szól, fedd,

irányít, tanácsol, erőt ad, vigasztal. „*A Magasságos (...) nem emberkéz alkotásaiban lakik (...) Miféle házat építhetnél nekem...?*” – mondja az Úr (ApCsel 7,48–49). „*Higgy nekem, asszony, hogy eljön az óra, amikor nem is ezen a hegyen [értsd: Garizim], nem is Jeruzsálemben imádjátok az Atyát, (...) eljön az óra, és az most van, amikor az igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát...*” (Jn 4,21.23)

Minden hely szent, ahová Őt befogadják. „*Az utolsó napokban, így szól az Isten, kitöltök Lelkemből minden halandóra...*” (ApCsel 2,17) Az ígélet nem épületekről, hanem a személyes találkozásról szól: „*...ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.*” (Mt 18,20) Nem is engedte Isten megépíteni újra a jeruzsálemi templomot.

Az Újszövetség népe nem kőépületekben, „Isten házában”, félfogadási időben találkozik egy-egy órácskára az Örökkévalóval, hanem *szívében hordozza a Szentet.* Az evangélium szelleme szerint az épület csupán a tagok gyülekezésének, találkozásának a helye. Az ige és a szentségek által Isten ilyenkor is beléphet az ember életébe, akár csak a Tisza-parton, egy börtönben vagy egy nyári konyhában...

Az őskereszténység az üldözések ellenére is dinamikus volt és gyarapódó. Templomai nem voltak; házaknál, természetben, később katakombákban találkoztak évszázadokon (!) át.

A konstantini fordulat államvallássá tette az új hitet. Hatalmas lendülettel indult a bazilikák építése, a római „basilica forensis”, a nagy tömegeket befogadó világi csarnokok mintájára. (A templom [*templum*] kifejezést a pogány isteneknek szentelt épületekre használták.) A császár kifejezett parancsára az épülő új templomoknak, bazilikáknak felül kellett múlniuk a császári Róma pompás épületeit. Sikerült, de feltehetjük a kérdést: Egyezik ez Jézus lelkületével?

Ebből a korszakból sok épület maradt ránk – különböző színvonalon, értékben, állapotban. Mély benyomást tett rám az, amit Assisiben láttam. Ferenc egyszerű, szép templomocskájára az utókor triumfáló egyháza ráépítette hatalmas, gazdag bazilikáját. Ezüsből készült, kivilágított tartóban meg lehet tekinteni a szelíd testvér szakadozott darócruháját. Vajon mit

tenne Jézus és Francesco ezzel a sok ezüsttel, arannyal?

Itt két egyházfelfogás, két teológia áll szemben egymással. A jézusi, egyszerű, másokat hordozó, a világért szenvedő közösség („*theologia crucis*” – a kereszt teológiája) a dicsőségért, gazdagságért élő és remegő farizeusi formátummal, vállalkozással („*theologia gloriae*” – a dicsőség teológiája) szemben: „*A tejet megittátok, a gyapjúval ruházkodtatok, a követet levágtátok, de a nyáját nem legeltettétek!*” (Ez 34,3)

Építészeti, kulturális szempontból lenyűgöző épületeket alkotott az egyház. Magam is sok ilyet láttam, gyönyörködtem bennük.

Teológiai alapon viszont gondom van templomaink egy részével, és ahogy korábban is jeleztem, az evangéliumi szellemmel, lelkeséggel nem mindig harmonizáló liturgiánkkal és megjelenésünkkel. Épületeink a jeruzsálemi templom szakadozottságát mintázzák: előtér (korábban az érdeklődő pogányoknak), *hajó* – a gyülekezet helye – és a „közvetítő és áldozó pap-ság” számára elválasztott *szentély*. Ez nem felel meg az Újszövetség szellemének.

Szép és értékes épületeink mellett találhatunk sötét, kényelmetlen, hideg, gondozatlan, giccses berendezésű templomokat is. Új templomaink között is akadnak olyanok, amelyeknek alig vannak ablakai.

Néhány évvel ezelőtt Angliában egy mérnök megmutatta nekem az általa tervezett, illetve újraalakított, különböző felekezetek birtokában lévő templomokat, gyülekezeti épületegyütteseket. *Új templomai világosak, szépek, praktikusak, a közösségi összetartozást, családiaságot sugározzák.*

Általában nincsenek bennük rögzített padok, helyettük padlószőnyegen elhelyezett székeket használnak. A gyülekezet tagjai nemcsak frizurákat látnak hátulról, hanem egymást is, a másokban élő Krisztust. (Egyik új és építészetileg csodás templomunkban nyolc méter magasan lévő Krisztus-szoborra irányítja a tervező a szemeket. A padok hátlapjai olyan magasak, hogy alig lehet látni az oltárteret. Ez is egy szemlélet, de Jézus nem feletünk lebeg, hanem bennünk él.)

A korábban épült templomokhoz szervesen kapcsolódó, a mai gyülekezeti életnek megfelelő közösségi helyiségeket alakított ki az angol tervező.

Mindenütt megtalálhatóak a *többfunkciójú termek*. Kis átrendezéssel a legkülönbözőbb programok bonyolíthatóak le bennük, mint például istentisztelet, bibliaóra, értekezlet, szeretetvendégség, istentisztelet utáni közösségépítő kávézás, esküvői vacsora, játékos foglalkozás gyermekeknek és fiataloknak. A helyiséghez konyha és vizesblokk kapcsolódik. Az ilyen terem padlózata könnyen tisztítható, és könnyűszerkezetes berendezése könnyen mozgatható, átrendezhető.

A nagy dómokban több helyen látni nívósan kialakított, gyermekfoglalkozásra alkalmassá tett részeket. Ahol csak lehet, bevezetik a fűtést, megfelelő világítást alakítanak ki, és székeket helyeznek el.

Most következő javaslataim egy része talán nem minden egyházközségünkben kivitelezhető, és azt sem gondolom, hogy mindenki el tudja fogadni őket, de megfontolásra ajánlom.

Templomaink tisztán tartása és részleges átalakítása nem csak anyagi kérdés.

Ma már elengedhetetlen, hogy az érdeklődők szépen elkészített *információs táblán* elolvashassák a legfontosabb adatokat: felekezet, alkalmak időpontjai, a lelkész és a felügyelő elérhetősége... Legyen mindenhol *iratterjesztés* (esetleg kölcsönző és ingyenesen elvehető kiadványok is), rendszeresen frissített *faliújság*, az alkalmakon használható *énekeskönyv* és *Biblia!*

Ahol csak megoldható, be kell vezetni a fűtést, átalakítani a világítást, a padok helyett igényes, erős székeket elhelyezni, szőnyegpadlót teríteni! Ahol a padok „mozdíthatatlanok”, helyezzünk el rajtuk ízléses üllőpárnákat!

Az oltár és a szószék lehet, hogy kultúrkinccs, de kinézetük több helyen nem felel meg a fenti bibliai elveknek. A lelkész néhol meglepően érdekes díszletek közül, távolról beszél a sok esetben kicsi nyájnak. Készíttessünk ambótot (felolvasópult), ahonnan prédikálhatunk, de mások is imádkozhatnak, ígét olvashatnak, megszólalhatnak!

Nem indokolható a lelkész oltártérben való „liturgikus forgása”; készíttessünk a berendezéssel harmonizáló asztalt, legyen a lelkész szemben a gyülekezettel, így jobban kifejezzük a közösséget! Művirág, műgyertya,

gondozatlan asztal- és oltárkép, „inkvizíciós hatású” térdeplő és pad, igénytelen tárgyak ma már ne terheljék szolgálatunkat!

Végezetül figyeljünk Augustinusra: „Testvéreim, Isten egyháza mi magunk vagyunk. Ebben a világban épülünk, és a világ végén fogunk felszenteltetni. Az építés fáradtsággal jár, a felszentelés viszont ujjongó örömet hoz. Tehát: szívetekben az apostolok tanításából vessetek alapot, alázatból készítsétek a padlózatot, imádsággal és igaz beszéddel emeljétek falakká az üdvös tanítást, az Istenről szóló tanúságtétel legyen világító lámpás, oszlopként hordozzátok a betegeket, s mint a tető, oltalmazzatok a szegényeket, hogy mindörökké felszentelt templom lehessetek az ő bennetek lakása által!”

9. Az épület- és intézményközpontú gondolkodást felváltja a missziócentrikusság. Fenntarthatatlan épületektől megszabadulnak, legyen az akár templom, és a felszabadult anyagi eszközöket a belmisszióra költik.

10. Célul tűzik ki a gyülekezet anyagi önállóságát, és határozott lépéseket tesznek ennek érdekében.

„NÖVELI, KI ELFÖDI A BAJT” –
„TÉRÍTS MAGADHOZ, URAM...”

Korszakváltásban élünk. Ilyenkor különösen is érzékelhető a mulandóság és a maradandóság feszültsége. Ami nem Istentől van, az előbb vagy utóbb véget ér. Az európai keresztyénség tér- és hatásvesztését emlegetik, pedig csupán az bomlik most le, ami nem Istentől való.

Az államegyház megszűnésével a népegyházi modell átalakulásra szorul. Vakok vagyunk, ha ezt nem látjuk. „Növeli, ki elfödi a bajt.” (Illyés Gyula) Egyházunknak paradigmaváltásra, bibliai nyelven megtérésre van szüksége. Tehetetlenségünk miatt már így is visszafordíthatatlannak látszó folyamatok indultak el egyes területeken.

Ebben az érzékeny helyzetben isteni vezetésre, mennyei látásra és körültekintő bölcsességre van szükségünk. Többszörösen is összetett ez a kérdéskör, nem lehet sablonokban gondolkodni. Ez a cikkecske csak szándékokat, irányokat vázolhat fel.

Nyilvánvaló, hogy a múlt struktúrája, gazdasági modellje és épületei a mai helyzettel nincsenek szinkronban, ezért hosszú távon egy részük működésképtelen és fenntarthatatlan. Az állami „hitéleti támogatás” nélkül az országos egyház és gyülekezeteink jelentős része nehéz helyzetbe kerülne. Határozott lépéseket kell tennünk az újszövetségi mintához való visszatérés érdekében. Előző cikkeimben is ezt kíséreltem meg.

Az első három évszázad gyülekezetei önállóak voltak, mint ahogy a mai ébredésekben születő közösségek ezrei is. Ez a működőképes biblikus megoldás. Ehhez szükség van arra, amit korábbi tételeimben kifejtettem: a vezetők megtérésben élése, missziói elkötelezettség, munkatársak bevonása, evangéliumi lelkészképzés, kulturális kapcsolópontok megtalálása és így tovább.

Templomaink jelentős része nincs kihasználva, ugyanakkor erőn felül próbáljuk rendben tartani őket. Komoly döntést kell hoznunk: *épület- vagy missziócentrikus, anyagi vagy lélekközpontú lesz a jövőben a gondolkodásunk?* Erre a területre is vonatkozik a jövő alternatívája: *megtérsz vagy meghalsz.* Sajnos több közösségünk életében már bekövetkezett a leépülés, az összezsugorodás.

Tízmilliókért rendbe hozatjuk templomainkat, épületeinket. Hitünk, történelmünk és elődeink megbecsülése, de a kulturális értékmegőrzés is ezt diktálja.

Nézzük meg a kérdés másik oldalát is! Különböző okok miatt megfogyatkozott gyülekezetek parókiái állnak üresen, templomaikba csupán néhányan térnek be. Külső támogatással, mesterségesen tartunk fenn működésképtelen helyzeteket.

A falakra költött tíz- és százmilliók töredékéből belmissziói bibliaiskolát működtethetnénk, és a benne végzett, missziós lelkületű gyülekezeti munkatársak sorát lehetne kiküldeni az üres parókiákba, gondozatlan gyülekezeteinkbe. (Van már erre is egy példa egyházunkban.) A kiterjedt önkéntesi szolgálat mellett főállású vagy tiszteletdíjas kerületi, egyházmegyei gyermek- és ifjúsági munkásokat, evangelizáló ének- és zenekarokat, látogató- és családsegítő szolgálatot végzőket lehetne beállítani a sorba.

Tudatosan felépített, más egyházakban is gyakorolt *újraélesztési kísérlet* kell alkalmazni! Ki kell mozdulni abból az ördögi körből, hogy egy lelkész egyedül próbál sok apró közösséget gondozni!

A fentiek alapján néhány épületünktől meg kell majd válni! Erre is volt és van példa; de ennél sokkal fontosabb a misszionárius lelkészek és munkatársak képzése, egyházunk lelki megújulása.

Meglévő templomainkat is át lehet alakítani közösségi életre alkalmasabb

terekké: fűthető terem, vizesblokk, könyvtár, játszórész, foglalkoztató. Külföldön láttam: a templom leválasztott előterében, a gyülekezet által működtetett étteremben önkéntesek főztek, kiszolgáltak, beszélgettek, lelkigondoztak. Ez egyszerre testi, lelki, szellemi program, vagyis jézusi modell. Nem kell félni tőle! Lehet, hogy egy-két testvérünk megütközik rajta, de elérünk olyanokat, akiket eddig nem tudtunk.

Gyülekezeteink anyagi önállósága érdekében is van mit tennünk. Nem kezdhetjük azzal az átalakítást, hogy hangsúlyozzuk a tized fizetésének szükségességét. Már csak azért sem, mert néhány testvérünktől nem pénzt kell kierőltetnünk, hanem éppen támogatnunk kellene őket.

Ezen a területen is feltétel a lelki megújulás. Ahol élő ígét hirdetnek, a gyülekezet biblikusan működik, ott a legtöbb esetben meglesz az anyagi következmény is. Csodák sorát éljük át ilyenkor. Az éhes, sovány, gondozatlan kecskét hiába fejjük...

Amikor az országos egyesületi ifjúsági munkához helyiségekre volt szükségünk, egy számomra ismeretlen néni több évre felajánlotta nagy budai lakását. A felajánlaskor nem tudta, hogy éppen azokban a napokban imádkoztunk megoldásért.

Nagy gyülekezetben erőnket meghaladó műszaki felújításokra készülünk, de a kassa üres volt. Ima és elszánás után névtelen adakozó küldött azokban a napokban külföldről egymillió forintot, ami elindította a folyamatot.

Egyik gyülekezetünk néhány éve önállósult csupán, de bevételének tizedét (!) más erőtlen közösség felkarolására használja. Nem azért, mert sok pénzük van, hanem azért, mert a hitük így vezeti őket.

Egyes presbitériumokban arról folyik a vita, hogy éves szinten két- vagy háromezer forint legyen az egyházfenntartói járulék... Ez a hitetlenség és az érdektelenség skandaluma.

Ha a magát evangélikusnak valló háromezer testvérünk csupán éves jövedelmének egy (!) százalékát adná, nem kellene kuncsorognunk az államtól „hitéleti” támogatásért. Az egyházellenes politikai erők aktivitásával is számolnunk kell! Itt és János püspök gyakorlati javaslatának (*Hid*

magazin, 2005/4.) komolyan vétele sokat segítene ezen a területen. Nem lehet idegen a gyülekezeti élettől a tisztességes gazdálkodás sem. A lelkészek helyzete sem egyszerű és egyértelmű. A „*kapálni nem bírok, koldulni szégyellek*” (Lk 16,3b) helyzetében élnek, sokan egzisztenciális kiszolgáltatottságban. Jelentős részüknek az állása csak a kívülről érkező kiegészítő jövedelmek és segélyek által tartható fenn. Több nyugati országban (például az USA-ban, Angliában) a helyi gyülekezetek önfenntartóak. Ha egy közösség nem tudja elérni ezt, megszűnik. Kegyetlennek tűnik első blikkre, de ez a biblikus, vagyis természetes és normális. Ugyanis ez is sarkallja a közösséget az eleven és hatékony lelki életre. Az áldást, a gyarapodást nem lehet kieroszakolni manipulatív eszközökkel. Ez a kísértése ennek a modellnek. De egyértelmű, hogy csak a jó, ihletett lelkészi és egyházközségi munka az, ami vonzó és eredményes. Azok a tagok maradnak meg az ilyen gyülekezetekben, akik hitre jutnak, és aktívan bekapcsolódnak a szolgálatba. Ehhez pedig elkötelezettségre van szükség.

Örülök, hogy a lap hasábjain lehetőséget kaptam gondolataim kifejtésére. Írhattam volna még más kérdésekről is, és főleg bővebben. Cikksorozatom kibővített változatát más anyagokkal kiegészítve, egy angliai tanulmánnyal együtt a közeljövőben füzet formájában is kiadjuk. Isten irgalmazzon nekünk, adjon megtérést, megújulást, törje meg az átkot életünkben, töltsön be jelenlétével!

Végezetül néhány gondolat Jeremiás siralmaiból:

„*Szemem könnybe borult, bensőm háborog, a földre roskadtam népem leányának romlása miatt...*” (2,11)

„*Prófétáid hiábavaló látomásokkal ámitottak téged! Nem leplezték le bűnödöt, hogy fordítsanak sorsodon.*” (2,14)

„*Szűvük az Úrhoz kiáltott Sion leányának várfala miatt.*” (2,18a)

„*Kelj föl, jajgass az éjszakában, az örökös kezdetén!*” (2,19a)

„*Szeret az Úr, azért nincs még végünk...*” (3,22a)

„*Még ha megszomorít is, irgalmaz, mert nagyon szeret.*” (3,33)

„*Téríts magadhoz, Uram, és mi megtérünk...*” (5,21a)

Evangélikus Élet, 2008/27–36.

Szeeverényi János

EGYÉB ÍRÁSOK

MISSZIÓS LÁTÁS

Iktatási beszéd 2003. október 11-én, a Deák téri országos evangelizáción

„Megesküdtem neked, és szövetségre léptem veled – így szól az én Uram, az Úr –, és az enyém lettél.” (Ezékiel 16,8)

Kedves Testvéreim!
Főlösképpen bármilyen magasröptű, kegyes és ugyanakkor modern missziói programról álmodozni és annak megvalósításán munkálkodni (esetleg erőlködni), ha a misszió alapfeltétele, az Isten ajándékaként átélt megtérés és újjászületés nem történt meg életünkben, és nem élünk annak erejéből. *Misszió ott van, de csak ott van, ahol Isten szeretete, mint tűz és láng kiárad a szívből, azt megisztítja, megújítja és felforrósítja. A misszió Isten lángoló szerelme, szeretete az emberi szívben és annak hatása a környezetre.*

A missziós szolgálat nem teológiai szigorlattal, nem egy speciális munkába való beiktatással kezdődik, hanem megtéréssel, megújulással. *Az újjászületett ember az első pillanattól kezdve misszionárius.* Ezért is érzem egyik oldalról kicsit kényelmetlennek szolgálatom megnevezését: evangelizációs és missziói lelkész, mintha az evangelizáció és misszió csak ilyen különleges választás és beiktatás után lenne végezhető. Tessék mondani, létezhet olyan keresztyén, aki nem missziós? Az ilyenre szokták mondani: fából vaskarika. Sokan felismerték, felismertük egyházunkban az utóbbi időkben is, hogy *megújulásra van szükségünk.* A felismerés szükséges, de kevés. Ezt követnie kell a személyes megtérésnek, az új életben járásnak. Az egyház erőtlensége, tanácstalansága mögött gyakran a komolyan nem vett bűnök vannak. Mi is szeretjük kimagyarázni bűneinket. Adjon Isten mindannyiunknak bűnismertetet, szabadulást, helyreállítást!

Helyzetünkről röviden

Gyülekezeteink kis része reményt keltően fejlődik, aktív élete van. Az elmúlt években önállósult is néhány közösség, de azt is tudjuk, hogy sok a

gond és a nehézség. A népesség fogyása, a falvak kiüresedése, a lakosság mozgása és a szekularizáció alaposan megviseli gyülekezeteinket.

A legutóbbi népszámláláskor a lakosság túlnyomó többsége egyházhoz kötődőnek vallotta magát, de ez a gyakorlatban nem látható. Az egyházak a rendszerváltozás után sem tudtak igazán kitörni a gettóból. Mindkét oldalon működik a beidegződés: az egyház maradjon a templom falai között. Társadalmunkat előnti a kultúrszenny, a fogyasztás egyedüli vallásként való erőltetése, az önző életstílus propagálása. Isten- és emberellenes erők, hatalmak cinikusan hajtják végre szellemi és gazdasági programjukat. Korunk ugyanakkor nagyon vallásos is. A piacon minden kapható. Magyarországon akadályoztatás nélkül működik és szedi áldozatait jó néhány káros, destruktív kultusz, szekta. Olyanok is, melyeket a liberális Nyugaton már betiltottak.

A New Age szellemi áramlat a társadalom szinte minden területére hatást gyakorol: oktatás, művészetek, politika stb. Szépnek és emberségesnek tűnik, mégis hazug, és ezért káros. Istent személyteleníti, az embert isteníti, a bűnről nem tud, ezért nincs szüksége megváltásra sem. Elégségesnek tünteti fel a pozitív gondolkodást, a vallásokat összemossa, ezoterikus, homályos, misztikus és valójában gyümölcstelen. Az önmegváltás irreális, gőgös útját járja. De mi lesz az út vége?

Mit tehetünk?

Nem szabad megijedni, visszahúzódnival! Úgy látom, hogy sokan a korszellemmel kiegyezve és a látszólagos túlerőnek megadva magukat lemondtak a misszióról. Isten viszont nem mondott le a világról!

A nyugati keresztyénség értékei és életjelei mellett is igen zavaros, erőtlen, önazonosságát veszített és bizonytalan. Tudom, hogy szükséges a bibliakutatás, de a felelőtlen és sokszor nagyképzű bibliakritika, szellemi, teológiai paráznság, etikai relativizálás és szabadosság következtében elveszíti a lényegét, az erejét. Ilyenkor megjelenik a kompenzálás: az élő Isten és az Ő Igéje helyét betölti a tudományoskodás, az ész, a vallásos turmix, a humanizmus, az önmutogató, az öncélú teologizálás.

Ez a szellemiség megkísérti a lelkészképzést, a lelkészeket is. Az egyház jövője szempontjából élet-halál fontosságú, hogy a lelkészképzés evangéliumi, missziós lelkületű, életszagú vagy valamilyen más irányultságú lesz-e.

Nem tágítunk, nem tágíthatunk az egyetemes bibliai tanítástól! Újra egyértelműen kell szólnunk Istenről, bűnről, megváltásról!

A híresztelésekkel ellentétben a keresztyén hit nincs válságban. A magát keresztyénnek valló nyugati ember van válságban.

A világ más tájain – főleg a déli féltékére gondolok – jelentős a keresztyénység fejlődése, vitalitása. Évekkel ezelőtt jártam a világ legnagyobb gyülekezetében, Korea fővárosában, Szöulban. Egy istentiszteleten közel harmincezren vettek részt és ilyen alkalomból egy vasárnap hetet tartottak. Tehát kb. kétszázezren jöttek el a gyülekezetbe egy napon. Több mint húsz éve nem szünetel az imádkozás. Szöul mellett egy hegyen évek óta éjjel-nappal imádkoznak az ottaniak. Nem tapasztaltam keresztyén bizonytalanságot, de nem is hirdetik azt a lapos, unalmas, az ígét megkérdőjelező kultúrkatyvaszt, amit itt Európában. *Az Ige a helyén van, erővel és hatalommal adják azt tovább, nem szégyellik Istent és az ő beszédét.* Ennek következtében növekszik a gyülekezet.

Nem vágyhatunk arra, hogy az egyház politikai és gazdasági hatalommá váljon újra. Ezt Isten elvette a keresztyénségtől. Erre nem is volt küldetésünk. Végre adjunk ezért hálát!

Ha krízisekkel, átalakulásokkal is, de meg kell találnunk az első három évszázad hitének erejét, őszinteségét, lendületét. A hajóból nyugodt szívvel kidobhatjuk azt, ami nem áll meg az Ige mérlegén. Sokan úgy gondolják, hogy a mai egyház megújulásához vissza kell térnünk az öt, tíz vagy tizenöt évszázaddal ezelőtti teológiához, liturgiához, szokásokhoz. Ez súlyos tévedés. *Nekiünk Istenhez és az Ő élő Igéjéhez kell visszatérnünk*, megtérnünk elsősorban, és miután a Szentlélektől vezetettek leszünk, tudni fogjuk, hogy az elmúlt évszázadokból ránk maradt örökségből mi áll meg az Ige mér-

legén, és mi az, ami segíti és nem lassítja, ill. teszi lehetetlenné Isten és ember találkozását, a missziót.

Evangélikus egyházunk sajátos helyzetben van. Mi az evangéliumról neveztetünk. Amennyiben az evangélium határoz meg bennünket, minden tevékenységünket, akkor óriási lehetőséggel élhetünk, de ha nincs a helyén az Ige, akkor semmink sincs az épületeken, történelmünkön, kultúránkon kívül. Az egyház természetesen kultúra is, de a kultúra még nem egyház.

TERVEK, ELKÉPZELÉSEK, ÁLMOK

Ima és mozgás

Nehézségeink ellenére mintha az utóbbi időben megmozdult volna valami. Egyre több imádkozó, böjtölő, közbenjáró és szolgáló közösségről hallunk egyházunkban. Egyre többen érzik az Isten szerinti megújulás szükségességét. Különböző munkaágak, missziós szolgálatok mellett évek óta végzi az evangelizációt és missziót az *EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért)*. Egy kis létszámú közösség is felvállalta az imádkozás szolgálatát, az *LM (Lutheránus Megújulás)*.

Az elmúlt esztendőben szerveződött kifejezetten a belmisszió elősegítésére az *EBBE (Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület)*. A következő hetekben jelentetik meg első nagyobb munkájukat, egy belmissziós könyvet. Örültünk, amikor hallottuk, hogy hitre jutott, elkötelezett evangélikus fiatalok rendszeresen összejönnek imádkozni, ígét hallgatni, és keresik szolgálatukat egyházunkban.

A *ZMC (Zákeus Média Centrum)* missziós filmjeivel jelentős szolgálatot végez egyházunkon kívül is.

A gyermek- és ifjúsági osztályunk, a Külmisziói Egyesület, a börtön-, kórház- és női misszió jelezte együttműködési szándékát.

Bátorítást jelent, hogy augusztus utolsó napján egyik egyházmegyénk ima-közössége kért áldást munkámra, és az is, hogy az országos irodaépületben

ötvenen jöttek el a most indult havi missziói bibliaórára, és sokan jelezték segítő szándékukat.

Stratégia, együttműködés és program

Szeretném segíteni a jövőben a *tudatosan átgondolt országos missziói stratégia* kialakítását! A népszámlálási adatok is segítenek abban, hogy felfedezzük a látens evangélikusokat, és jó szervezéssel új, *önálló gyülekezetek jöhessenek létre*. El kell érni, hogy *minden egyetemi városunkban legyen egyetemi gyülekezet*, ill. bibliakör. Püspökeink terveiben szerepel az *iskolalelkészi szolgálat* bevezetése. Nem lehet eléggé kiemelni az iskolai evangelizáció és misszió fontosságát. Több ezer gyermek és fiatal, ill. pedagógus bízott ránk. A kötelező tananyagon kívül megkapják-e kellő súllyal a megváltás örömhírét és a lelkipozást?

Olyan evangélikus középiskolánkról is tudok, amelyben a hittan csak választható lehetőség...

Szeretném *összefogni, erősíteni, segíteni a már működő missziós munkákat*: bel-, kül-, börtön-, kórház-, iszákosmentő, női és rádiómisszió.

Úgy gondolom, nagyobb összefogásra, erősítésre és kiteljesedésre van szükség más egyházi szolgálati területeken is, úgymint a Luther Kiadó, Tábori Lelkészség, diakónia, gyermek- és ifjúsági munka, médiaszolgálat (TV, rádió, regionális adók stb.), Internet Munkacsoport.

Lassan másfél évtizeddel a rendszerváltás után ideje, hogy túllépjünk a minimálprogramok világán. Ehhez áldásra, mennyei látásra és összefogásra van szükség.

Felajánlom segítségem, együttműködési készségem egyházi egyesületeinknek is: MEVISZ, KIE, Fébé.

Szeretném segíteni a határon túli magyarok közötti missziót is!

A média felelőssége

A *médiaszolgálat* az egyik alapfeladata a missziós lelkésznek.

Jelenleg tíz regionális rádiónak készítünk lelki programokat. Erősíteni sze-

retném az együttműködést az Egerben működő katolikus rádióval. Jó lenne megjelennünk a sokat hallgatott adókon is! Folytatni kívánom az evangéliumi kazetták és CD-k kiadását.

Jó lenne, ha a médiában evangélikus kultúránk bemutatása mellett erőteljesebben hallatszódhatna Isten igéje és a keresztyén bizonyágtétel!

Sajtónkban csak építő, evangéliumi anyagok jelenjenek meg! A tévtanítástól, libertinizmustól meg kell szabadulnunk, mint a kerti gyomoktól.

Szeretnénk, ha a *Missziói Magazin* folytatná megkezdett útját, és igazán meg tudná szólítani az Istentől távol élőket. Terveink szerint rendszeresen szerkesztenék az Evangélikus Élet újságunkba missziós oldalakat.

Az *Internet* a mai „római úthálózat”. Sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni erre a területre is!

A médián keresztül jóval több emberhez jutunk el, mint egy életen át a szószéki szolgálattal. Természetesen a szószék jelentőségét ez nem kicsinyíti.

Gyülekezeti munkások képzése

Egyházunk lelkészközpontúsága tarthatatlan. Szükséges országos terv alapján segíteni a *gyülekezeti munkások képzését*, szolgálatba állítását és utólagos gondozását. Információáramlásra és lehetőség szerinti együttműködésre van szükség az EKÉ-vel, amely bibliaiskolát működtet és a Hittudományi Egyetemen, ahol tervbe vették a gyülekezeti munkások képzését.

Népfőiskola

Evangélikus specialitás volt valamikor a *népfőiskola*. Ma sok népfőiskola működik hazánkban, evangélikus viszont csak egy. Szeretnénk elérni, hogy egyházkerületenként legalább egy komolyabb népfőiskola szerveződjön! A régi, tömör meghatározás szerint a népfőiskola célja a *vallási, nemzeti, hivatásbeli szolgálatra való nevelés*. Van-e ennél nemesebb és fontosabb cél?

Cigánymisszió

Részen ehhez kapcsolódik a számomra oly fontosnak érzett munka: a *cigányok felé való szolgálat*. Egy, a napokban készült felmérés szerint a magyar

ifjúságnak súlyos előítéletei vannak a romákkal szemben, s kisebb a homoszexuálisok vagy az AIDS-esek felé. Ugyanakkor tudjuk, hogy a cigányság közelíti a milliós számot, a lakosság tíz százalékát. Számptalan gond, nehézség terheli ezt a közösséget. Nem hiteles a keresztyénségünk, ha ezen a területen nem lépünk. Több nyomós érvünk is van mindezek alátámasztására:

1. Isten teremtése a cigányság, ők is megváltottak és halálosan szeretett nemzetség.
2. Ezért mi is szeretjük őket, mert Isten szeretete szorongat bennünket.
3. Ha megismerjük őket, és félretesszük előítéleteinket, rájövünk, milyen szépek, értékesek, szerethetőek.
4. Aki gyűlöli a cigányságot, és el tudja nélkülük képzelni az üdvösséget, nem nevezhető Krisztus követőjének.
5. A cigányság felemelése a magyarság jól felfogott érdeke is.

Nincsenek illúzióim afelől, hogy nehéz szolgálat ez. Nekem is voltak rossz tapasztalataim, de sokkal több nagyszerű találkozás, barátság kísérte eddigi munkámat ezen a területen.

Több lehetőség mellett a népfőiskolai modellt tartom a legjobbnak a cigányság felé irányuló munkában. Kárpátalján magyar nyelvű cigánytáborokban lelki ébredést tapasztaltam. Az utóbbi években gyülekezetek jöttek létre, templomokat, iskolatermeket, fürdőházat építettek. Tőlük is tanulhatunk.

Missziós segédanyagok kiadása

Terveim között szerepel jól használható segédanyagok kiadása:

- évente belmissziói munkaprogram,
- gyülekezetépítési könyv, amit mi íránk magunknak, magyarországi evangélikusok,
- missziós szórólapok (szenvedélybetegek, depressziósok, kórházi betegek, rabok, katonák, szekták áldozatai, kételkedők, fiatalok, házások, idősek, árvák, elváltak, elváltak gyermekei, homoszexuálisok, abortusz előtt és után lévők stb. részére) segítő a különböző missziók munkáját és a gyülekezet épülését is.

Evangelizációk, csendesnapok, találkozók

Érdekes a megértés miatt röviden értelmezni az evangelizáció és a misszió fogalmát.

Az *evangelizáció* az evangélium Szentlélek által, Isten erejével való hirdetése, megtérésre segítés.

A *misszió* tulajdonképpen az egyház teljes tevékenysége: az igehirdetés, a tanítás, a lelkigondozás és a szeretetszolgálat.

Az evangelizációért is imádkoznunk kell, mivel Isten ad *evangélistákat* (Ef 4,11), alkalmakat és megtéréseket. Bibliai értelemben vett evangélista kevés található.

Evangéliumot a legkülönbözőbb helyen és formában hirdethetünk. Aránylag sok evangelizáció van gyülekezeteinkben. Az evangelizációnak nevezett alkalmakra általában a leghűségesebb egyháztagok jönnek el, akiknek természetesen szükségük van újra és újra Isten Igéjére, de így nem érjük el a távoliakat. Komolyabban kell vennünk a megszokott alkalmainkat, elsősorban a médiaszolgálatot, hiszen több embernek hirdetjük így az igét, mint ahány evangélikus van országunkban, de törekedni kell az evangélium erőteljes megszólaltatására a vasárnapi istentiszteleten és a kazuális alkalmakon is!

Tudjuk azt is, hogy az evangélium leginkább embertől emberig, szívtől szívig terjed. Ezért kell bátorítani gyülekezeteink minden tagját a megtérésre és a személyes misszióra.

Gyülekezeteink akkor maradhatnak meg, ha átalakulnak missziós, családias közösségekké, amelyekben a teljes személyiség megtalálja a testi-lelki-szellemi otthonát.

A hit gyümölcse a szeretetszolgálat

A diakónia, a *szeretetszolgálat* mindig is gyümölcse volt a lelki megújulásnak. Értetni kell a misszió és a diakónia összefüggését, elválaszthatatlanságát, de különbségét is. A keresztyén üzenetet nem szabad összetéveszteni a humánizmussal. A keresztyénség elsősorban Isten büntől, haláltól, a gonosz hatalomtól való megváltását, szabadítását kell, hogy hirdesse.

A megváltást átélt ember önkéntelenül is igyekszik továbbadni elsősorban az Igét és azután mint gyümölcs kreatívan, személyre szabottan végzi a szeretetszolgálatot.

Több helyről is hallható a szándék *árvaház* alapítására. Itt is összefogásra van szükség.

Néhány gyülekezetünkben szervezeten végzik a *családsegítést, a házigondozást*. Ez utóbbi a látogatásnak szervezettebb, hatékonyabb formája. Erre képezni kell és ki kell választani a munkatársakat. A misszió szempontjából óriási ennek a területnek is a jelentősége.

Ökumené, társadalom

Isten rászorította a felekezeteket az összefogásra. Sok helyen működik a Lélek vezetése szerint szabadon is a közös szolgálat. Szép eredményeink vannak, de ez még mindig kevés. Minden településen a saját közösségünk gondozása mellett fel kell venni a teljes népesség felé irányuló szolgálat felelősségét. Ez igazán csak imádkozva, Krisztusra figyelve történhet meg. Ahogyan eddig is különböző szervezetekben részt vehettem a közös szolgálatokban, úgy remélem, hogy ezután még erőteljesebben munkálhatom a közös misszió ügyét az egész társadalom megszólítására.

Magyarországnak Istenre van szüksége!

Erős vár a mi Istenünk!

FARMER ÉS LUTHER-RÓZSA

MEG KELLETT FORDÍTANI A BICIKLIT

Ilyen temetésen se szolgáltam még! Nem is temetés volt, hanem baráti együttlét, istentisztelet, evangelizáció. A külső adatok mellbevágóak: elhunyt Metzler Vilmos, a kelenföldi gyülekezet tagja ötvenhárom éves korában. Ez a tény önmagában elviselhetetlenül fájdalmas lenne (különösen is közvetlen szeretteinek), ha nem tudnám, hogy Isten belépett Vili életébe, megtérítette és magához vonta. Kapcsolatunk, mely később testvéri barátsággá fejlődött, nyolc évvel ezelőtt kezdődött. Megjelent családjával egy kelenföldi istentiszteleten. Feltűnt már az alkalom alatt vasmunkás természetével. Elmondta, hogy szeretne megkeresztelkedni, és bekapcsolódnival családjával együtt a gyülekezet közösségébe. Néhány hét alatt szinte elolvasta az iratterjesztési könyvtárat. Feledhetetlen az az istentisztelet is, melyen megkereszteltem kamasz fiával együtt. Új színt, mozgást hozott Kelenföldre. Szinte mindenbe bekapcsolódott. Ötvenévesen ifjúsági programokon is részt vett, jött a nyári konferenciákra, szervezett bicikliszakkört, éveken át számtalan fizikai, karbantartási munkát elvégzett. Megtéréséről egyszer azt mondta: Meg kellett fordítani a biciklit. Volt honnan megtérnie. Élte több ezer kortársával együtt a budapesti munkások életét. Kőbányai családban született, egyházhoz nem volt köze, a szociális eszme megragadta, munkásőr lett. Később csalódott a sok hazugság miatt, de szociális érzékenysége megmaradt. Megismerte és megszerette Jézust, igazi nagy találkozás volt ez számára. Rajongott Lutherért, azonosulni tudott igazságérzetével, lényeglátásával, harcaival. Többször beszélt arról, hogy az egyház nem érti a munkások világát, nem találja meg feljűk az utat. Eljött a templomi esküvő ideje is. Csodálatos alkalom volt! Feleségével együtt kézen fogva térdeltek, és ömlött mindnyájunk könnye. Az alagsori kisteremben volt a menyegzői vacsora barátaival, régi és új testvéreivel. Igazi jézusi lakoma, együttlét volt: az Atya és a hazatért fiú közössége.

Az utolsó hetekben csak a Biblia és a Reményik-kötet volt az éjjeliszekrényén a kórházban. Megbeszéltük, hogy elviszem autóval betegen is két nyári konferenciára: a piliscsabai missziós hétre és a soproni roma-magyar találkozóra. Beteg, fáradt teste már nem bírta az utat, de a nyitó nap délutánján felhívott telefonon. Tudom, hogy Vili már az örök, mennyei konferencia részese, boldog tagja a Bárány menyegzőjének... A ravatalozóban gitárkísérettel zengtük egyik kedves énekét: „Odamegyek, ahol a Bárány trónja áll.” Az útmutató napi igéje, a 18. zsoltár adott vigasztalást, útmutatást és reménységet: *„Szeretlek, Uram, erősségem! (...) Körülköttek a halál kötelei (...) Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam (...) Meghallotta hangomat (...) Lenyúlt a magasból, és fölvetett (...) Fénysugarat ad nekem Istenem a sötétségben (...) Sokszor lehajoltál hozzám (...) Olyan nép szolgál nekem, amelyhez nem volt közöm(!) (...) Él az Úr, áldott az én kősziklám!”*

Szeretett párja kérésére az utolsó földi útjára farmerbe öltöztették. A kabátra Luther-rózsát tűztek. Hiányzik nagyon, de hiszem, hogy találkozzunk.

Létfontosságú kérdés: Figyel-e az egyház ezekre a jelekre, üzenetekre?

Evangelikus Élet, 2004/37.

FÉNY VAGY TE IS!

*„Éheztem és ennem adtatok,
szomjaztam és innom adtatok,
jövevény voltam, és befogadtatok,
mezítelen voltam, és felruháztatok,
beteg voltam, és meglátogattatok,
börtönben voltam, és eljöttetek hozzám.”*

(Mt 25,35–37)

Isten Lelke írja be mindnyájunk szívébe a fenti igéket!
„Az Isten szeretet. Aki pedig a szeretetben van, az Istenben van.” (1Jn 4,16)

Az Isten, a szeretet meg akar testesülni az emberben! Benned is!
A szeretet az Ő cselekvő, történő, létező igéje bennünk. Ez pedig nem elmélet, nem hangulat, hanem a fenti jézusi igék hétköznapi, gyakorlati megvalósulásai bennünk és általunk.

Jézus félreérthetetlenül azonosítja magát minden szükségét szenvedővel.

Jézus él bennünk, ha a fenti programot teljesítjük.

Soha ennyi nyomorúság még nem volt a földön!

„Fény vagy te is!”

Hiszed-e ezt?

Ki kell lépniük a fogyasztói vallásosságból!

Isten Lelke mint élő vízfolyam áradni akar rajtunk keresztül. (Jn 4,14)

A számtalan ínségben lévő közül szeretném felhívni a figyelmet most a cigányokra.

A tények bármily meglepőek is:

- a cigányság lassan 10%-a a magyarországi népességnek;
- évszázadok alatt nem tudott beépülni, asszimilálódni;
- gettósodott és gettósították(tuk);
- ennek következtében (is) nagy része munkanélküli, szegény;
- ezért az alvilágban, és így a börtönökben is sok cigány van;

- de ők is Isten teremtményei;
- értük Isten Jézusban meghalt;
- számukra is megnyílt az út az üdvösségre;
- sok-sok cigány lesz a mennyben;
- mert Isten szereti őket;
- csodálatos értékeik vannak: zene, tánc, festészet, irodalom stb.;
- Isten a keresztyéneken keresztül szeretni akarja a cigányokat, és ki akarja szabadítani őket az ördögi körből, melyet a kölcsönös gettósítás okozott.

Hiszem, hogy szabad utunk van hozzájuk. Kérjük ehhez kegyelmi ajándékot! Nézzünk Jézus szemével körül környezetünkben! Érezzünk az Ő szívével! Csenedesdjünk el! Imádkozzunk vezetésért, ötletekért!

Nem lehet lerohanni őket. Meg kell (lehet) találni a kapcsolópontokat! Lehet közös programokat szervezni!

Ha látják majd jó cselekedeteiteket (Mt 5,16), és nemcsak szavaitokat, dicsőíteni fogják az egy igaz Atyát, mindnyájunk közös Atyját.

Menjete el a nevelőintézetekbe, a börtönökbe! Látogassátok meg őket a táborokban és gyülekezeteikben is!

Tartsátok velük folyamatosan a kapcsolatot! Tiszteljétek őket! A „szent” lekezelést megérik és elutasítják, de meggyőződésük és tapasztalatuk, hogy Jézus Lelkének ők sem tudnak ellenállni.

Megrázó, hogy vallásos emberek is milyen szeretetlenül tudnak érezni velük szemben.

Amíg nem ismertem és nem szerettem őket, nekem is sok rossz tapasztalatom volt.

Tudom, ezt a szolgálatot nem lehet magunkra erőltetni, de aki indítást érez, ne álljon ellen!

Vezess! Keresztyén ifjúsági vezetők lapja, 1993/13.

MALACKA-SZINDRÓMA

„A háza közelében, rúd tetején, egy darab törött lécen ez volt olvasható: »TILOS AZ Á.« Amikor Róbert Gida megkérdezte Malackát, hogy ez mit jelent, Malacka szemrebbenés nélkül kijelentette, hogy ez az ő nagyapjának a neve.” (Milne: Micimackó)

Ki ne ismerné ezt a bájos részletet a Micimackóból? A történetből később kiderül, hogy Malacka, mivel nem tud olvasni, nem is tudja, mit jelent a töredékes felirat – amit ő helyezett el –, és amikor rákérdeznek, mellé-

beszél.

Ezen a fotón is olvashatjuk a „TILOS AZ Á” feliratot egy VIII. kerületi elhíresült, és már néhány éve bezárt ifjúsági szórakozóhely szemeteseküskáján.

Sokszor töredékes, mások számára nem biztos, hogy érthető „feliratokat”, fogalmakat használunk: „keresztyénség”, „újjászületés”, „misszió”. Értjük, mit írunk, mit mondunk? Kirakott „tábláink” érthetőek, nem tévesztik meg a „járókelőt”?

Vannak ún. megtértek, akik úton-útfélen használják a fenti szavakat, de talán ők sem tudják igazán, mit jelentenek. Ez a Malacka-szindróma...

Hiszem, hogy Isten Szentlelke érthetően akarja megszólítani a mai fiatalokat is. Ezt az emberien isteni és istenien emberi nyelvet nekünk is tanulni kell. A legjobb mester ebben is Jézus.

Félek, hogy templomaink, egyházi épületeink feliratai sokaknak annyit jelentenek, mint Malackának a saját táblája. Nem az a lényeg, hogy értse és értsék, hanem az a fontos, hogy legyen tábla, felirat, címke: Ez a mi házunk, várunk (Erős várunk...), ingatlanunk, intézményünk! „Érted-e, amit olvasol?” – kérdezte Fülöp az etióp főembert. Érted-e amit beszélsz? – kérdezi tőlünk Isten.

Missziói Magazin, 1999/1.

MI KÖZE A PÁRDUCNAK A KUTYÁHOZ?

Semmi. Igen, úgy általában semmi. Csakhogy néha különös dolgok történnek. Például akkor, ha az újszülött párducnak vagy tigrisnek elpusztul az anyja, vagy az állatkert természetellenessége miatt az anyaállat nem eteti a kicsiket. Ekkor keresnek olyan kutyát, aminek szintén kölykei vannak, és láss csodát, a kutya elfogadja, adoptálja a tőle idegen fajú kicsinyeket.

„Normális” körülmények között – jó esetben – messze elkerülnék egymást.

A fenti példában a kutya nemcsak kutya, hanem anya, a párduc nemcsak párduc, hanem magatehetetlen, kiszolgáltatott kölyök.

Aki szereti az állatokat, önmagában is szépnek találja ezt a jelenséget, de itt mást is tanulhatunk.

A Teremtő sok üzenetet helyezett el a természetben.

Megtervezzük a gyülekezet programjait, szervezzük a csoportokat, stratégiát készítünk a hatékony, korszerű, biblikus misszióhoz, gyülekezetépítéshez.

A keresztyén ember felelősséget hordoz embertársaiért.

Krisztusunk küldése alapján tanítvánnyá kellene tennünk *minden* népet széles e világon! (Mt 28) Valljuk meg őszintén, van mit pótolni ezen a téren is!

A misszió elsősorban nem program, ténykedés, nyüzsgés, erőlködés, hanem állapot, mégpedig *áldott állapot*.

Fenti példánk alapján ez azt jelenti, hogy Isten Lelke által bizony megváltozhat a természetünk is, és olyan embereket fogadhatunk be és „táplálhatunk”, akiktől elfordultunk, vagy netán viszolyogtunk.

Kelenföldi Hírlevél

A MISSZIÓI PARANCS (MT 28,16–20)

Atizenegy tanítvány... – *megrázó, hogy három év taníttatás után egyikük öngyilkos lett.*

...pedig elment Galileába arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket. – *Odamennek, ahova Jézus küldi őket, és nem a maguk feje után. Galileába, a pogányok Galileájába (Mt 4,15). Jézus a hegyre rendeli őket. A hegy az Istennel való találkozás, a kapcsolat szimbóluma.*

...mikor meglátták őt – *Jézusra kell néznie a szolgálatba indulónak –*,

...leborultak előtte – *a leborulás: bűnbánat és imádat –*,

...pedig kétségek fogták el őket. – *még ekkor is, a három év után is, a Feltámadott közelében? Ilyen a kételkedés? Jézus ekkor is, ezek után is szolgálatot bíz rájuk.*

Jézus hozzájuk lépett és így szólt: – *igen, a kételkedőhöz és az Őt imádóhoz egyaránt odalépő Úr az örömhír lényege és forrása.*

Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. – *Milyen döntő és békét adó hír ez!*

Menjete el tehát – *menjete, és ne üljete, ne várjátok, hogy majd csak megmozdulnak a harangszóra! –*,

...tegyete tanítvánnyá minden népet – *mindet... Jézusban, Jézus által nincs kizárólagosság. Az egyház feladata nem a „gyülekezetépítés”, hanem a népek megtérítése –*,

...megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében – *nem varázsigerőlről van szó, hanem Lélekről, igazságról, valóságról: beme- ritve, bevezetve, beavatva őket a háromságos szent Isten lényébe, közösségébe –*,

...tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek – *a tan és az élet egysége ez; követés –*;

...és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. – *Milyen fontos ezt tudnunk ma is, a helyi és globális veszélyek, kísértések, bűnök világában.*

Missziói Magazin, 2001/2.

RÁCSOK MÖGÖTT SZABADON

Kis szolgáló csoporttal jártam a váci börtönben 2006. március 4-én. Nem tarthatom meg magamnak, amit ott kaptam, átéltem.

Figyelnünk kell Isten munkájára! Merre jár ma Jézus Magyarországon? Többek között fegyházban, betörők és gyilkosok között! Nem új jelenség ez, hiszen maga az Úr mondta: „*börtönben voltam és eljöttetek hozzám.*” (Mt 25,36) Jézus ott van, ahol az emberek a bűn, betegség, baj, nyomorúság foglyai. Ha eddig nem zaklatott fel ez a bibliai üzenet, kedves olvasó, most éppen itt az ideje ennek. Megváltónk elvárja az övéitől, hogy ők is ott legyenek, ahol Ő van.

Egyeztetések és beléptetés után ott töltöttünk néhány órát, de Jézus a börtönben nem „vendég”, „meghívott prédikátor”, hanem lakó!

Ezt a tényt néhány külső jellel bizonyítom.

A túlszűfolt intézményben nyolcszázötvenen raboskodnak, több mint háromszáz az alkalmazott. (Sokba kerül a bűn.) Jelentős része a foglyoknak súlyos bűncselekmény miatt kapta az ítéletet.

A lakók huszonöt százaléka (!) látogatja a keresztyén alkalmakat. (Egyházunkban mintegy tíz százalék vesz részt a gyülekezet életében!)

Katolikusok, reformátusok, baptisták viszik a szolgálat terhére. Mi egy szombat délelőtti bibliaórára kaptunk meghívást. Négy szolgatársam bizonyosságot tett Isten megváltó, szabadító szeretetéről, én hirdethettem az ígét, és hívtam megtérésre a hallgatókat a jánoszi ige alapján: „*A Mester itt van, és hív téged. (...) Lászá, jöjj ki! És kijött a halott.*” (Jn 11,28–44)

Az elmúlt években sokan hitre jutottak a fegyházban. Ezt mi ébredésnek nevezzük. Az éneklést a rabok vezették. Több mint fél órán át dicsőítették Istent mintegy hatvanan. Az ismert ébredési ének itt egyedien hangzott: „*Jövök, semmit nem hozva, / Keresztedbe fogódzva, / Meztelen, hogy felruházz, / Árván, bízva, hogy megszámsz. / Nem hagy a bűn pihenést, / Mosd le, ó, mert megemészt!*” (Aki értem megnyíltál – EKE Énekeskönyv)

Ha nincsenek vendégek, több idejük marad, egy órát szoktak énekelni.

A különös gyülekezet tagjai is szolgálnak, bizonyosságot tesznek ilyenkor. Az alkalom utolsó fél órájában imaközösségben voltunk! Miközben imádkoztunk, jól hallható, zúgó szél támadt (viharos volt az időjárás), tüzes nyelvek nem jelentek meg, de a szemekben ott volt a mennyei láng.

Az a testvérünk, aki hívott a szolgálatra, korábban öt évet töltött itt az egyik cellában. Már sok éve szabadult, az Úr tartja és használja őt. A Lélek gyümölcseiről tanította egykori rabtársait.

Mélyen érintett egy bentlakó története. Velem egykorú, negyvenhét éves. Élete nagyobb részét rácsok mögött töltötte, de tizenkét évvel ezelőtt megtért, újjászületett. Ma ő az egyik megbízott lelki munkás a börtönben. Megtanult zenélni, ő vezette az éneklést elektromos orgonán (CD is készült énekszolgálatáról *Rácsok mögött szabadon* címmel), és úgy hirdette az evangéliumot, ahogy szószékeken is ritkán hallani. Még kilenc éve van, de lélekben, szellemben szabad...

Egyházaink, gyülekezeteink nem lennének sanyarú állapotban, ha ilyen egyértelműen hirdetnénk a megtérés ígétét, élnénk Isten erejéből, amely „*erőtlenység által ér célhoz*” (2Kor 12,9).

Csodálatos ajándéka Istennek, hogy a börtönparancsnok is megtért (evangélikus), és lehetőségei szerint segíti a lelki munkát. Minden hetet munkatársi bibliaórával kezdenek a fegyház dolgozói.

Május 1-jén a váci ökumenikus ifjúsági találkozó keretén belül a székesegyház előtti téren a fogvatartottak is szolgálnak majd.

Meghívtam őket, akik szabadok lélekben, hogy jöjjenek el a nyári piliscsai missziós konferenciánkra és az őszi országos evangelizációra, a Deák téri templomba, hogy hirdessék nekünk, szabad raboknak az ígét. Imádkozzunk, hogy mindez létrejöhessen!

Még inkább azért könyörögjünk, hogy a Lélek munkája nyomán mi is felelőbredjünk!

Evangélikus Élet, 2006/11.

HALÁLOS KONSZENZUS VAGY HITVALLÓ KÖVETÉS?

„És kijött a halott...” (Jn 11,44a)

A vitaanyag* fontos kérdéseket vet fel, szükséges ezekről gondolkodni, beszélgetni.

Az egyház őrzi az örök és a történelmi értékeket, de minden korban meg kell hogy találja a kulturális kapcsolópontokat környezetével. „...*e világ fia* a maguk nemében okosabbak, mint a világosság fia” (Lk 16,8b) – figyelmeztet Jézus.

Tanulni lehet, sőt kell a világtól (is) az adminisztrációt, a technika használatát, a munkaszervezést és minden mást, ami szolgálatunkat közvetíti, hatékonyabbá teheti; de ez alapvetően nem az egyház lényegéhez, küldetéséhez tartozó terület.

Az „élő kövek” és az „evangélikus megújulás” fogalmak számomra mást és többet jelentenek, mint ami a tanulmány nagy részében olvasható.

Egyházunknak elsősorban nem stratégiára van szüksége, hanem döntő módon megtérésre, lelki megújulásra. Nincs az a professzionális tervezés, világtól átvett módszer, ami az egyházon segíteni tudna az Istentől jövő újjáteremtés nélkül.

A vitaanyag spirituális hiányán egy szép preambulum sem segítene. Több kell.

Az új stratégiát át kell hogy itassa a megtérés evangéliuma, a régi, rossz, illetve lejárt dolgok, jelenségek megnevezése és a Jézus személyén, tanításán tájékozódó tervezés, látás.

A vitaanyag gyakran használja a spiritualitás kifejezést. Ennek csak abban az esetben van létjogosultsága, jelentősége, ha ez Isten Szentlelkének intenzív munkáját jelöli életünkben. Nem meditációra, elcsendesedésre van szükségünk csupán, hanem prófétai, újjáteremtő igére, csodára, amely a *negyednapos hullát is kihozza a sírból*.

A mai idők hasonlatosak a keresztyénség első évszázadaihoz. *Eljött a hitvallás ideje*.

Sok esetben rövid távon sem tart meg a pénz, az állami támogatás, épületek, szakmaiság, szervezés, kultúrprotestantizmus, hagyomány, egyebek. Ami lebomlott az egyház életéről az elmúlt 150-200 évben, nagyrészt nem Istentől való volt. A konstantini korszak végérvényesen lejárt, annak legtöbb területével, vonatkozásával együtt. Érezhetően rendkívül keserves ezt felismernie az egyháznak. Nem is akarja, hiszen döntő és nagy változásokat igényelne, és az nem más, mint a megtérés, a *metanoia* (= a gondolkodás teljes megfordulása) Jézus személyéhez, tanításához, stílusához, módszereihez.

„*Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.*” (Zsid 13,8)

Erre azt szokták mondani, hogy a kor viszont mindig más, változik. Ezzel egyetértek, de a hangsúly mégiscsak Jézuson van, mert ő ma is él, az övét vezet, hozzá lehet alkalmazkodni, vagyis követni őt.

Az egyháznak fel kell ismernie Jézus Krisztus személyének, tanításának és művének specialitásait, lényegét:

- tisztán hirdeti az igét, ami törvény és evangélium;
- a megtérést és az Istennel való kapcsolatot helyezi a középpontba;
- megvalósítja Isten országát a földön;
- mozgásban van, elérhetővé teszi magát és az országot azok számára, akik maguktól erre nem képesek, vagyis mindenki számára (a parancs is így szól a Mt 28,16–20-ban);
- az elhívottakat elküldi a pogányok felé;
- tanítványi csapatmunkában fejti ki tevékenységét;
- nem hajlandó teológiai és etikai megalkuvásra;
- viselkedése, szavai, öltözködése természetes, normális;
- az embert holisztikus valóságában közelíti és segíti (1Thessz 5,23);
- határozottan hirdeti a kárhozat és az üdvösség valóságát stb.

Ha valóban akarjuk az evangélikus megújulást, és élő kövek egyháza akarunk lenni, adott a megtérés tartalma is.

A megtérésnek két lényeges fázisa van: elfordulás a rossz, működésképtelen régittől és odafordulás Isten (új) útjára.

Az egyház lényege a misszió, nem pedig egyik tevékenysége a sok közül. Például a diakónia és az oktatás is misszió. A célja mindennek, hogy az emberek üdvösségre jussanak. Evangélikus templomból, szeretetotthonból és gimnáziumból is lehet kárhozatba jutni. Missziót csak misszionárius képes végezni. A misszionárius Szentlélek által újjászületett és általa vezetett ember, akiben Krisztus él; benne az ő gondolatai, érzései és az ő cselekedetei vannak. *Az egyház minden tevékenysége – lényege és célja szerint – evangelizálás és misszionálás.* Amennyiben jövőt álmodunk egyházunknak, akkor spirituális, teológiai szempontból közelíthetjük csak meg a kérdést. *Az egyház spirituális valóság.*

A vitaanyag sokszor emlegeti a misszió kifejezést, de a kifejtésben legtöbbször eltér a misszió bibliai lényegétől. A legtöbb javaslatot, ötletet bármely világi szervezet is felvethetné. Például az ifjúsági munkáról szóló fejezet – már fájó módon – akár egy politikai párt ifjúsági tagozatának is lehetne a programszövege. Így lejárátjuk és elkoptatjuk a misszió lényegét.

A nyugati egyházak jelentős részének enerváltságát pontosan ez az egyoldalú világi szakmaiság okozta. Olyanoknak adtak felelősséget, akik nem voltak megújult életű keresztyének. Lehet, hogy hisznek Istenben, okos, jó szándékú emberek, de nem lángol a szívük Krisztusért és az emberekért, nem evangelizálnak, nem szánják oda testüket – és életüket – „*éggő és szent áldozatul*” (Róm 12,1).

Felelős vezető az egyházban csak megtért ember lehet. Az ilyen megállapításokra sokan haragszanak. Leginkább azok, akik nem ismerik a megtérés tapasztalatát. Pedig ez olyan evidencia, mint az, hogy mélyvízbe csak az ugorjon, aki tud úszni, és szív műtétet lehetőleg szívsebész végezzen.

A megtérést mindenki maga tesztelheti saját életét vizsgálva. A megtért ember tudja, hogy megbocsáttattak a bűnei, megszabadult a „bűntől, haláltól, ördög hatalmától”, örök élete van, és követi a Bárányt, bárhová is megy, vagyis evangelizál, misszionál. Ez lett élete értelme, tartalma és célja.

Számtalan testület, bizottság munkájában részt vettem az elmúlt évtizedekben. Tapasztalatom szerint csak abból az elgondolásból, tervből, stratégiából lett valami, vagyis valósult meg legalább részletekben, amelyben ott volt az isteni vezetés, tűz, szentlelkes elkötelezettség.

Megjelent egy cikkem az *Evangélikus Élet* 2008. május 25-ei számában, amelynek *Megtérsz vagy meghalsz* volt a címe. A megújulás biblikus, jézusi feltételeiről írtam. Némelyeket felháborított és ellenreakcióra indított a cím és a tartalom. Sokan viszont örömknek adtak kifejezést.

Ma is úgy gondolom – sőt egyre erősebb bennem ez a felismerés –, hogy itt életről-halálról van szó. Kétségtelen, hogy félreérthető a kegyelem egyházában a „megtérsz vagy meghalsz” kijelentés, de ez nem törvényeskedő fenyegetés, hanem isteni szeretetből fakadó féltés. Így nem mehet tovább: ha mint só, ízünket veszítjük, megtaposnak az emberek. Diagnózisra, terápiára van szükség, hogy legyen rehabilitáció az egyház számára!

Számtalanszor szólott Isten népének a figyelmeztetés: „*Tanúul hívom ma elletek az eget és a földet, hogy előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet...!*” (5Móz 30,19) „*Hagyjatok fel vétkeitekkel, amelyeket elkövettetek, és újuljatok meg szívetekben és lelketekben! Miért halnátok meg, Izráel háza?*” (Ez 18,31)

Különös volt, hogy cikkem megjelenése után egy héttel – miközben kőzapor hullt rám – egyházunk perikóparendszer szerint a kijelölt prédikációs ige Ezékiel könyvének 18. fejezete volt. Több száz evangélikus szószéken olvasták fel a felrázó üzenetet, amelynek esszenciája: megtérsz vagy meghalsz... Jézus a siloámi tragédia kapcsán így szólott: „*...ha meg nem tértek, mindnyájan ugyanúgy vesztetek el.*” (Lk 13,5)

Istent és az ő ügyét nem kell féltenuünk. A helyi egyházat viszont van miért felrázni, józanítani, erősíteni, hiszen a leépülés, fáradtság, lelki parázna-ság, a világ gyűlölete egyre erősebben érezteti hatását közösségünkben.

Szeretett testvérek! Krisztus egyházában nem lehet mindennek teret engedni, nem lehet mindennek és mindenkinek egyszerre igaza. A nyugati egyházak jelentős részének és a mi egyházunknak is az a legnagyobb gyengesége, amit a vitaanyag sajnálatosan így fogalmaz meg: „A különböző te-

ológiai felfogások ne egymással összecsapva, hanem egymást megértve és erősítve keressék a konszenzust a vitás kérdésekben. A többség által elfogadott és támogatott döntéseket pedig (további kritizálás helyett) vállalni kell, és következetesen megvalósítani.”

Ez a megközelítés nem biblikus, nem krisztusi, tehát nem az egyház javát és jövőjét szolgálja. Ez nem Jézus, hanem a korszellem hangja, ami az egyházat fellazítja és romlásba segíti. Mózes, Illés, Jeremiás, Jézus, Pál, Luther, Bonhoeffer is így vélekedett és cselekedett? Hol lennének már azóta? A többség igazat adott nekik?! Valóban az volt a céljuk, hogy koruk teológiai felfogásainak, irányzatainak szintézisét hozzák létre? Ilyen gondolkodással megrontjuk és paráznává tesszük az egyházat, Krisztus mennyasszonyát. A mai napon, amikor írom e sorokat, az Útmutató igéi ezek: „*Ne állj a rosszat akaró többség mellé.*” (2Móz 23,2) „*Ne igazodjatok e világhoz, hanem változatos meg értelmek megújulásával (megtérés), hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.*” (Róm 12,2)

Az új amerikai elnök, Barack Obama az ismert lelkészt, Rick Warren-t kérte fel beiktató, áldó imára. Köztudott, hogy a gyülekezet- és egyházépítő baptista pásztor a homoszexualitás kérdésében a bibliai tanítást képviseli. A másik oldal felzúdulása miatt az elnök felkérte a homoszexualitását vállaló anglikán püspököt, Gene V. Robinsont, hogy egy másik helyszínen és szertartáson ő is imádkozzon. Ez az a kovász, amitől őrizkedni kell, ez nem más, mint kiegyezés, összemosás, *halálos konszenzus*. A Nyugat romlása és hanyatlása ebben a szellemi viselkedésben is felismerhető.

Az amerikai anglikán egyházban is így kezdődött, ahogy a vitaanyag tanácsolja: a különböző teológiai felfogások béküljenek ki, jussanak konszenzusra, a többség döntsön, a kisebbség ne kritizáljon, sőt segítse a döntések megvalósulását is. Ha az rossz, akkor is? Ez nem jézusi út.

Megtérés vagy meghalsz című írásomban tíz pontban soroltam fel a megújuló egyházak karakterjegyeit. Tételimeket bővebben is kifejtettem hetilapunkban. Egyik püspökünk írásomra is reagálva hangsúlyozta, hogy szükség van beszélgetésre ezekről a kérdésekről. A cikksorozatra hivatalos helyről nem érkezett reakció.

Egyházunk megújulási törekvéseihez a jelen időben a fenti gondolatokkal és az említett tanulmánnyal járulok hozzá; de még inkább a megfogalmazott megújulási program megvalósításával.

CREDO Evangélikus Műhely – 2009. különszám

* CREDO Evangélikus Műhely – 2009. különszámában megjelent *Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája* című vitaanyag.

ÚJ NAP – ÚJ KEGYELEM

Vasárnap

„*Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az ő nevéért.*” (Zsolt 23,3)

Krisztus mondja a példázatban: „*Amikor a pásztor a maga juhait mind kivезeti, előttük jár, és a juhok követik, mert ismerik a hangját.*” (Jn 10,4)

(Lk 16,19–31; 1Jn 4,16b–21; Zsolt 13) A keresztyénség Krisztus követése minden nap, minden helyzetben. Földi élete erre is példát ad: ő mindig mozgásban, úton volt. Természetesen eljárt templomba, zsinagógába is, de nem ezt tartotta célnak. A megszokott, sok esetben kiüresedett gyülekezeti életet is misszió- és szeretetközpontúvá tette, és mindezt kivitte, kiszabadította a szakrális (~szent) rabságból. Nem várta az embereket, hanem közéjük ment. Így van ma ez a róla elnevezett egyházakban? Kedves Olvasó, kövessük „...*a Bárányt, bárhová is megy!*” (Jel 14,4)

Hétfő

„*Az Úr őrszi a jövevényeket, támogatja az árvát és az özvegyet.*” (Zsolt 146,9)

„*Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt.*” (Fil 2,5)

(Lk 10,1–9[10–15]16; ApCsel 10,19b–31) Elég abból, hogy az „oratio oecumenicá”-ban, az istentisztelet záró imájában megemlékezünk az özvegyekről és árvákról, de nem sokat teszünk értük. Ne csak imádkozunk a „Szabó néniért, aki a Kossuth utcában lakik...”, hanem menjünk el hozzá! Jézus a mi testünkben akar közlekedni, áldani, szeretni. A gyülekezet Isten családja. Az özvegy és árva minden hívő édesanyja, édesapja és testvére (Mt 12,47). Gondolkodjunk ezen ma reggel, csendesedjünk el, és hallgassuk, mit mond a Lélek a mai gyülekezetnek!

Kedd

„*Fordulj hozzám, Uram, mentsd meg életemet, szabadíts meg, mert irgalmas vagy!*” (Zsolt 6,5)

„*Jézus ezt mondta a meggörnyedt asszonynak: »Asszony, megszabadultál betegségedből.« És rátette a kezét, mire ő nyomban felegyenesedett, és dicsőítette az Istent.*” (Lk 13,12–13)

(Jer 36,1–6[7-9]10.21–24.27–31; ApCsel 9,32–43) Ő Jézus, Jesua, a Szabadító; Ő azokért jött, akik megfáradtak, és meg vannak terhelve és kötözve a bűn, az ördög, a halál igájával, köteleivel. Sokan a bűnbocsánatot tartják a legfőbb ajándéknak. A fölösleges rangsorolást mellőzve hangsúlyoznunk kell a szabadítás és szabadulás isteni lehetőségét és örömét. Ne hárisd el a felelősséget, ne fojtsd el a bűnbánatot, büntudatot! Kiáltás hozzá, valld meg vétkeidet, és kérj szabadulást! Akarsz-e valóban szabad lenni? (Jn 8,36) Imádkozzuk Dáviddal: „*Vidámíts meg újra szabadításoddal!*” (Zsolt 51,14)

Szerda

„*A tanítvány nem feljebbvaló a mesterénél, sem a szolga az uránál.*” (Mt 10,24)

(1Thessz 2,1–8[9–12]); ApCsel 10,1–23a) Itt Jézus az ő apostolainak, küldötteinek sorsáról szól. Ha őt gyűlölték és üldözték, az övéivel is azt fogják tenni. „Az egyház kereszt alakú.” Az Antikrisztus szolgálai a világgal való kiegyezés hívei; ma is. A törvény és evangélium ügyében nem köthetünk kompromisszumot! Ez pedig szenvedéssel és üldözéssel is jár. Mi a jutalmam, ha vallástevő vagyok? „Csak” az, hogy ő is vállal engem, de ez a legnagyobb kiváltság.

Csütörtök

„*Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot.*” (Róm 1,18)

(Jn 21,15–19; ApCsel 10,23b–33) Ezt nevezik ma válságnak, és ez nem más, mint Isten jogos haragja, ítélete a hitetlenség és gonoszság miatt. Ő kiszolgáltatja az embert megátalkodott és rossz döntéseinek. Időben figyelmeztet, szól, elküldi üzenetét, Igéjét követői által a felelős vezetők-höz, döntéshozókhoz is, de a legegyszerűbb emberhez is. „...*az Úr szól, és híveja a földet...*” (Zsolt 50,1) Az üzenet lényege ma is ez: Térjete meg, mert elvesztek!

Péntek

„Mivel Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonysgot teszek kicsinyeknek és nagyoknak.” (ApCsel 26,22)

Pál bizonysgot tett Jézusáról mindenkinek: zsidóknak, pogányoknak, a nagytanács tagjainak, de a királynak is. „Mindenkinek mindenné” lett, hogy mindenképpen megmentsen némelyeket. (1Kor 9,22) Aki folyamatos pünkösdben él – vagyis nemcsak vízzel, hanem Szentlélekkel és tűzzel is megkereszteltetett – nem tehet mást, mert a Lélek szorongatja, de erősíti és vigasztalja is. Jöjj, Szentlélek, tölts be teljesen!

Szombat

„Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta népét, és váltságot szerzett neki.” (Lk 1,68) (Fil 1,12–18a; ApCsel 11,1–18) Az Úr, az Isten meglátogatta népét, a zsidókat, az akkor még pogány népeket és később minket, magyarokat is. Fontos a személyes megtérés, de Isten az egyéneken és a megváltott egyének közösségén, az egyházon keresztül az egész népet és az emberiséget akarja megmenteni. A világot az egyházra bízta az Örökkévaló. A gyülekezet feladata nem csupán a templomtatarozás, a szentségek kiszolgáltatása, a gyülekezetépítés, hanem a nép és a nemzet Istenhez vezetése. Ki kell szabadulni a templompadok fogságából, és kimenni azokhoz, akikhez küldöttünk. „Isten, áldd meg a magyart” és minden népet megtéréssel, újjá születéssel! A parancs is így szól: „...tegyetek tanítvánnyá minden népet!” (Mt 28,18)

Evangelikus Élet, 2009/24.

MIÉRT ELLENSZENVES MA SOKAK SZÁMÁRA AZ EGYHÁZ? *

E lsősorban Jézus miatt.
Mert Ő mindig is döntés elé állítja, provokálja (*provoco* = előhív, előidéz, okoz) az embereket.

A benne lévő világosság, igazság, szentség, szeretet végtelenül irritálja a világot.

Ez az alaptételelem.

Nem eshetünk abba a hibába, hogy korszakváltó korunkban a paradigma-váltásra kényszeredett egyház magát marcangolja.

Önmarcangolás helyett ajánlom a megtérést.

Az egyházat Jézus alapította, és a pokol erői sem vesznek rajta diadalt; a világ végezetéig megmarad.

Ő gondoskodik arról is, hogy küldjön mindig megelevenítő, újjáteremtő Igét küldöttei által.

Példának okáért ez a diskurzus is ennek a jele.

Természetesen az Ige tükrében meg kell vizsgálni a mai magyar (és nyugati) történelmi egyházak helyzetét, szerepét.

A fenti alaptétel hangsúlyozása mellett szembesülnünk kell néhány gondal, hibával, mulasztással és bűnnel is.

A mai egyházak sok esetben ragaszkodnak a konstantini korszak trón-oltár képletéhez.

A struktúra, épületek, sok esetben stílus is az uralkodó egyház korszakában jött létre.

Az elmúlt 150-200 évben az egyház uralkodói (politikai, gazdasági, katonai) státusa megszűnt. Ezt sokan nem tudják, és nem akarják tudomásul venni.

A mai egyház hasonló helyzetben él, mint az első három évszázad keresztyénsége. Közömbös, illetve ellenséges közeg veszi körül.

Ebből a felismerésből következik, hogy új reformációra, vagyis megtérésre van szükségünk.

Meg kell térnünk Jézus Krisztus evangéliumához, stílusához, módszereihez.

Amivel szembe kell nézni:

1. A mai napig sem tisztázódott az egyházak, egyházi vezetők szerepe az ügynökkérdésben.
A misszióhoz megtisztulásra és bizalomra van szükség.
2. Fel kell hagyni a lelkészcentrikussággal, a „papossággal”. Munkatársak sokaságát kell kiválasztani, képezni, munkába állítani és gondozni.
4. A lelkészképzés nem minden esetben biblikus és missziói karakterű.
5. Az egyház nyelvezete, megjelenése sok esetben anakronisztikus, érthetetlen, elvont. Jézus, az apostolok és a reformátorok a maguk korában kulturális szempontból érthetőek voltak.
6. Épületeink hidegek, kényelmetlenek, a múlt karakterjegyeit hordozzák. Szükséges ezeket a mai igényeknek megfelelően átalakítani az Újszövetség szellemében.
7. Az egyházak gazdaságilag függenek az államtól, ez a kiszolgáltatottság nem biblikus és ezért nem is tartható.
8. Az uralkodó egyház az újszövetségi, jézusi, evangéliumi háromszáz éves gyakorlat után visszacsempészte a már lejárt, érvényét veszített ószövetségi stílust, struktúrát, gyakorlatot: nagy templomépület (évszázadokon át családi házak voltak a keresztyén közösségek otthonai); közbenjáró, közvetítő papság, megkülönböztetett ruházat, hierarchikus, kiemelt szerep; fogyasztói, passzív, infantilizált gyülekezet stb.
Ezek még mindig meghatározzák a ma egyházát is.

Kis Tükör, 2009/4.

* Az erdélyi újság körkérdése.

MIT TENNE MA SZTEHLO GÁBOR?

Az éves országos missziói konferenciánkon, Piliscsabán hangzott el a címben megfogalmazott izgalmas kérdés *D. Keveházi László* egyháztörténésztől. Köztudott, hogy Laci bácsi „miniszterelnöke” volt Gaudio-polis Ifjúsági Államnak, melyet Sztehlo szervezett a háború poklából kimentett gyermekeknek. (Laci bácsi nyolcvanéves, de én még mindig biztosabb kezekben tudnám hazánk sorsát az ő kezében, mint a mai idők szívtelen, milliárdos kormányfőiben.)

Sztehlo Gábor, ha ma itt élne közöttünk, bizonyára újra csak mentené a rászorultakat, a veszélyben lévőket. Kik azok? Sajnos a lista nagyon hosszú. Magzatok, akiket – a konzervatív oldal asszisztálásával hozott – gyilkos törvény alapján naponta tömegesen megölnek. Ó, Istenem, csak e miatt elpusztíthatnánk minket jogos haragodban!

Gyermekek, akiknek nagy része már nem teljes családban születik meg, akiket meg sem keresztelnek, akik közül több mint százezren éheznek! Miért nem indítunk árvaellátó szolgálatot? Egyházunkban nagy hagyományai vannak e területnek. Árva gyermek bőven van, egyedülálló nő is. Milyen szép lett volna egy árvaházhálózat felavatásával ünnepelni a nagy gyermekmentőt! De ez még nem késő!

Az ifjúság halmozottan veszélyeztetett nemzedék: személyiségfejlődésük rendkívül érzékeny idején érik őket aljas, rafinált, életellenes támadások, kísértések: drogliberalizációs próbálkozások, „beetetések”, szabad szex (lassan már gyermekkorban), a homoszexualitás reklámozása, terjesztése. (Sajnos hetilapunk 2009. július 5-i számában még egyházunk volt országos felügyelője is megengedően írt a homoszexuálisok létezéséről. Álliberalizmus? Provokáció? Ki tudja? – Isten tudja.)

A házasság és család, a nagyobb emberi közösség alapjai, tartópillérei romokban hevernek. A reklámozott szingli modell rohamosan terjed. Sokan nem tudják: a fogyasztói filozófiának és gyakorlatnak akadály a család.

Az egyik legnagyobb veszély a falut és a parasztságot fenyegeti. Az egészséges, keresztyén falusi (tanyasi) élet kibír minden megpróbáltatást, tá-

madást. A falunak nincs szüksége a globalista fogyasztói rendszerre. Leépítésének, elpusztításának ez az oka.

Sztehlo Gábor ma bizonyára segítené, motiválná, egyházunkba behozná a cigányságot. Talán valahogy úgy is, ahogy *Barack Obama* amerikai elnök biztatta a napokban Afrika népeit: Vegyék kezükbe sorsukat, immár ne az egykori gyarmatosítást hozzák fel magyarázatként a mai gondokra.

Ugyanakkor mentené a magyarságot határon innen és túl is. Ezt a kis nemzetet, amely folyamatosan fogy, amelyet pesti kabarékban és kereskedelmi televíziókban gúnyolnak és ócsárolnak, amelynek kultúráját elhallgatják. A kommunista diktatúra éveiben olyan filmek készültek, mint az *Egri csillagok* Sinkovitscsal... Nincs olyan szent szimbólumunk, intézményünk, melyet ne értek volna az utóbbi években támadások, működésüket ellehetetlenítő intézkedések.

A jól, vagyis biblikusan működő egyháznál, gyülekezetnél nincs biztosabb, erősebb közösség ezen a világon. Az értékellenes, értékromboló korszak legnagyobb ellenfele az önálló keresztyén egyén és közösség. Jézus Krisztust és hűséges követőit gyűlöli a gonosz. Csak a mennyei erő, a Szentlélek kenete az, amely immunitást ad ezekben az időkben. Isten igéje erősítsen minket ebben!

A Szentháromság ünnepe utáni 5. vasárnapon, amikor írom e sorokat, ezt olvassuk a herrnhuti Losung szerint az Igéből: „*Az Úr igazságot szolgáltat az elnyomottaknak, kenyeret ad az éhezőknek...*” (Zsolt 146,7) Jézus így szólt: „*Az Úr Lelke van énrajtam, mivel felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek...*” (Lk 4,18) A napi prédikációs ige szerint (ApCsel 4,32–35) az ősgyülekezetben az élő ige hatására, a megtérés következményeként a tagok megosztották egymás között vagyonukat. Mindenkinek van valamiből többlete és hiánya is. Isten családjában ezek a különbségek folyamatosan kiegyenlítődnek.

Szervezni, illetve erősíteni kell a látogatás, házigondozás és családsegítés szolgálatát gyülekezeteinkben. Mindegyik külön terület, melyek összefüggnek egymással. Csak remélni lehet, hogy a lelkészképzésnek szerves része ezek oktatása és gyakorlatban való kipróbáltatása.

Össze kell kötni a szálakat. Legalább közöttünk ne forduljon elő éhezés, nyomorgás. Mindennek kihatása lenne környezetünkre. Egy mai példa: az Ukrajnához tartozó kárpátaljai gyülekezetekben rendszeressé váltak a betegek kórházi költségeire való gyűjtések.

Evangélium nélkül persze mindezek csupán lassan kimúló humanitárius akciók lennének. Tudjuk, a fiatal Stehlo Gábor lelki ébredést, megújulást élt át Finnországban, ennek következtében szervezte meg a népfőiskolai mozgalmat – másokkal együtt – hazánkban, és később élete kockáztatásával mentette a rászorulókat.

Ezért kell ma is folyamatosan imádkozni és tenni egyházunk ébredéséért és megújulásáért. Jó lenne nem csupán meditálni, sóhajtozni, minimálprogramokkal és PR-megnyilvánulásokkal előállni, hanem folyamatosan, kreatívan tenni a dolgunkat Jézus Urunk tanítása alapján, vagyis követni a Bárányt.

Evangélikus Élet, 2009/30.

ÁLLAPOT, NEM PROGRAM

A misszió nem program, hanem *állapot*; vagyis elsősorban nem gyülekezetépítés, evangelizáció, bibliaóra, plakátolás, szervezés, és különösen is nem erőlködés, győzködés, skalpvadász teljesítménykényszer.

Amikor valaki megtérése és újjászületése pillanatában *más emberré lesz* (1Sám 10,6), megváltozik a természete, lelkülete, már misszionárius.

Ez a más állapot, az ige „magva” (Lk 8,11) által megfogant új természet kihat a környezetre.

Jézus – és minden teljes szívű követője – jelenlétével evangelizál, misszionál.

„*Mert az Isten országa közöttetek (bennetek) van.*” (Lk 17,21)

Jézus békés alvása a viharba került hajón is missziós hatással bírt.

„*...íme én elküldöm nektek, akit Atyám ígért, ti pedig maradjatok a városban, amíg fel nem ruháztattok mennyei erővel.*” (Lk 24,49)

Szentlélek nélkül, a mennyei erő hiányában tévedés, céltévesztés bármit is tenni Jézus nevében, az ügyért, az egyházért.

Ezért hát kérjük teljes szívünkkel:

Jöjj, tölts be szívét-házat

Hít tiszta fényével!

Téveled áldás árad,

Új élet sarjad fel.

Jöjj, áldott Szentlélek!

Jöjj, Atya-Frú lelke,

Hogy szüntelenül zengje

Erődöt új ének!

(Evangélikus Énekeskönyv 238. ének)

Híd evangélikus missziói magazin, 2009/2.

AZ EVANGÉLIKUS MISSZIÓI KÖZPONT ÉS A MAGYARORSZÁGI
EVANGÉLIKUS EGYHÁZ MISSZIÓI BIZOTTSÁGA KIADÁSÁBAN
MEGJELENT KIADVÁNYOK:

Emlékezzünk a régiokról – Scholz László visszaemlékezése életútjára,
Budapest, 2005

Dr. Süle Ferenc: Családi élet és lelki egészség, A spirituális fejlődés természetes
fő hajtóerőinek mélylélektani elemzése, Budapest, 2006 – **elfogyott**

Missziói szórólapok 28 témában (A/5 méretben, a teljes kollekciónal falitábla
is rendelhető)

Híd evangélikus missziói magazin – Az Evangélikus Missziói Központ
negyedévente megjelenő kiadványa

ÉLŐ VÍZ füzetek

1. *Akarsz-e meggyógyulni?* Segítség alkoholbetegeknek, Budapest, 2007
2. *EvÉlet – Lelki segély*, A lelkipásztor válaszol, Budapest, 2008
3. *Iránytű, 28 téma – keresztyén szemszögből*, Budapest, 2008
4. *Vak voltam, most látok*, Evangélikus bizonyágtételek, Budapest, 2009
5. Philip A. Clarke: *Jézus a Tescóban* – Szeverényi János: *Megtérés vagy meghalsz*
és egyéb írások, Budapest, 2009

**Ajánló az Evangélikus Rádiómisszió kiadásában megjelent kazetták-
ból, CD-kből:**

Énekes-zenés anyagok

Szeretetedről énekek – Instrumentális zene az evangélikus énekeskönyv
legismertebb énekeiből mai feldolgozásban

Evangélikus énekeskönyvi énekek – sorozat

Lázár Attila: *Térden ülve* – Dalok az életről

Új ének 1-2. – ifjúsági énekek

Evangélikus fúvószene

Zumpepe – afrikai eredetű gospel énekek – **csak kazetta**

„*Ének útjain*” – ifjúsági énekek

Mindennap Jézussal – gyermekénekek

Próza, vers, igehirdetés

Babits Mihály *Jónás könyve* Bánffy György előadásában

Végasztalásul – Reményik Sándor versei Káli Horváth Kálmán előadásában

Missziói percek – a Kossuth Rádió Evangélikus Félórájában elhangzott
jegyzetek, beszélgetések

Egy életen át Istennel – Dávid – Szeverényi János evangelizációja Pasaréten

Ulrich Parzany budapesti evangelizációja

Az országos evangelizáció és a nyári missziós konferenciák hangfelvételei

Nézz föl! – fiataloknak

Utazzunk együtt! – konfirmandusoknak

Akinek van füle, hallja! – autósoknak

Matt – segítő percek gyászolóknak

„A hit hallásból van...” – archív hangfelvételek

1. „*Tulajdonittatik*” – Zászkaliczy Pál főtí lelkész igehirdetése
2. *Útravaló* – Ordass Lajos püspök áhítatai
- 2/b *A jó pásztor* – *Michelfelder* – Ordass Lajos igehirdetése a 23. zsoltárról és előadása a Lutheránus Világszövetség első főtítkáráról
3. *A hit szolgálatában* – Csepregi Zsuzsanna és Csepregi Béla evangélikus lelkészek igehirdetése

A kiadványok teljes listája megtalálható az interneten:

<http://misszio.lutheran.hu>

A kiadványok megrendelhetők az Evangélikus Missziói Központ címén:

1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Tel./fax: 06 1 400 30 57, e-mail: evmis@lutheran.hu